

AURUM
POTABILE
—
ANTHONY

1616







333

334/

Axl

7/2

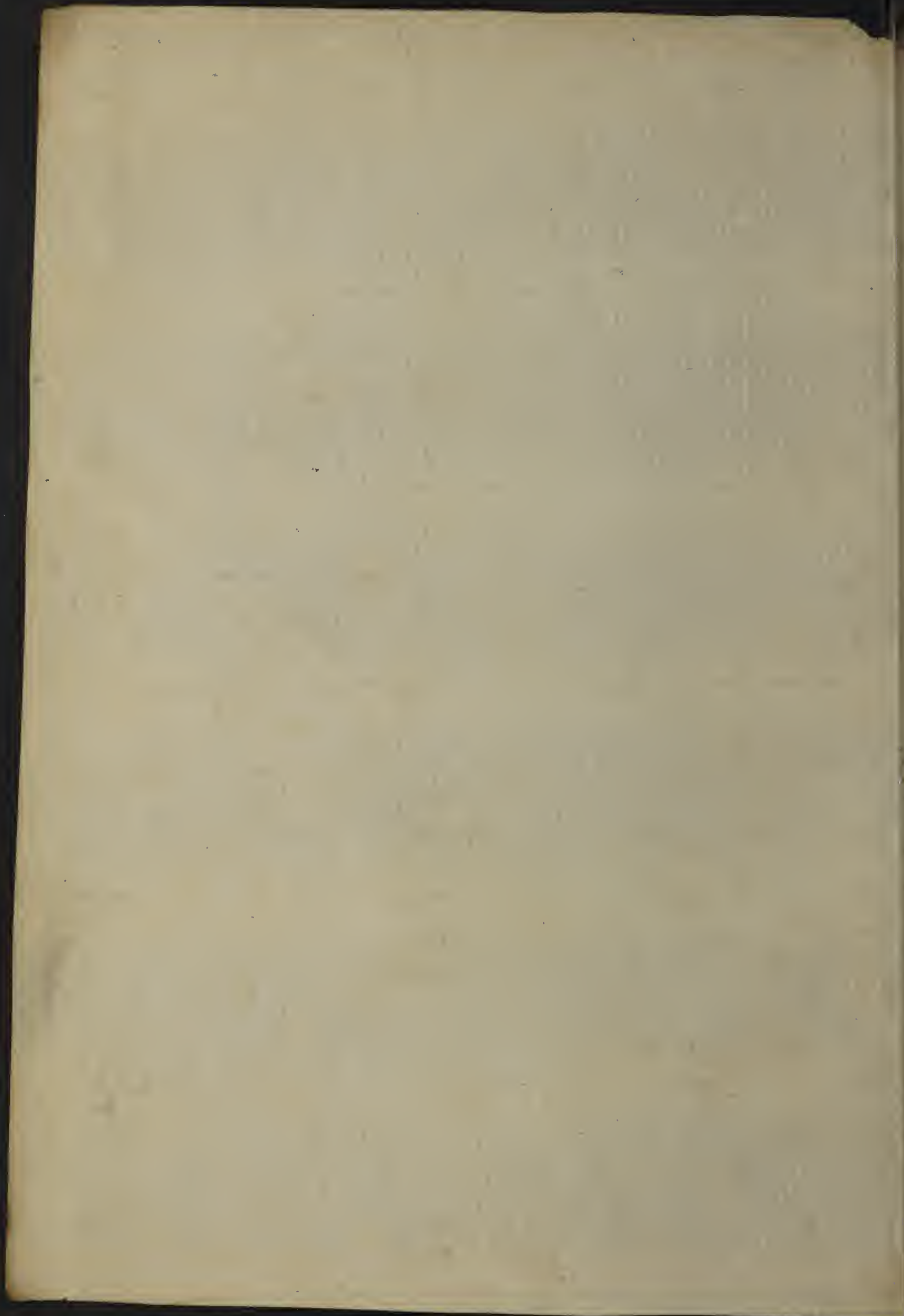
S.T.C. 667

S.T.C. 666

15-A-43.

28814

Project
12/1/4



26

FT ANTHONY

APOLOGIA
VERITATIS
ILLVCESCENTIS,

PRO

AVRO POTABILI:

SEV

Essentia Auri

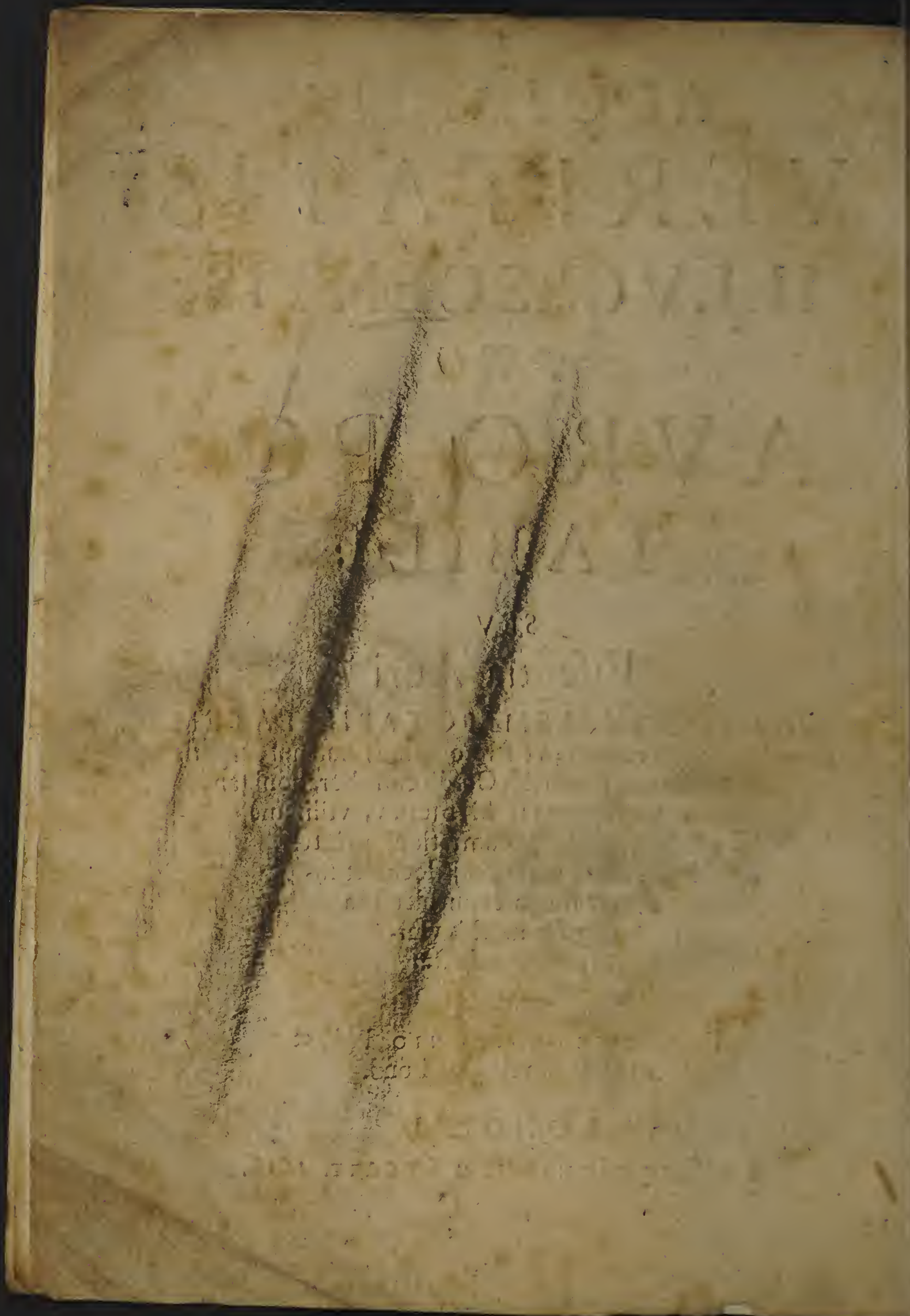
AD MEDICINALEM POTABILITATEM
absque corrosivis reducti; vt ferè omnibus humani corporis
ægritudinibus, ac præsertim Cordis corroborationi, tan-
quam VNIVERSALIS MEDICINA, vtilissimè
adhiberi possit; vna cum rationibus intel-
ligibilibus, testimonijs locupletissi-
mis, et modo conuenienti in
singulis morbis vsur-
pandi, producta:

Authore

FRANCISCO ANTONIO Phil. et
Med. Doct. Anglo. Lond.

LONDINI

Excusum per IOHANNEM LEGATT. 1616.





IN APOLOGIAM
AURI POTABILIS
FRANCISCI ANTONII,
EPIGRAMMA.

Fons Iouis Hammonij latis celeberrimus oris.
Dicitur Aethiopum pinguerigâsse solum.
Ille fuit fanis quondam gelidissimus vndis,
In cœlo medium Sole tenente diem.
Manè tepens mutavit aquas, et vespere feruens
Bullijt à tenebris nox vbi tecta foret.
Pellæus Iuuenis per tristes fertur arenas
Huc procul AËgypto continuâsse viam.
Rumor enim toto fuerat dispersus in orbe
De mira tanti vi, faciêque loci.
At nihil inde tulit precij, nec forsan honoris,
Ille salutiferas nec sibi sensit aquas.
Non opus Aethiopes lustrare, sed Anglica tellus
En nunc Aureoli Fontis ab imbre scatet.
Qui tepet, et rigido torpentes frigore nervos
Calfacit, et motus dat renouare suos:
Qui riget, à calida postquam ardent corpora febris
Et sopor in tota nocte quietus abest.
Aureus Aonio fluxit de culmine riuus,
Lectus ab Antonio qui fuit vber aquis.

Hunc ne turbet Aper non Candidus, hunc malè Cru-
Ne bibat in venas Friuolus, aut Bibulus. (dus
At quisquis validos sentis in pectore morbos,
Huc ades, atq; hausto gurgite sanus eris.
Magna latet liquido virtus medicaminis Auro,
Aureaq; humanis sufficit vnda malis.
Opto, sit infælix, si cui Postponius ille,
Antonius cum sit nomine, dictus erit.
Anteit Antonius multos, Potabilis Auri
Quos premit inuidiæ, gloriolæq; furor.
Qui vitam non odit, amet tua pòcla metalli,
ANTONI Aonij Gloria luxq; iugi.

Pro tempore.

M. M. C. P. M. D. E. E. P. C.

EIDEM RECIPROCVM
Hexastichon ab eodem.

ANTONII AONII Fons auri labitur undis,
Labitur auri fons AONII ANTONII.
Inuidiâ crepet, huic fallax qui scommata iactat,
Scommata qui fallax huic, crepet inuidiâ.
Vulneribus, rogo, quòd pereat, qui vulnera figit,
Vulnera qui, pereat quòd, rogo, vulneribus.

Clarissimo

CLARISSIMO ET

doctissimo viro, Domino,

FRANCISCO ANTONIO

Medicinæ Doctori, et Chymix

experientissimo, S.



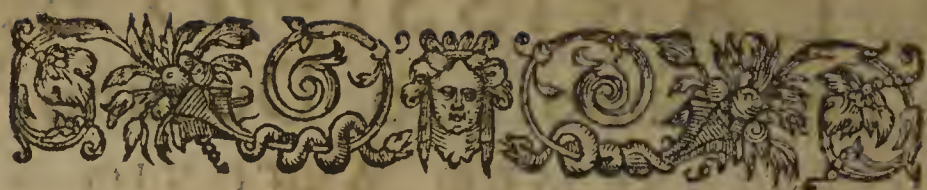
Egi vir clarissime tractatum tuum de Auropotabili apud vos in Anglia editum; argumentum sanè et intentio bona; qui aliter aestimet, vix mihi inter bonos aestimandus. Flosculos tuos dulcissimos ex Chymia vera hortis delibatos grato animo lustraui; verùm cum illis binos a-

reaneos venenosissimos insidère viderem, exq; illo nectare venenum sibi haurire et texere futilia et inutilia reticula, vix me continere potui, quin illos turgidos et horridos vno ictu ne dicam flatu dissiparem. At cum animaduertèrem eorum texturas et opuscula permultis admiranda existere, ideo nihil incommodi illis animalculis hæcenus inferre volui, ne scilicet Crabrones cum araneis conspirarent. Mitto interim en spongiam Muriaticam, seu muria acri imbutam, quâ plagas ab illis bestiolis illatas aut virus infixum eluere, abstergere et sanare possis; aut si manus, illorum non candidas lituras aut texturas delere et omnino suppressere. Hanc pro usu tuo tibi habe, siue luci siue tenebris mancipandam, meque, quod facis, ama.

Tui nominis obseruantissimus

HERMES MALAVICI.

SPONGIA.



SPONGIA MV-
RIATICA CON-
tinens Epigrammata Apolo-
GETICA OPPOSITA CRIMINI-
BVS GVINNI LIBRO CON-
tentis, et Carminibus eidem præfixis,

Authore cui nomen

HERMES MALAVICI.

Ad ANTONIO-MASTIGAS

Primum Epigramma.

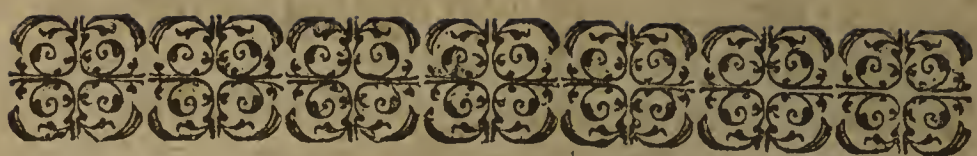
Hortus in Hesperia Anglorum confitus oris,
Floribus omnigenis Palladis vber erat:
Qui medicata ferens diues Potabilis Auri
Pôcla, Machaonias sup peditabat opes.
Hic Hygieia suam tran mouerat aurea sedem,
Humanisq; libens est medicata malis.
Hic, et Diua Salus habitabat, Parcæq; sorores
Vitæ continuo stamine fila trahunt.
Liuor vt adspexit flores tam diuitis hor ti,
Faxo, refert, ne sit luxuriosa seges.
Dixit: araneolos et binos misit in illos,
Hesperidumq; iubet spargere virus agros.
Illi dant monitis aures et dicta capessunt,
Incipiuntq; atro ducere fila pede.

Queis

Queis ita Pæonium irretire reflexibus hortum
Tentârunt, herbis et spoliare suis:
Verùm non tulit impatiens Malaucius Hermes,
Spongiolam salibusq; imbuit ipse suis:
Inq; manus mittit Francisco Teutonis orâ,
Bestiolas acri quâ lauet ille sale.
Nec mora, dum lotio bipedes aspergit Arachnos,
Ecce redit flori vis medicata nouo:
Omneq; virus abit plantis tam nobilis horti
Hesperidum; virtus in sale tanta latet.
Ite per vmbrosas ô vos animalcula syluas,
In folijs telas et malè nete rudes:
Hic ubi Strymoniaë Pygmæi bella volûcri
Miscent, non tricis hic locus aptus erit.

Eiusdem ad Eosdem secundum.

SVtores duo Centonem geminum artesuentes
Nobile iactabant Palladis illud opus:
Visum est hoc nitidum pulchrôq; colore politum
Pandoram varijs exuperare bonis:
Vtile sed nullis dabat experientia rebus,
Nec quis cã poterat commoditate frui:
Centonem pueri geminum dum fortè capessunt,
Hoc vsu et lusu gratius esse vident.
Inde fit vt tractent pueri versatile Gwinni,
Et Rawline, tuæ quod fuit artis opus.
Ignari gaudent rerum nouitate, quid obstat
Cum magnis pueros ludere sæpe viris?
Namq; viri ex pueris fiunt crescentibus annis,
Menteq; sunt visi reppuerâsse viri.



AD PRIMVM CAR-
MEN GWINNII LIBRO
PRÆFIXVM.

MArtis auis ternoster vbi transegerit annos,
Dira venenosi seminis oua parit:
Quæ si tardigradus lethali viscere bufo.
Fouerit, horrificam suscitât inde luem:
Quam referunt noto Basiliscum nomine dici,
Omniaq; intuitu viua necare suo.
Tale cerebroso de viscere Guinnius ouum
Edidit (heu quantum criminis illud habet!)
Insidet huic bufo, versisq; tepentibus alis.
Adiuuat vt lucem fætus inire queat.
Prodiit hinc illo basiliscus létifer omni
Artifici, Chymicæ qui probat artis opus.
Infælix nimium fædo Bufonius ortu
Cernitur, et curis nil sapuisse suis.
Non fuerat natus gallinæ Candidus albæ,
Qui dedit, at Coruo nigrior ille nigro.
Authores proprios ouum exitiabile perdat,
Virtutis referens experimenta suæ.
Niteris in vanum Basilisci infausta propago.
Virus in humanum continuare genus.
En noua vis medici fulget Potabilis Auri.
Quæ valeat tantam suppressere arte luem.
Macte tua virtute; malum, Francisce, venenum.
Tolle lubens terris quod Basiliscus agit.

Aliud.

Aliud Eiusdem ad secundum.

VT bellum bellum, sic est mihi Candidus ille
Candidus, atratæ qui dedit artis opus.
Sanè infaniuit, qui tot spurco ore cacauit
Stercora, quæ centum vix benè plaustra vehant.
An non hoc misero cerebrum dementia morbo
Exagitat, postquam lingua ita vana crepet?
Nullus in infaustris magis his incondita claustris
Effutit, aut si quem febris acuta premit.
Thersiten longè superat conuitia iactans
Gwinnius, huic cedit dente minace Theon.
Victor erit, fatuis si cui victoria verbis
Obtigit, aut vincat plumbeus Aureolum.
Plurima qui sine mente dedit dictoria, si sit
Veriloquus, palmam Gwinnius vnus habet.
At si simplicitas veri ratione vel vsu
Spectetur, Gwinnus nil nisi verba dedit.
Verba dedit, libro dum grammaticaster in vno
Quæve Calepinus, quæve Perottus, habet.
Dictorum cumulos congeffit Gwinnus acerbos,
Vaniloquâ precium dignus ab arte ferat.
Dira gonorrhææ contagia sparsit et imbres
Verborum similes dum probat aure sonos.
Si lubeat resonas audire et reddere voces,
Gwinnius vmbrosum pergat adire nemus.
Hic repetat proprium mittens ad sydera nomen,
Mirificum Gwinnus nominis omen habet.

Aliud Eiusdem ad tertium.

Filia Solis erat, socios quæ vertit Vlyssis
In pecudes, formis restituitq; suis.
Vnus erat turbâ, cognomine Grillus, in illâ,
Noluit humanos qui reparare sonos.

Dulce etenim fuerat cœno immeruisse lutoſo
 Roſtra, volutabris et remanere ſuis.
 Pocula ſed Circe non præbuit aurea Græcis,
 Crede mihi, ex herbis illa venena dedit.
 Illecebris vexat ſimilis dementia multos,
 Vt renuant veri cognitione frui.
 Quæſ malè mentiri volupe eſt, et ſcommata falſis
 Edere, ſeu linguæ bella mouere, dolis.
 Grunnitus tantos, latratuſq; inter, en vnus
 Emicat, hinc Grilli qui malus om̄en habet?
 Candidus, an niger eſt, Grillus, qui protulit ora
 Fœcibus immundis, Candidus an niger eſt?
 Hoc ſcio, quò falſo dicatur candidus, ergo
 Sit niger, et cœno gaudeat ille ſuo.
 Ipſe bouis Cyprij meritus fuit eſſe merendam,
 Omniuoro tantos qui capit ore cibos.
 Turbidus inuoluit cunctos aper ille peragros
 Omnia, quò Chymicæ dente terantur opes.
 Immotæ ſed enim captis hæ mente manebunt;
 Eſt Erymantheò claua parata Sui.

Aliud. Eiuſdem ad quartum.

E Gregiam (quiſ enim neget hoc?) Collegia laudẽ
 Hinc referunt, medicã quotq; ab arte cluent.
 Guinniacum dum fortè probant AVRVM, non
 Nil auri ſiquidem continet ille liber. (AVRVM,
 Candidus vt carbo, cuius bene noſcitur author,
 Si volucris ſeſe vocibus ipſa probet:
 Crocitu coruus, proprijs clangoribus anſer
 Proditur, argutas ſi ſtrepit inter aues.
 Vox irata canem prodit; ſua vox quoq; porcum,
 Rumpitur immani voce ſolum Neadis.
 Talia ſi fuerint illorum pectora, qualis
 Hic liber, Illyricã ſunt nigriora pice.

Mille scatet vitijs, fædissima mille cloaca
Criminibus, puros queis grauat ille viros.
Fallor? an à prisco talis fuit editus æuo,
Londinij medicus quo capit ordo probrum.
Monstrum horrendum, ingens, nisi me præfagia fal-
Protalit infælix Gwinnius author opus. (laut,
Quale fuit melius primo extinxisse sub ortu,
Ne daret exemplis plurima damna suis.

Aliud Eiusdem in Battologiam ipsius Gwinnii.

L Ineolæ ex ductu, Gwinni, velut alter Apelles
Nosceris, artificem te graue iactat opus.
Ille Deam pinxit, Cyprio velut æquore natam,
Nec tulit authorem parua tabella parem.
Londinij præstans tu Censor in ordine quartus,
Antonimastix diceris esse libro.
Illius in morem, quem nunc post terga reponis,
Iudicium vulgi certius vt videas.
Ne te posset amor recto subuertere fætus,
Omnis enim est oculis menteq; captus amans.
Primus en ex vulgo occurro tibi, libera lingua,
Post carecta modò tu lateas, mihi sit.
Sunt tria, quæ miror, Gwinni inquisita libelli,
In quibus haud quisquam par queat esse tui.
Vin' vt id ingenuè sine fuce pectoris addam,
Quo velut in speculo tu videâre tibi?
Copia verborum, quæ reddant grata sonorem
Syllabicum, est dictis gratia magna tuis.
Cum loqueris, putidum, putridû, putret atq; putrescit:
Putre facit purum (sunt tua verba) putum.
Millia vis exempla, darem; sed parco papyro,
Larua hominis, nullâ mente vidêris homo.
Deinde tuis nulla est connexio rebus, ab vno
Pergis ad oppositum, dans sine aquâ fabulum,

Nullus inest toto versus vel codice, qui non
Testetur muscæ te simile ingenio.
Illa quidem gyros æstiuo ducit inanes
Aere, nec causa est, cur eat et redeat.
Deniq; iudicium fallax te deserit, omni
Re vacuum, nec quid dixeris, ipse vides.
Non multum retulisse iuuat, sed qualia vera,
Multiloquus multum sermo tenet vitij.
Hæc tria si studeas proprio delere libello,
Vda tuum, quantum est, spongia tollet opus.
Lychnobium scio te pingui studuisse Mineruæ,
Cui Liber dicitur libera dicta libro.
Hunc modò si lymphis tractes nutricibus, acris,
Quem Liber libro dat, sapor arte perit.

*Ad Epigrammatistam calumni-
antem in fine libri.*

ANtonius cum sim, nequeo Postponius esse :
Prima modò dempta est littera, sis Nonius.

V I R O

VIRO AMPLISSI-

MO MICHAELI MAIERO PHIL.

ET MED. DOCTORI, PALATII

Cæsarei COMITI, EQVITI,

Exempto, &c.



Varis à me (Doctiss. Maier) quid ego
de poculento illo auro Antoniano sen-
tia, quod omnibus ubiq³ medicis in ore
est. Equius esset ut pro tuâ praxi &
medicâ & chemicâ, iudicium ego tuû
& limatum illud & politum require-
rem: sed quia inhumanû esset, quæren-
ti tibi non respondere, et plane impium,

quos expertus sum eius medicine effectus non consite-
ri; simpliciter, & apertè quod queris eloquar. Scio per plures
esse nostrates medicos, eosque etiam insigniter doctos, qui illi
medicamento non modo laudem vel minimam invident, sed
noxium etiam clamitant, & indignum ut ad usum medicum
adhibeatur. Sanum sit illis & saluum iudicium; cuique ta-
men pro rei veritate fari licebit. Ego igitur ut illud medica-
mentum præstantissimum esse sentiam, & ad usus per multos
idoneum; fecerunt mirabiles eius & laudatissimi effectus,
quos in valetudine meorum expertus sum: quorum unum, aut
alterum non erit indignum recensere. Unum ex filiis meis
octennem Caros quidam aut Coma invaserat: quinque esset
aetatis, nihil temere in medicinâ tentandum censui. Post ali-
quot septimanas quum morbum indies inualescere perspicere-
rem, Marasimum timui aut Lethargum: somnus enim erat
serè perpetuus, marcor insignis, nulla cibi appetentia, deiecta
vires. Hic ego pro illâ quæ mihi est cum Doctore Antonio ne-
cessitudine, opem eius implorabam: grana aliquot essentia au-
ri in suo liquore soluit, & propinari iussit; tertio obtuli, &

planè reualuit. Pro filià autem meà infante, qua tum mihi v-
nica erat, perpetuas illi gratias debeo, semperque debebo; quòd
medicinæ illius felicissimo subsidio in deploratâ vitæ spe resti-
tuta est. Bimestris illa infantula subito ingruente morbo correpta
elanguit. Fecit sedula mater quæ filia languenti debuit, sed
in cassum abierunt omnia. Spe igitur vitæ iam inclinatâ, ten-
tare tamen volui, ecquid in aureo illo liquore esset subsidii.
Antonius cometæ aliquot in cochlear instillauit lactis materni
aliquid addidit, & in os infantule paulatim ingeri. suspiria
alte duxit & gemitus tanquam animam mox redditurâ: at
sumpto liquore (mira sed vera loquor) post semihorulam &
gemere cessauit, & mammam pressit: post duas horas ali-
quantulum eiusdem liquoris gustauit, idque tertio; sub vespere-
rum hæc facta omnia; mane autem apparuerunt exanthemata
illa siue variolæ, quæ in omnibus infantibus ad nonum ferè di-
em efflorere solent; in illâ autem ante id tempus non appa-
ruerant. Sic facta est salua et sana ad biennium: subinde ex
variolis grauissimè agrotauit, quas tandem crocolacti incocto
prolicui: illis autem toto corpore apparentibus, stultissima nu-
trix absente matre foras produxit infantulam: sic omnis mor-
bi malitia ipsum cor appetiuit. Hinc de salute periclitata,
quum vita ipsa esset in ambiguo, ad aureum illum liquorem
tanquam ad anchoram sacram confugiebam; quem quum
hausisset, & debito calore fota esset, salutaria omnia sunt con-
sequuta. Quare quum ex singulari Dei misericordia, optimo
illi medicamento, filie meæ vitam bis acceptam referam, de
illo auri liquore & eius essentiâ poetæ verbis dicam, *Αἰσὺν μὲν*
ὄσπιδ' ἔχουσαν ἀνδραγωγὸν ἄνδρα, quod plurimos humani corporis mor-
bos ita atterit & absunit: ut tanquam auxiliare illud *Με-*
δεα carmen collapsas vires refocillet. Vale.

Dignitatis tuæ studiosus

ALEXANDER GIL.

Aurea



A Vrea messis erit, Phœbo radiante superba
Et stipulam grandi pondere spica premet.
Aurea crescentes calamos ditabit arista,
Nec numerus magni ponderis vllus erit.
Tu modò mactæ tuâ constans virtute: Triumphi
Sic tibi magna nouæ gloria prolis erit.
Heus ego vaticinor. Facili mihi Carmina venâ
Suggerit ad mystas Diues Apollo suos.
Quod restat nihil est: Ascende, sedcto, videto;
Te ludente tibi perficietur opus.

Timotheus Willisius,

D. M. E. D.

¶¶¶

Præfatio



PRAEFATIO
AD LECTORES,
vt iudicii sic Candoris

EXIMII.



*Q*uod olim, Candidi Lectores, Alexandro illi Magno Regi singulari cum praconio ascribitur, eum in causis dubiis unam aurem accusanti, alteram reo praeiudicasse; id quemcumque, siue Iudicem, siue Censorem, imò lectorem et auditorem iudicio valentem maxime decet: vt nimirum non saltem à Calumniantium ore dependeat, iisque arreptis auribus astet, sed quoque se defendentium calamo integrum reseruet, et veritatem causa magis, quam fauorem aut odium personae, respiciat. Hoc animo et nutu cum vos (siue sublimi, siue imo sitis nati loco, dummodo literis humanioribus imbuti) imprimis fore non dubitem erga quemcumque, praesertim literatum. Hinc Apologeticum hunc meum librum de Auro Potabili seu Essentiâ Auri, vestris non tam manibus quam animis suscipiendum, legendum et fouendum obtuli; non dissidens, quin in eo magis synceros et mites, quam rigidos, et seueriores affectus, declaraturus.

claraturi sitis. Quòd si verò antehac meorum detractatorum
malitià et importunitatè circumuenti, calculum contrà me
ieceritis, hoc est, sinistrè de me meisq; rebus senseritis; id im-
becillitati humane ut ascribendum sentio, ita ad vos ipsos
magis informatos, seu Apologià meà certiores redãtos, ap-
pellare volo. Si enim (ut quidam conquestus est non immeri-
tò) sufficiat quenquam accusare ac calumniari, quis nostrum
à calumniis unquam liber euaderet? Hoc mihi unicum est
remedium contrà sycophantæ morsum, hoc mihi scutum con-
trà tot aduersantium tela, nempe esse immunem ab omni fu-
co, et præcinctum veritate, que nuda me cum conscientia pu-
rà nullorum iniuriis prostituat, sed, Deo dante, potentissimè
eripiet. Vobis autem omnibus, quotquot estis candidi et veri-
tatis amici, hunc tractatulū meum non solum, sed etiam Me-
dicinam in eo protectam, consecro, ideò, quia et materia uni-
uersalis est per se, et homo, aliàs hominis gratia conditus, ad
utilitatem hominis omnia sua manicipare debet. Vnde, ut So-
crates olim à quodam interrogatus, Cuias esset, respondit, se
Cosmopolitam, seu mundi totius ciuem, ac non solum A-
theniensem agnosci: Sic quilibet in Arte medicâ promotus,
cuiuscunq; patrie aut nationis extiterit, se toti orbi, quoad
possibile est, ac præsertim Christiano, astrictū officio suo esti-
mare posset: cum id à professione nec muneris, nec fidei (que
charitatem in omnes exercere iubet) sit alienum, sed maxime
requisitum. Ne itaq; miremini, quòd vos omnes absq; dis-
crimine patrie vel alterius terra, appellem, mearumq; rerum,
indefesso labore præcedente, et experientia consequente, in
Medicinâ peractarum participes faciam: cum omne do-
num quò melius, eò communicabilius habeatur: Non eam
equidem ob causam, quasi persuasum mihi sit, ab alio vel ali-
bi tale quid minimè præstari posse: sed quia Deus Opt.
Max. (cuius gratia inexhausta, ad diuersas gentes, re-
giones et personas sese indies effundit) me hoc Arcano hono-
ratum voluit, ut aliis quibuscunq; ad hoc aut simile Me-

dicamentum, uniuersali proximum, indagandum ansam
præberem, quò uehementissimis Morbis leuamen præsentis-
simum, tutum et incundum postulantibus non decisset. De
cuius, nempe Auri Potabilis usu, efficacità ac uiribus, quo-
modo tam ueteres, quam recentiores consentiant omnes, inde
patet, quòd ab iisdem statuatur, quemcunque uerum Medi-
cum Auro quodam Potabili probatissimo instructum esse de-
bere, equè, ut è uegetabilium ordine petitis Pharmacis: Que
tantum abest quòd condemnem, ut etiam ultrò in tempore
eàdem adhibeam, nostroque huic Auro Potabili pro cuiusque
rationalis Medici iudicio adhiberi uelim: Hoc, ut est in
cuiusque discretionem circumspèctà, cui, quicquid desiderari
hac in parte possit, lubens submitto; sic, ut studium hoc no-
strum inuandialios, candidà interpretemini mente, etiam at-
que etiam rogo: quos omnes Deo Opt. Max. commen-
datos uelim. Datum Londini Anglerum.



DIVISIO TRACTATVS.



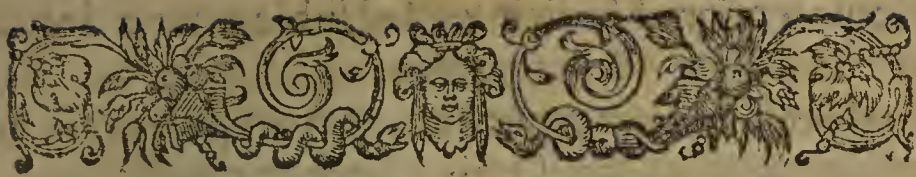
Nte quinquennium ferè Tractatulum de Medicinæ Chymicæ & verè Potabilis Auri Assertionem, in lucem emisimus, cuius hæc sunt Capita : 1. Potabile aurum an sit. 2. Quòd potentissima Medicinæ vis lateat in Metallis. 3. Quòd inter

Metalla Aurum summum obtineat in astruenda verâ Medicinâ. 4. Quale sit mysterium Auri soluendi & per alembicum eleuandi. 5. Quòd publicum examen huius veritatis fieri debeat, vt silentium imponatur obtrantibus sempiternum. 6. Quòd Aurum potabile vniuersalis Medicina dici mereatur: ac tandem, 7. De multiplici vsu ac viribus nostri potabilis auri. Quod scriptum, cum veritatem nudam & simplicem ob oculos omnium legentium demonstraret, ideòq; simplici et plano sermone à nobis editum, etsi multis doctis et veritatis amantibus, tam hic, quam alibi re ipsa satisfecerit; nescio quo pacto tamen quamplurimos excitauit inuidos et detrectatores, qui, cum ipsi vix quicquam boni præstent, aliorum conatibus optimis se opponant (vt pote priuato et sordido inhiantes lucro) idq; potissimum in hac Ciuitate Londinensi. Horum maledicentissimis centonibus, quibus eruditorum aures plus

A

nimio

nimio in seculi probrum hætenus onerata fuerunt, responsum in particulari parallelum seu æquiualeus, nullus, fat scio, à me requiret, qui detrectatorum verba, meæ institutionis propositum & mentem, ac huius temporis, ne dicam, æui breuitatem & preciositatem bene consideret. Quid enim ex chartis maledicis vtilitatis præsentibus aut posteris prouenit, nisi quòd caninam facundiam suorum authorum testatam faciant, vniq; calumniarum authori, Diabolo litent ac rem gratam præstent? Redeat igitur Echo septiuoca ad suam primam originem, seseq; multiplicet in infinitum, Meum non est insanas reuerberare voces singulas. Apologiam verò omnibus ex æquo opponere, tanquam scutum Veritatis, nostræ maximè intentionis est; idq; varias ob causas. Primò vt honorem et famam meam à calumniarum morsibus illatam (quod boni et cordati viri est) conseruem & defendam. Secundò, vt Veritatem, veluti Rosam inter spinas compressam, à puncturis, seu maledictis aduersariorum liberem, et ætheriæ luci restituum. Tertio, vt Auri potabilis vires ex sese reuirescentes, tam exteris, quam inquilinis hoc scripto (vnde Deo gloria, et hominibus vtilitas non exigua accedat) communicem. Quod idcirco in tria membra seu partes diuidam; quarum primâ, Tractatus nostri antea editi Assertionem de Auro potabili; quòd nimirum quædam vniuersalis Medicina, aut saltem appropinquans ad eam statui possit, magis dilucidam faciam; ac rationibus infallibilibus demonstrabo. Secundâ, talem esse hanc nostram Medicinam ex Auro petitam, testimonijs et exemplis productis clarissimis, quoad sufficiat, conuincam. Tertio, vsum et modum vtendi in singulis Morbis patefaciam, vt et alij, non inuidi donorum Dei æstimatores, hoc Arcano frui possint, adiectis circumstantijs omnibus, quæ huic proposito conueniant.



De prima parte.



Niuerſalem non dari Medicinam varijs argumentorum rationibus ſunt qui contendunt: Quibus ſane aſſentior, ſi intelligant præciſe omnem affectum contra Naturam pro Morbo: Multi enim ex his ſunt fatales et immedicabiles, nec manum

Medicam, nec curam admittentes. Ne noſtra igitur dicta quiſquam aliter, quam volumus, accipiat, diſtinguendi ſunt Morbi: Sunt autem omnes, vel à natiuitate, vel caſu ſuperueniente orti, vel ab humoribus iunctis cum intemperie, vel à ſolâ intemperie producti. Qui à natiuitate et caſu aliquo contingunt, vt ſunt exempli gratiâ, defectus alicuius in manu vel pede digiti, vel ſuperabundantia eiufdem, cæcitas, ſurditas, hermaphroditica corporis conſtitutio, naſi reſectio; et his ſimilia, Chyrurgiæ operam, licet et hanc rariffimè, nunquam Medicinæ, requirunt. Qui verò ſunt alterius ordinis, nempe, à cauſis in corpore humano generatis, quales ſunt plæriq; Medicis rationalibus ad curandum propoſiti; hi ſi Medicinâ vnâ aliquâ preciſiſſimâ mitigari, tolli et curari poſſint, certè hæc Vniuerſalis dici merebitur. Vt enim perfectus Medicus eſt, qui ſecundum Artem omnes Morbos curare ſciat, quamvis multos pro incurabilibus vt relinquat neceſſum ſit, non ratione imperfectionis agentis, ſed quia Natura ſubiecti non aliter admittit; ita etiam Vniuerſalis Medicina habebitur, quæ potiores, licet non omnes, eradicet: non

PRIMA PARS.

4
ob impotentiam Medicinæ, sed subiectorum inhabilitatem. Talem Medicinam vniuersalem reverâ dari et haberi posse, præter experientiam Antiquorum infallibilem, rationibus firmissimis approbari potest.

1
Ratione Medicamenti.

Primò enim Polychresta Dogmaticorum hoc planè evincunt, quæ si non solum vni Morbo aut causæ conveniant, sed pluribus, quid ni et dabitur Medicamentum adeò nobile, vt ex polychresto Panchreston seu Vniuersale fiat? Nil autem refert, si respondeatur, polychreston ab arte fieri ex compositione, Vniuersale verò dictum ex vno peti, quod impossibile videtur, vt vnum quid sit contrariarum virium. Sed ad hæc quilibet sibi responsum petat ex simplicibus polychrestis per se suâq; naturâ absq; vlla compositione: vt apparet in Aceto, Rhabarbaro, Plumbo, Nitro, Argento viuo, Vitriolo, ipso Opio, Camphora, & innumeris alijs: ex quibus quædam astringunt et aperiunt, quædam calefaciunt et refrigerant, quædam alias contrarias operationes et effectus præstant in identitate suæ substantiæ: Veluti vsus docuit, et ipsi authores hoc vnanimi consensu attestantur. Quid iam dicemus de Auro, quod omnis Antiquitas pro Medicinæ vniuersalis sacrario agnouit et hucusq; posteris commendatum reliquit? Id nimirum omnes iam dictorum, nec non aliorum simplicium facultates æmulari et exprimere, imò æquare, nec hoc solum, sed multis modis quoq; superare, vt mox patebit.

2
Ratione Auri. Præterea, cum fons quasi et scaturigo plerorumq; Morborum sit vna intemperies, quid obstat cur non eorundem propulsandorum statui possit vnicum auxilium, atq; hoc temperatissimum, quale est Aurum? Ipsum licet elementatum sit ex quaternario numero, æquali tamen lance librata sunt omnia sua Elementa: Nulla est vnus redundantia; nullus defectus alterius; nulla repugnantia in omnibus. Terra Elementum proportionatur æqualitati Aquæ, Aeris et Ignis: Aer comensuratur.

mensuratur Aquæ, Igni et Terræ: Ignis similiter, Aquæ, Aeri ac Terræ. Vnde fit vt corpus perfectè analyzatum dicatur: quia vnum Elementum non prævalet alteri, nec vnum resoluitur sine alio: sed quodlibet docet alterum præliari contra ignis pugnam: (vt loquitur Lullius) atq; hinc est, quòd furiosam flammam non pertimescat Aurum, verum stabiliter in igne perseueret absq; diminutione. Ex hac Elementorum proportionatâ misturâ, resultat temperamentum in mediocritate summa dispositum: Vnde Baconus: Aurum, inquit, est medium inter quatuor qualitates. Cum igitur in Auro ex Dei decreto sit tanta adæquatio et temperamentum subtile, hoc in primis qualitatibus primò relucet: ideòque aduersatur calido, frigido, humido, ac sicco inordinato, refrænans has intemperies et paulatim vincens eas, reducensq; tandem ad verum temperamentum. Et sic custoditur inviolatum Hipp. illud Oraculum: Contraria contrarijs remedio sint: Mediocritas enim omni extremo contrariatur, veluti et vnum extremum alteri. Quod in Physicis & Ethicis locum habet: hinc liberalitas tenacitati & prodigalitati, vt virtus media vitij extremis aduersatur; & fortitudo temeritati & timiditati.

Epist. tertia de
Arte Chy.

Tertia Ratio.

De locis affectis lib. quinto, cap. primo.

Tertia succedit ratio ad temperiem corporis humani spectans; Mors (inquit Gal.) semper ad immodicas sequitur Cordis intemperantias: Et Morbi similiter. Simul enim cum Corde omnes vitiantur partes (vt loquitur ille.) Consideremus itaq; Aristocratiam corporis humani, quomodo Cor præsideat aut imperet suo calore et spiritu vitali reliquis membris et visceribus: Consideremus similiter quo pacto intemperies à membris cæteris communicatur Cordi, vnde hoc languet, et per consequens, indiuiduum interit. Iam verò, si temperies ab Auro imprimatur Cordi, vnde hoc restauratur, reliqua membra et viscera hoc sentiunt, indèq; robur et vires recuperant. Hinc Medicus Dogmaticus

dextro oculo ad vires ægri refocillandas respicere debet. Si enim illas semel adeò neglexerit, vt colabascant, postea frustra remedium adhibebit. Rectè igitur monuit ille qui dicit: Primum in Medico est, vt Cor benè roboret: postea vt Morbum strenuè aggrediatur.

Obiectio.

At quomodo (inquies) Aurum adeò durum in substantia, et stomacho humano indigestibile, ad Cor penetrabit, suisque viribus illud restaurabit, cum saltem Cor ex spiritibus claris, copiosis et temperatis roboretur; hi autem ex bono sanguine generentur, ad quem Aurum sit ineptum?

Responsio.

Respondeo: Multi obseruârunt, quædam contingere ex occultis naturæ proprietatibus, quorum causam manifestam nos homines exprimere non possumus: vt videmus in Magnetica vi attractiua ferri, et ad polum mundi se dirigente, innumerisque aliis: et tale quid fortè in Auro corroborante Cor humanum fieri, vt eius rei causa certissima tradi nequeat. Interim de viribus Auro ascriptis nullus dubitare potest, qui tot classicorum authorum monumenta legerit, tam veterum, quam recentiorum: quemadmodum in priori nostro Tractatu satis abundè, capite primo, eorum testimonia in medium attulimus, quæ suo loco videnda et considerata sunt. Vnius Arnaldi de Villa nova excellentissimi, et Philosophi et Medici, de Auro hîc producam: qui libro de Conseruanda Iuuentute et retardanda senectute, capite secundo: *Et est sciendum (inquit) quòd innovatio et confortatio cutis fit cum potatione aquæ Auri purissimi propriè. Ipsa namque Alopeciam curat et Tyriam, et transmutat corpus humanum, syncerat et innovat ipsum, et virtus multarum rerum approximat huic operationi: Sed ipsa est,*
que

qua prædictum miraculum facit, et qua non corrumpitur, et complexioni humane est conueniens, et neque calefacit, neque infrigidat, neque humedat, neque desiccatur, imò est omni temperamento temperata, omnemque rem excedit in temperantia et perennitate, quam habet. Etiam subuenit Stomachos frigido, timorosos facit audaces, Cardiacos confortat, valet contra Melancholiam et Alopeciam, et calorem naturalem confortat et temperat: nec est res aliqua que stare possit loco eius: et virtus eius in sua manifestatur substantia, quia est in ea caliditas, ideò clarificat; et in ea est magna temperantia, ideò magnum temperamentum efficit super omnem rem; et quia est perennitas, indeo conseruat corpus humanum: et in ea est assimilatio complexioni humane, et ideò incorporatur, si prepararetur ut decet, et in eius preparatione est totum secretum, quod sapientes propter inuidiam occultauerunt. Confirmat autem et syncerat Cordis substantiam, et suæ puritatis impressione omnem deiicit impuritatem ab eo, et tuetur illud, et clarificat spirituum substantiam, et mouet sanguinem ad cutim, et inducit pulchritudinem inuenilem abstersione leni.

Hæc ille, et multò plura de Auri dotibus exiis. Quòd si mihi quid in hac difficillima quæstione, (quomodò Aurum Cor corroboret, et tot prætereà propulset Morbos) videatur, liberè dicendum sit absque præiudicio, id faciam, ita vt cuilibet sua opinio reseruetur ad libitum: Aurum esse inter omnia corpora mixta temperatissimum in qualitatibus omnibus Elementorum, nullum est dubium: hoc est, haberi in Auro humiditatem caliditati, et siccitatem frigiditati coniunctam, illam vt agentem et prævalentem, hanc vt patientem et quietam: Vnde Aurum non solum quid quasi incorruptibile in Aqua, Igne, Aere et Terra, ac terrena æternitatis

imago existat, sed etiam Cordi humano maxime conveniat, quod ex sanguine calido et humido spiritus vitales, et motum systoles et diastoles fabricat: Temperies autem illa in Auro duplex statui potest, vna Arithmetica, atq; hæc æquationem facit omnium qualitatum, quam retinet Aurum, dum in suâ corpulentâ substantiâ remanet, non solum in potabilitatem. Secundum hanc, Aurum operari non nihil, credibile est; cum tot Medici vires Auri in hac suâ crassitie etiam manentis adeo extollant, vt Aurum ignitum extinguant in liquoribus; aut foliatum, aut limatum cum Conseruis propinent ægrotis ad vires refocillandas. Atque hæc temperies in Auro est in materiâ et formâ: hoc est, tam in patientibus quam agentibus eius Elementis. Vnde cum forma maiorem operandi vim habeat, et nobiliora Auri Elementa complectatur, nempe ignem et aerem, vnde caliditas et humiditas quasi vinculo naturæ humanæ amicissimo vincuntur; Hinc Aurum manens in suâ corpulentâ crassitie minus virium exerere potest, quam si rarescat, solvatur, et in sua componentia Elementa reducatur, hoc est, potabile fiat. Tum enim prædominantur virtutes agentes, formales, igneæ et aeris, quæ suâ proprietate spiritibus corporis humani, ipsiq; Cordi aggregatæ, hoc mirâ suâ facultate reficiunt, illosq; gratâ similitudine restaurant et augmentant: quæ temperies Geometrica dici potest, vtpote, in quâ prævaleat proportionalis qualitas Cordi humano amica, et complexionata, calida humiditas, seu humida caliditas. Quid? quod radicale humidum, in quod calor innatus agit in corpore humano absq; intermissione (vt flamma lampadis in oleum) idq; consumit, hac Auri temperie Geometrica ex parte restitui possit, atq; sic senectus ad tempus prohiberi? Hinc est quod Auro eadem vires assignant; quod Arnaldus Villanouan. innumeriq; alii demonstrant. Verum obiiciet aliquis instando

Obiectio.

do, Si Aurum est exactè temperatum, nullam actionem in humano corpore exerere poterit, cum actio omnis à prædominante qualitate procedat, æquatæ autem qualitates mutuis vinculis coerceantur. Ad quod dicitur, quòd Medici suadent eo tempore, quo Morbi in-temperies etiamdum incognita est, temperatis vtendum esse, quæ nulli qualitati manifestè nocere, sed omnibus ex æquo convenire queant. Quòd si hoc cum ratione Medici, et vtilitate agrotantis fiat, multò rationalius et vtilius erit, propinare Medicamentum non solum temperatum in qualitatibus, sed ita in eis excellens, et firmatum, vt à nullo contrario oppugnari, aut simili dissolui possit: quemadmodum in omnibus vegetabilibus temperatis contingit, ceu patet in Manna per se quidem temperata, in biliosa autem natura, aut stomacho calidiori facilè bilescente, et calorem præternaturalem augente. Tale quid in Auro temperato non verendum est, quippe quod suam temperiem in ignibus fortissimis inuictam conseruet, eiusq; Ideam, ceu radium subtilem, Cordi transmittat contemperando: Siue itaq; dicamus, iuxta Hippocratis decretum, Contraria contrarijs tolli, ad Morbum eiusq; causam et Remedij qualitatem; siue Similia similibus conseruari, ad vires Ægri seu Cordis corroborationem respiciendo, Aurum vtroq; modo conuenientissimum Morbis erit Remedium, præsertim si ad potabilitatem per solutionem Philosophicam redactum sit.

Datur quoq; vniuersalis Medicina ex consideratione naturæ Ægri seu affectus contra naturam. Nam si Morbus validus, quasi onus, incumbat Ægro, vires autem imbecilliores ei portando ad metam non sufficiant, quid hîc agendum? An non potius refocillandæ vires, vt persistent et euincant onus, quàm vt onus tentetur abijci, et pereant vires? Vnde patet omnem ægritudinem viribus confirmatis euinci posse à Naturâ, quæ

Responsio ad
Obiectionem.

Quarta Ratio
respectu ægri.

Lib. de simplicibus. sola est Morborum medicatrix et victrix, non Pharmacum. Quod in Mulis peregrinantibus vsu venit, id quoq; similiter in ægrotis. Non licet illis semper facinam detrahere, vt pascas, sed pastum præbere poteris, vt perdurent. Hic nunquam Morbus abigitur incon-
 sultis viribus, sed vires reponuntur sæpe ad Morbi decrementum. Huc spectat illud Arnaldi. *Hoc egerunt olim veteres quidam Medici. Eorum unica intentio fuit vigorare Naturam: quæ alleviata et vigorata perficit omnia vt expedit. Ità nunquam subuertebant hominem. Cum Cordialibus igitur nunquam desinas operari.*

Quinta Ratio.

Quintò, cum constet plerosque in corpore humano Morbos ex obstructione viscosæ, pituitosæ aut mucilaginosæ materiæ fieri, quæ non separata sit à valis suæ concoctionis, siue ob imbecillitatem innatam aut superuenientem; hinc separatâ hac et discussâ, obstructionem tolli, Morbum profligari, et symptomata cessare animaduertimus. Ex eiusmodi enim obstructionibus varia genera febrium, vt ardentium, putridarum, hecticarum & malignarum, exoriri solent: Imò tam calidi quam frigidi Morbi seu symptomata, quibus etsi magno cum iuuamento interdum adhibeantur Remedia ex vegetabilibus petita; tamen cum plerumq; sint momentanea et non satis efficacia; aut, si hoc, nimis tamen corpus commouentia et raro sine noxa, vix vnquam cum temperie, simplicitate et iucunditate quæ requiritur: Hinc ijs omnibus anteferri debet, quod sit temperatissimum et æqualitati corporis humani proximum. Hoc enim nec frigore suo nocebit partibus aut affectibus frigidis, nec calore calidis; sed omnibus ex æquo, ab obstructione liberando, prodesse poterit.
 Meth. Med. Causam adimi oportet (ex consilio Galeni) propriâ cuiusq; naturæ inuentâ contrarietate; si ab obstructione ita est affectum corpus ægrotum, hac reclusâ. Huic consilio acquiescendum est nobis in tali passu, et referenda

randæ fores clausæ. Ita placidum insequitur refrige-
 rium in calidis, collapsi spiritus refocillantur, et sani-
 tas in propinquo est. Idem statuendum de Morbis
 frigidis, seu à frigida causa excitatis. *Cum sanguis* De victus ra-
steterit (inquit Hippocrates) *atq; cum eo spiritus,* in-
frigidationes fiunt, Vertigines, Aponia, Capitis graui- tione.
tates, et Convulsiones, quibus succedunt Paralepsia et E-
pilepsia, qui affectus sunt frigidi. Quid multis? Con-
 stat satis affectus varios, maximeq; inter se discrepan-
 tes, imò planè contrarios, ab vnica illâ obstruente im-
 puritate originem trahere. Vnde igitur irrepererunt
 isti tot Morbi, eadem Remedia eorum intrent, et per
 eadem sequantur retrò vestigia. Materia hinc obstru-
 ens cum sit in omnibus, sublatâ hac in quolibet affe-
 ctu, hic ipse tollitur. Expedias (inquam) hanc mate-
 riam ac dissipas, aperias naturæ meatus vt spiritibus
 pateat aditus per sua organica vasa, ita sequitur viri-
 um, et per consequens sanitatis restauratio. Verum
 ex iam dictis difficultas alia suboritur, quomodo Obiectio.
 nimirum humores adeò copiosi nonnunquam exi-
 stentes in humanis corporibus, inde possint eijci Me-
 dicamento, quod non euacuet vt solent Cathartica
 per vias communes, sed saltem corroboret vires aut
 Cor refocillet? Respondeo. In multis Morbis (fa-
 teor) esse copiosos humores, causas et continentes
 seu proximas et antecedentes, quæ nisi excernantur
 suis locis et temporibus, vix sperata sanitas conseque-
 tur. Quocirca si tum clementi quodam euacuatiuo
 adiuuetur natura ægri et dicti Medicamenti vniuersa-
 lis, eò melius et citius virium corroboratio et Morbi
 propulsatio contingeret. Verum si hoc non fiat, et
 huius reiratio per se consideretur, nihilominus Natu-
 ra viam sibi inueniet melius, quam ipse Medicus, qui
 saltem adiutor et minister Naturæ est, non magister.

Ratio sexta à
placit. R. Lul.

Nam in singulis Morbis, quò Natura euacuationem instituit, eòdem et Medicus eam dirigere tenetur, dummodò sit critica et non symptomatica ex imbecillitate, et circumstantijs Morbi conueniens. Possem quidem hoc loco rationes plures alias non parui momenti pro demonstratione huius partis adducere: verùm cum illæ vel sub hæctenus relatis compræhendantur, vel ab alijs antehac allatæ sint ad simile propositum, nos illis hic breuitatis gratia superfedebimus, et saltem vnicam ex placitis Raymundi Lullij acutissimi Philosophi adhuc proferemus: qui in Theorica sui Testamenti, Cap. 32. *Benedictus* (inquit) *sit Deus gloriosus omnipotens, qui humano generi dedit intellectum ad coniungendum et integrandum particularitates confusas totius Medicinæ cum vniuersalitate reali, per quam remanebunt rectificata omninò. Et ideò fili monemus te, si desideras esse perfectus Medicus, non ponas te complacentia particularitatum Medicinæ, quia confusa sunt et non hodiè integræ. Natura enim eas pati non potest propter confusonem nimiam, sed complacere in vnicâ Medicinâ, quia non est nisi vna sanatiua totius malitiæ, prauitatis et infirmitatis, et confortatiua spiritualium virtutum, &c. et paulo post, Qui multas et plures particularitates sciens ad vniuersalitatem reducere, inter alios erit melior. In particularitatibus sunt virtutes confusæ, et in vniuersalitatibus sunt reales virtutes in unum congregatæ, et excitatæ, sicut totius Nature cursus manifestat, et est Medicinarum Medicinâ. Et qui talem habet Medicinam donum Dei habet, quia thesaurus est incomparabilis. Hæc ille. Quibus licet Arcanum Philosophicum intellexerit, satis tamen demonstrat, esse Medicinam vniuersalem in rerum natura; quæ, siue ab Auro propagetur, siue Aurum ipsa propaget, perinde est. Imò, ipsum Lullium in innumeris suorum operum locis de auro manifestissime loqui, licet interdum*

interdum de tincturâ intermiscet, quilibet animad-
vertere potest. Sic libro de Medicinâ Secretissimâ
docet modum extrahendi quintam Essentiam ab au-
ro. Et scias, inquit postea, fili mi, quod eodem modo,
quo extraxisti et separasti et depurasti quintam essen-
tiam ab auro, etiam ab omnibus alijs separare debes
suprà notatis mineralibus, &c. Et in libro Mercurio-
rum dat aquam Auri sanis cum diuersis mixturis, cum
vino, Phlegmaticis: cum brodio carnis, melancholi-
cis: et sic in alijs. Accipe (inquit) de aqua Auri ad quan-
tatem medij Cochlearis, et erunt securi ab omni
ægritudine, et rectificati contra qualitatem temporis.
Similiter infirmis administrat eandem aquam Auri di-
uersis modis in omnibus Morbis. Hæc et his similia
in Auro latentes vires manifestissimè demonstrant
humanæ naturæ amicissimas: quas asservisse, et
Medicinam vniuersalem esse, indeq; peti,
pro prima huius Tractatus parte
declaranda nobis hîc
sufficiat.

B 3

DE



DE SECUNDA PARTE.



Adtenus adductis rationibus pro Medicina Vniuersali, nonnullis ingenio mitiori præditis, et doctrinâ, satisfecisse instituto nostro videmur, cum ipsi per se suâq; naturâ inquisitioni summi Arcani insistant, aut alios insistere quamplurimos animaduertant: verum permulti id persuaderi sibi haud patientur, etiam si persuaderemus, vtpote suo nutu ab his et similibus naturæ et Artis secretis abhorrentes, quibus nihil dixisse aut scripsisse præsumimus. Vtrique, et hi et illi pernegabunt hanc nostram Auri præparationem esse veram aut veritati propinquam, hoc est, nostrum Aurum potabile non esse illud decantatum Medicamentum vniuersale, ad omnes languores corporis humani tollendos accommodum. His duplici modo responsum velim: primò, Ratione, idque breuiter. Secundò, Experimento, idq; copiosius. Omnis enim veritas et cognitio his duobus tanquam criterijs et fulcris innititur, quibus detractis illa corrui, confirmatis stabilitur.

Quoad rationem, in Tractatu nostro priori, cap. 4. 5. et 6. pro hac veritate satis adduximus, quod suo loco lustre-

Iustretur : Nihilominus hîc considerari velim, multas esse vias ad vnam sylvam ac diuersa media ad eundem finem. Sunt qui ad summam Medicinam aspirant per Mineralia aut imperfecta Metalla, alij per vegetabilia aut Salia, nonnulli per Animalium reiecta aut partes; quibus sua inquisitio placeat, quousq; libeat. Mihi curæ fuit et est in Auro naturæ satis noto, Magnalia recondita perscrutari et indagare : è quibus quantum consecuti sumus, Experientia ipsa attestetur. Scribant invidi et oblatrantes, vt velint, in suis Centonibus contra me, Aurum non Aurum; hoc certo certius est, Aurum à me; in non Aurum, sed Auro centies preciosius Medicamentum redactum esse. Est enim Aurum instar Regia alicuius domus, quæ non solum extrinsecus omni ornatu fastuoso splendet, vt desiderium sui perlustrandi penè omnibus Naturæ contemplationi deditis, relinquat; sed et intrinsecus abundantissimo Remediorum penu scatet, ad quam tamen paucissimis aditus pateat. Huius Gazophilacij, etsi non omnes dotes, quæ innumerabiles sunt, æstimare possim : tamen haud paucas, neutiquam aspernendas, in eo animaduerti, quæ suo honore vt dignissimæ, sic de illis magno illi Regi, Deo, qui has Naturæ fores nos pulsare iubet, gratiæ pro meritis reddendæ sunt. Quotusquisque ex mille inquirentibus huic similereperijt Arcanum? Quis non in cortice durissimo semper hæsit? vt ad nucleum aureum liquorem rarissimè peruenerit? Verum ad rem.

Nullum est dubium, quin illa Medicina, quæ fit ex Auro naturæ (vt Arnaldus de Villa nova hoc extollit) soluto absque vllis corrosiuis in substantiam melleam et Medicinalem, potabilem, et solubilem in omni liquore, sit præstantissima, Aurumque potabile verum et genuinum dicendum et habendum. Sed hæc nostra

talis est, ut iam antè alibi demonstravimus, et ex sequentibus patebit. Ergo est verum Aurum Potabile. Maior patet ex consensu omnium, quicumque aliquid memoriæ de Auro potabili tradiderunt. Minor constat ex nostro Tractatu edito, et ipsa nostra practica non priuata solum, sed publica: non semel, sed sæpius repetita cum suis signis demonstratiuis in opere apparentibus: Menstruum quod primo fuerat in formâ aquæ claræ tingitur in rubicundissimum colorem: abstracto menstruo mellea relinquitur substantia, decantata à Philosophis. Nihil celavi præter Menstrualem illam aquam. In aqua est totum scire et secretum (ut loquitur Lullius.) Si verò quis inferat: Si hoc est verum illud quæsitum Aurum potabile, cur id communicas alijs? huic Respondeo à contrario sensu. Quia est, ideò communico: Illud non communicabile, solum suo Authori prodesse poterit, aut potissimum. Hoc quia innumeris hominibus ad sanitatem præstitit emolumentum, an minus preciosum? Sol quia luces omnibus visibilis, an indignior Planeta Mercurio, qui rarissimè in conspectum hominum procedit, radijs solaribus tectus? Neutiquam opinor: licet rarissimum carissimum in mundo plerumque habeatur.

Ratio 2.

Ad hæc, Illa Medicina quæ Auri potabilis veros et indubitatos effectus re ipsa comprobat et præstat, pro eo debet haberi, cum materia et forma aliàs id declararunt: sed hæc nostra Medicina effectus præclarissimos, solo Auro potabili dignos iam pridem edidit: Ergo pro vero Auro potabili haberi debet. Ab effectu enim ad causam firmissimum ducitur argumentum, et econtra. In sacris, Propheta magnus ab effectis iudicabatur. Sic Elias, Elisa et Apostoli resuscitauerunt mortuos ad exemplum Christi saluatoris: cuius doctrinam illi prævij, hi sequaces attestati sunt, vnâ virtute diuinâ.

diuinâ. In Artibus ita se quoque res habet: imò in Naturæ et Artis operibus. Ita Aurum potabile, ex suis genuinis viribus, quas antehac satis copiosè ex alijs authoribus in priori nostro Tractatu congessimus, dignoscitur. Minor argumenti exemplis sequentibus patefiet.

Ratio tertia desumi poterit ex mirifico operationis modo circa hoc Aurum potabile contingente: Quicumque Aurum naturæ soluit, vt reduci nequeat in Aurum, et solutum in formâ ruberrima per Alembicum evehere potest, absque vlllo dubio fêcit inde Aurum potabile, Medicinale, et hominum sanitati maximè conferens. Verùm hoc ipsum ego ex Deigratia non semel, sed multoties præstiti. Ergo Aurum potabile indubitatum feci. Connexio Maioris propositionis inde constat, quia Aurum manens in suâ duritie et compositione, non potest dici solutum, ideòq; nec Medicinale, sed manet Aurum vt prius: et econtra, solutum fit nouarum virium, cum forma agens in Auro â materiâ suâ non ita refrenetur, sed liberè operetur in corpus humanum. Sic si Auri substantia in rubro colore ascendat in Alembicum, maximè eam Medicinalem et tenuissimam esse convincit: quòd partes aeris et igneæ præualeant terrestribus et aqueis, easq; evehant vnitas. Minor patet ab Experimentiâ meâ, quam toties feci, cuius, si opus sit, testes oculatos quamplurimos nominare, et inter eos, Medicos eruditissimos producere possem. Verùm vt Auicenna in libro de Anima, triplicem probandi modum instituit, nempe sophisticum, dialecticum, et visionis: ita ego duplici hîc ero contentus: nempe Dialectico, de quo hactenus: et visionis seu Experimentiæ ocularis, de quo nunc agemus.



EXPERIMENTA ET
 testimonia ex innumeris pauca,
 SELECTA, QVIBVS HVIVS AVRI
 POTABILIS MIRÆ VIRTV-
 tes in Morborum curatione fœlicissimè
convincuntur et veluti ad oculum
 demonstrantur.



Iri Magnifici, Clarissimi, et huma-
 nissimi, quorum literas ad me ali-
 undè missas hîc in apertam lucem
 prolaturus, vel alias, quorum testi-
 monia, aut Morborum Curati-
 ones pro rei necessitate declaran-
 dâ producturus sum, hisce prote-
 stor et significatum volo vobis,
 quorum interest, me non hoc in cuiusquam contume-
 liam, sed potius honorem, honorificamq; memori-
 am, imprimis veritatis laborantis gratiam facturum;
 cui, et mihi vt tantum concedere velit, etiam atque
 etiam rogo: Præterea non existimo quenquam ve-
 strum id ægrè laturum, si non ordinem aut locum
 dignitatis seu præeminentiæ cuiq; debitum assignem,
 cum tale quid in eiusmodi scriptionibus difficulter fi-
 eri posse, nec à quoquam præcisè factum animaduer-
 tam. Vobis nunquam non ad honestissima quæq; of-
 ficia, vt hæctenus, inveniar promptissimus.

TESTI-



TESTIMONIA
TRANSMARINA.

AVRI POTABILIS
ex Anglia delati, et Sacræ Cæ-
SARÆ MAIESTATI OBLATI
VSV, *DVPLICI FÆLICIS*
SVCCESSVS RATIONE
commendacum, approbo.



Rimò quidem quod Iuveni cui-
dam, robusto alias, verum tunc fe-
bre inclusé, Malignaque, cum Deli-
rio vexato, pondere vnus vnciæ
hoc Aurum Potabile propinatum,
vermes quatuor oblongos, teretes
eosque viuos, ipso dormiente per
os prolicuerit: Et ab eo tempore ab omni febre, Con-
gelatione et Delirio immunem reddiderit; cum tamen
antea multa pertentata fuerint: et per quatuor septi-
manas non sine vitæ periculo grauitèr decubuisset.



FVit insuper hoc Auro Potabili adiutus, Vir quidã robustus, verum febre Quartanã (quæ illum circa Autumnum invaserat, per totam hyemem) ita fractus, vt vires deficere viderentur, et Hydrops præforibus esset. Is post multas reiteratas euacuationes, assumptã huius Auri potabilis vnciã, in Cardui Benedicti aquã, in tantam prorupit sudoris copiam, quantum me aut vidisse, aut ab alijs audiuisse non memini. Præterquàm enim quòd spontaneus erat et copiosus, vt duabus personis abstergendo illo negotium facesseret, perduravit etiam per tres dies iunctis noctibus. Omnium autem mirabilissimum, quòd tantum abest virum illum tridvano sudore et triduanã inediã viribus defecisse; quantum observatum est, illum ipsum hac spontaneã naturaliq; euacuatione, horatim robustiorem, firmiorem et alacriorem redditum, et finitis his diebus, omninò sanitati restitutum fuisse attestorego.

IO. ATHMESTETT IN PVBEN-
heimb et Weyer. Med. Dr. Sacræ
Cæsareæ Maiestati à Cura.

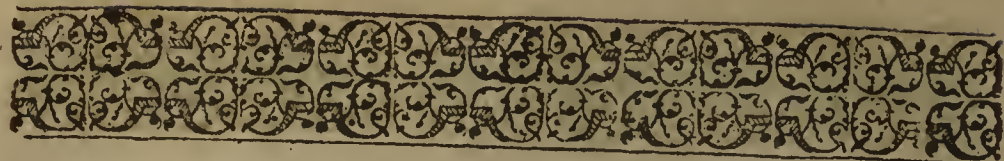
Reuerende



Reuere[n]de Domine. Cum legerim veram vestram Assertionem de summâ illâ Medicinâ, Auro potabili, audiuerimq; rarissimos et mirificos effectus eius à Domino Rosse Maiestatis eius Legato. Dn. N. Drury et M. Stafforde, nec non à diuersis alijs Nobilibus et Generosis, qui supremæ huic Electioni et Coronationi Francofurti interfuerunt: non potui nec volui omittere, quin visitarem vos hisce paucis lineis, officiosè orans, vt pro satisfactione pretij, possim fieri particeps huius tam magni doni à Deo dati. Et cum perceperim ex literis Dn. H. Carye, quòd quatuor vnciæ huius summæ Medicinæ vaneant viginti solidis, rogavi hunc Generosum vt exponeret quatuor libras starlingenses, quo libram vnâ eius haberem; quam si obtinuero ex vestris manibus, vnâ cum dosi, modo et tempore exhibendi (Nam non lubens aberrarem contrarius vestræ experientiæ) ego perpetuum vobis astrictum et obligatum me agnoscam. De his officiosè vos rogo propter communia studia, ne hac meâ petitione frustrer, &c.

CASSELLIS IN HASSIA. II. Iulij. 1612.

*Vester, licet incognitus, tamen amantiss.
amicus Iacobus Mosanus. Med.*



Reuere[n]diss. vir salutem, &c. Gratissimè accepituum Potabile Aurum. Non sum eo aliquando vsus, nisi vrgente maximâ necessitate, et deficientibus alijs quibuscunq; Remedijs. Expertus sum eiusdem vires, in vomitu extremo: in Palpitatione Cordis: in Dysenteria malignâ et contagiosa: in Suffocatione et Epilepsia Matricis: in dolore Colico. Quibus in Morbis omnibus (frustra prius tentatis alijs auxilijs, tam internis, quam externis) vnica dosis istius Medicinæ tantopere præualuit, vt ægroti illi omnes assumptâ Medicinâ, veluti paucissimis in horis pristinae sanitati restituti fuerint. Insuper vnum quidem Experimentum feci in Melancholiâ Hypochondriacâ inueteratâ: sed non simili cum successu vt in prioribus Morbis. Attamen (vt ingenuè fatear) mirum in modum confortatus est Ægrotus ille, &c. Deus te incolumen diu seruet. Vale.

SLEVSINGEN. 24. SEPTEMB. 1612.

*Tui semper .amantiss. Ia. Mosanus
Med. Dr. Landsgra. de Hessia
Med.*

Reuerende



R Euerende Dr. Antoni, aut me immemorem, aut ingratum existimare possis, per varia tua in me collocata officia, &c. Vestrum illud Aurum Potabile est admirabile Medicamentum in plurimis ægri tudinibus. Dedi id in principio paroxismi Podagræ, vnde ex superorto semel sudore, omnis dolor & afflictio cessauit, & patiens incepit ambulare. In Dysenteriâ, in Epilepsiâ, in vermibus Infantum: in Morbillis et Variolis: in nimio Menstruorum fluxu: in omnibus ferè Matricis affectibus præstantissimum est Remedium. Sinas omnes illos, qui contra id scripserint, loqui vanè et nihil ad propositum. Hoc concedatur eis, quòd multa legerint, & scripserint doctè: verùm nihil ad Medicinam vestram refutandam. Quicquid ego eius Experientiæ, licet exiguæ, fecerim, sufficere posset ad demonstrandam eorum vanitatem. His commendatum me vobis velim, &c.

Vestri amantiſſ. amicus
Ia. Mosanus.

CASSELLIS HASSIAE AD ME
 missum, Anno 1614. 16. August.



Verum ut viri omnibus doctrine et virtutum numeris absoluti, Dn. Doctoris Iacobi Mosani iam memorati, Medici illustrissimi principis, Hassiæ Landgraviæ experientissimi relationem per literas mihi factam et magis declararem et testatam faciam: operæ pretium futurum opinor, si hic cuiusdam viri generosi Angli, in Germania tum morantis, de hac ipsa re significatorem clariorem apponam. Nomen huius est Alexander Oldfelde, qui Anno 1613. 22. Iulii, ad Nobilem virum Dn. Richardum Nortonum Equitem Aurate Militiæ literas transmisit, ab ipso mihi communicatas: in quibus inter cætera hæc habentur verba.

Rem vnam fere obliuione præterijtsem; Concedas vt eius relationem faciam. Nam verissimum est, quòd commorans Halæ. 28. die Maij, obuiam factus sim Landgraviæ Hassiæ Doctori Medico, qui loquitur Anglicè admodum bene. Nam consecutus est omnes suos gradus Oxoniæ. Inter conferendum cum eo de Medicinalibus interrogauit, num ego agnoscerem Doctorem Antonium. Respondi, me de eo auduisse, Tum ille: Cum de eius Auro Potabili intellexissem, et quòd excellens esset Medicamentum, tum ad ipsum misi vt probarem: Cumq; allatum esset, primum, quod feci, Experimentum fuit in virgine quadam ætatis. 21. annorum, quæ valdè vexata fuerat Morbo Caduco. A quo tempore nunquam in eundem collapsa est, et iam annus atq; eo amplius intercessit. Dederat illi vnciam vnam pro vice, ac eo die quo

quo propinavit, undecies in Paroxifimum incidere: et prout antè dixi, hucusq; nunquam. Dederat quoque infanti, ætatis non suprâ quatuor menses, qui eodem affectu valdè vexabatur, et contulit illi præsentiffimè. Insuper dederat cuïdam, fluxu sanguinis ægrotanti, vnde in tantam maciem redactus fuerat, vt nemo cogitasset illum vires vnquam recuperaturum. Propinavit similiter illi vnciam integram pro vice, idq; semel, et è vestigio sanitati restitutus est, optimèq; se habuit. Dederat quoq; mulieri puerperæ quæ fuerat extremè imbecillis à fluxu Dysenterico, quem nulla Medicina sistere valeret, præterquam hoc, quod, quamprimùm accepisset, sana reddita est. Hæc

ille retulit bonâ suâ fide, et optabat vt

D. Antonius propior viueret, quò

fatis de eo Medicamento

habere posset ad

suos vsus.

D

Permagna

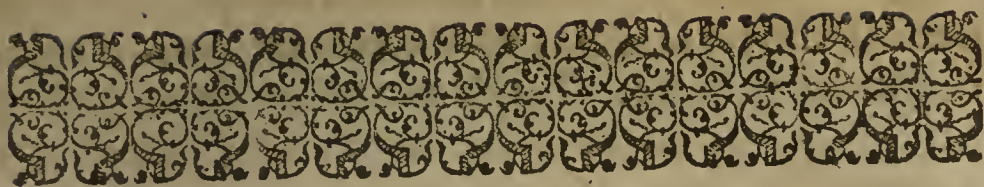


Permagna quædam negotia nondum expedita, mihi diuturnum imposuere silentium. Aurum tuum Potabile, quod in vsus meos proprios ex Angliâ mecum huc asportaueram, dum liberalius hîc multis impertior, ad summam eius inopiam reductus sum. Quam tamen æquiori animo fero, quòd mirabiles eius effectus in multis expertus sim. Baroni à Criessa duo erant filij, vterq; Exanthematis seu variolis laborabat. Candidus illi impertior: sed censuere Medici nil profuturum in tanto vitæ discrimine. Ita natu maior eo non gustato, fatis concessit. Alteri autem annos. 17. nato de vita similiter periclitanti, Cochlear vnum aut alterum porrexerunt, qui viuit et valet. Pater ipse similiter ægrotans assumpsit, et convaluit ilicò. Alios Nobiles et Generosos mitto quam plures. Adeò liberalis extiti de meâ illâ copiâ, vt iam ferè eam expenderim. Per multi optant, vt haberem tantam eius quantitatem quò pro precio suo habere possent. Quapropter aut per quosdam nostratium Mercatorum proximis Nundinis Francofurtum migrantium, aut per quendam fidelem in comitatu Illustrissimi Comitis Palatini, aut Dominæ Elizabethæ, mittas mihi magnam quantitatem trium illorum generum, addito precio, &c.

VIENNAE AVSTRIAE DABAM. 3. FEB.
Anno. 1612.

Steph. Lesieur.

Domestica.



Domestica Testimonia.

Tardius equidem, quàm institueram (doctiss. Francisce) ad te rescribo. Neq; certè par esse iudicavi, vt in re tanti momenti, sine multiplici eius Experientia prius factâ, sententiam meam interponerem, cum sit Experimentum sæpè fallax, vt rectè monuit summus ille Medicorum Antesignanus Hipp. Sed nunc tandem paucis explicabo virtutem & præstantiam tuæ Medicinæ. Et primum quidem, quod feci, Experimentum fuit in propriâ meâ filiâ annorum circiter sedecim, quæ per biduum continuis vomitionibus laborabat, ingesta quæcunq; rejiciens: eratq; prorsus insomnis, propter graues, quos sentiebat, cruciatus internos. Quum alia Medicamenta frustra, et irritò successu tentaueram, ad tuam Medicinam, tanquam ad sacram anchoram, confugiebam; Quam cum hausisset, retinuit, et parùm dormiuit: sed post duas horas, semel et simul multum euomuit, & postea rectè se habuit.

Secundùm fuit in Magnifico viro Guilhelmo Samuel Milite: qui ardenti febre correptus, æstu continuo flagrabat, noctes et dies ducebat insomnes: aderat & renum imbecillitas, et vrinæ suppressio, neq; per Clysteres, Purgationes, Vomitum, & sanguinis missionem (quæ omnia tentata sunt) incendium mitigari potuit: sed ingrauescebat Morbus, erantq; omnia Symptomata (meo iudicio) indies grauiora. Sua-

debam vt de Medicinâ tuâ haustum sumeret. Sed non potui statim persuadere, vt Medicinam nouam et incognitam gustaret. Tandem amicorum rogatu et Morbi importunitate victus eam sumpsit: et mox secutum est placidum refrigerium, reficiebantur spiritus, confortati sunt Renes, et vrinam satis copiosam reddidit. Ille verò ab eo tempore nunquam cessauit hanc Medicinam summis laudibus extollere: quam (vt ingenuè fatear) grauissimo Morbo diu afflictus, pristinas vires nondum perfectè recuperauit.

Tertium erat in Nobili Virgine, quæ diris convulsionibus correpta, post iniectos Clysteres, et assumptam hanc Medicinam conualuit.

Postremò rogatus sum, vt de hac Medicinâ quicquid haberem, mitterem, ad antiquam quandam matronam, iam senio et Morbis confectam, quæq; iam moritura videbatur. Quæ mox ab assumptâ Medicinâ sensit multum leuaminis, et spirituum refectionem: quanquam vt ego existimo, non poterit eam in tam perditò statu è mortis faucibus eripere. Vale vir doctiss. et me (quod pro tuâ humanitate fecisti) ama. Ego te vicissim summo amore et officio prosequor.

GAYTON E MVSÆO NOSTRO
10. Septemb. 1611.

Tui amantiſſimus

Io. Markes.

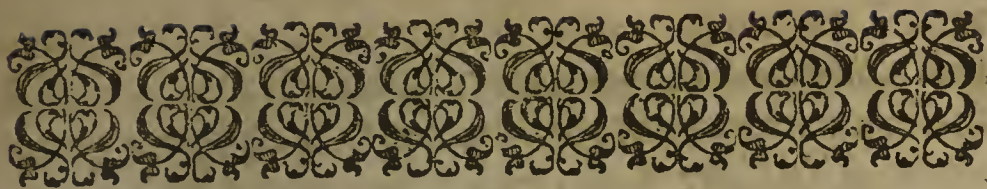
Domine



Domine Doctor Antoni: Quamvis inter nos haecenus nulla familiaritas intercesserit: tamen cum sim testis oculatus vestrae generalis charitatis ad totum mundum extensa, conferendo in usum humanum excellentissimam illam quintam Essentiam ad naturae restorationem; hinc audacior factus, praesumo vestrum fauorem propter paucula grana de eadem: quae propter distinctas has operationes, quas vidi et animaduerti in duobus meis amicis in ipso quasi momento mortis, a me adeo aestimari debet, ut preciosissimo in pretio semper habeatur. Intelligas enim (si placet) esse iam integrum annum a quo veniens ad aedes fratris mei, Dn. Guilhelmi Samuelis Equitis auri, inueni ipsam longa aegritudine victum, et continu- is dolorum torminibus ita infirmatum, ut non modo adstantes omnes ipsi timerent, sed etiam tres tum praesentes Medicinae Doctores; Conueniebant inter se, aegritudinem fuisse morbum, quem vos vocatis Scorbutum. Nullus tamen ex eis, remouere aut mitigare cruciatus illos intolerabiles potuerat: imo potius affligebatur magis eorum conatibus. Tandem aeger ipse in memoriam reuocauit, quod quidam Magister Markes Theologus et Medicus vestram illam Medicinam valde approbauerat. Misit igitur ad ipsum, et me praesente eam sumpsit. Mirum est dictu, quam miraculose et efficaciter operata est; Nam in instanti liberauit eum a doloribus suis, qui antea videbantur intolerabiles: conciliauit somnum, quod prius destitutus erat multis diebus ac noctibus: appetitum restituit amif-

sum: abhorrebat enim antea ab omni cibo, et (quod omnium mirabilissimum est) cum antea mouerentur sedes ab assumptis eorum Medicamentis, videreturque mille mortes perferre, eò quod excorauerant vias illas suo calore; iam, postquam hanc vestram assumpserat, subsequutæ sunt sedes circiter quinque, quolibet die ac nocte admodum blandæ et delectabiles. Hæc cum animaduertisset Medicus quidam suus, consuluit ut ipsi ministrarentur Cordialia aliqua ad subueniendum naturæ facultatibus, quæ tunc debiles erant. Verum cum hoc suum consilium fratri meo per uxorem expositum esset, ipse omninò aduersabatur: vrgebat tamen Medicus vehementius, ut illà ipsa nocte assumeret Cordiale quid, asseuerans, nil esse nisi Cornu Unicornis, lapidem Bezoardicum et his similia. Præualuit tandem: sed insequuntur priores excruciatibus, et adhuc peiores; vnde secundà iam vice et in media nocte contactus fuerit mittere ad eundem Magistrum Markes, qui illum deinceps, ut antea, liberauit eodem tuo auxilio, et ab eo tempore (Deo sit gratia) bene se habuit. Hoc modo sanatum fuit corpus valde obstructum. Similiter et tantum præstitit in dissoluto Morbo. Fuit enim in Comitatu Lecestrensi Nobilis vir Dn. Io. Hunt Eques Auratus, qui morti valde propinquus erat ex Dysenterico fluxu: aderat etiam et ardens febris. Ille liberatus est ab utroque; malo hoc vnico Remedio: Dominus Dr. Ashworth, qui partim viderat, partim etiam audiuerat mirabiles hosce effectus, vltimà hæc lapsa æstate periculose ægrotans Oxoniæ, suum filium misit ad Magistrum Markes pro portione aliqua huius vestræ Medicinæ. Ille multum metuerat, ne patrem suum non viuum in reditu inueniret: qui tamen viuit et valet, quod certè attribuo tuæ Medicinæ: an ille hoc confiteatur, ignoro.

Henricus Skipwith.



M A C T E V I R P R O B I T A T E
 et scientiâ singulari.

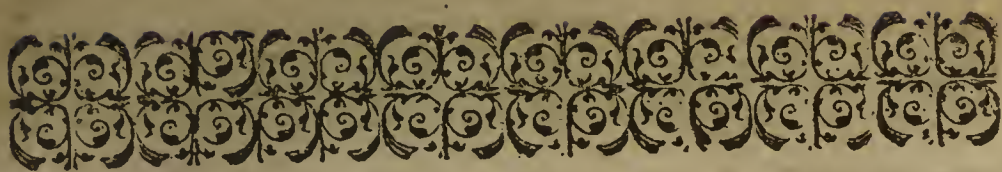
Vxoris meæ frater M. Henricus Skipwith, nuper narravit mihi, quàm amicam mei mentionem coram ipso feceris. Vtinam reciproco quodam affectu significasset, quoties à me fieri mentionem tui audiuerat. Attamen quomodocunq;, oportet te certiorum fieri, me perpetuò tibi deinctum duplici vinculo. Namq; in desperatâ illâ meâ ægritudine, cum et præsentis Medici, omnesq; mei familiares, vires meas ita collapsas viderent, vt deploratum me haberent; amicus quidam meus ex prouidentia Dei (mentionem faciens de eximijs virtutibus tui Potabilis Auri) duo eiusdem accepit grana, quæ in aquæ Endiuæ Cochlearibus quinq; dissoluebat, et sic mihi propinabat. Post huius assumptionem, intra horæ vnus spacium, incredibile dictu est, quantum leuaminis senserim doloris, et quantum corroborationis vitalium spirituum. Manè assumpsi, et sælicem eius operationem ad noctem vsq; persensi; Per totum enim illum diem operabatur per secessum veluti mens mea desiderare posset, vsq; dum summa nocte ille tum assistens Medicus, Dr. C. (postquam ego illi valedixissem et me ad requiem composuissem) redijt ad me, habens quid in extremitate cultelli, quod mihi in os intulit iam dormituri. Hinc cum euigilarem, reuerâ sensi me relapsum vt prius. Tum extremè desperans de meâ vitâ, vocavi (vltimâ meâ voce prout cogitabam) vxorem meam, sollicitavi eam, vt iterum mitteret ad istum meum

amicū, rogaretq; vt consideraret pro suo iudicio, num non duo grana minus essent, quam vt tantam Morbi maliciam superarent aut vincerent. Tria igitur grana eiusdem Essentiæ Auri, meus ille amicus mihi ministravit postridiè, quæ subito, vt prius, mirificè meas refecerūt vires, et operabatur per inferiora ad septem integros dies, viribus quotidie crescentibus ab ipsa operatione. Tum demum valde iratus est Dr. Co. eo quod eius consilium non amplius amplecterer. Interim librum (nescio quem) conscripsit, inhumaniter me calumnijs prosequens, et dictam Medicinam despectans, quæ ex Dei prouidentia mihi vitam et sanitatem restituerat. Vanus ille liber suus est, et vanus iure appellandus, cum nemo sit qui de eo inquirat. At nunc tandem ad præcipuam istarum literarum intentionem accedam. Mittas obsecro per hunc meum ad finem duodecim grana tui Potabilis Auri sub eadem formâ prout frater meus H. Skipwith nuper à te accepit: hic tibi precium persoluet, &c. Author salutis Deus, qui in perpetuum te præseruet, cui elargitus est eam gratiam, ad consequendum illud sanitatis restauratiuum, vitæ prolongatiuum Aurum Potabile. Benè vale reuerendiss. Dr.

VPTON. 15. FEB. 1612.

*Vester certè amicissimus amicus,
Wilhelmus Samuel.*

Dignissime



Dignissime Domine, ex suasu Reuerendi viri Dn. Doctoris Hunton in his finibus satis noti, tuum requirimus vterq; consilium et iudicium, in deplorato statu cuiusdam nostri amici Equitis Aurati: et petimus aliquam vestri potabilis Auri portionem, cum debito administrandi modo. Generosus ille vir ætatis est circiter 80. annorum, naturâ cholericus. Infirmetas eius primam contraxit originem fortasse ex nimio sed licito coitu. Postea in quodam suo itinere, cum vix sex miliaribus à domo suâ abesset, coactus est sæpè ab equo descendere et vrinam reddere; quo tempore, et subsequenter etiam diebus, vnà cum vrinâ reddidit aut sanguinem, aut quid simile, nescio an semen corruptum, aut corruptæ mulieris. Inde, vsque adhuc vrinam retinere non valet, ex imbecillitate vesicæ opinor. Præterea Renum patiebatur fluxum, à quorum affectuum nullo etiamdum liber est. Expectamus idcirco à te aliquid leuaminis. Pro tuis sumptibus ac consilio generosus hic vir plenè tibi satisfaciet. Ego met etiam ipse in proximo Terminò te visitabo, nec ingratus ero.

DATVM 'A TRENTO, Sep. 12. 1611.

Vestri amantiſſi. N. W. Med.

E

Peritissi-

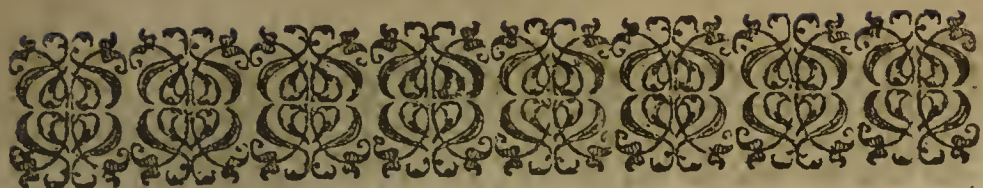


Peritissime vir Dr. Antoni. Reducas in memori-
 am (si placet) literas ad te missas, circiter 12. Sep-
 tembris scriptas. Accepimus tunc temporis à te
 vncias quinq; tui Potabilis Auri, ad Dei, tui, no-
 strum, gloriam, laudem et vtilitatem. Morbus, quo la-
 borabam, prioribus exprimitur literis. Præter quem e-
 tiam tumorem quendam ex Coxendice ad plantam
 pedis vsq; sum perpeffus, ac si esset Oedema. Sentio
 enim nil doloris: nescio certè an ex frigore, aut ex assi-
 duo cubitu in illud dextrum latus contractum. Nam
 per 17. septimanas die ac nocte maxima ex parte le-
 ctitavi, si ita loqui liceat. Accepimus, idq; ex litera-
 tissimo, tuiq; studiosissimo Doctore Hunton, te ha-
 bere melleam Medicinam seu substantiam post disso-
 lutionem Auri, Auro Potabili tempore priorem. De-
 sideramus aliquam eiusdem portionem, cum admini-
 strandi vsu: sex etiam Auri Potabilis vncias. Sentio
 per totum corpus doloris mitigationem. Decrescit e-
 tiam paulatim tumor cruris: Siffit et grauedo et stilli-
 cidium vrinæ, et reliqua abiêre mala. Petijt à nobis li-
 brum tuum Dr. Hunton, vt alium mittas precor. Tuis
 studijs, et assiduis in bonis Artibus conatibus sit Deus
 propitius. Vale.

BLYBROVGH Octob. 10. 1611.

Amicissimus tuus, H. A.

Sequens

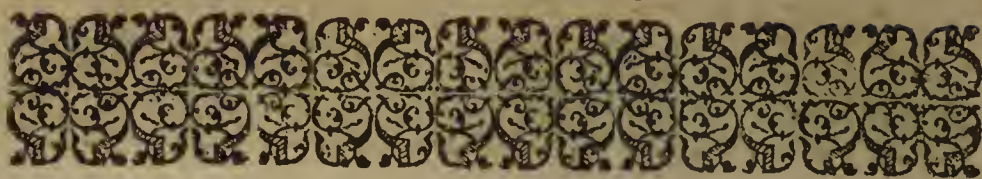


S Equens generosus, Secretarius Nobilissimi viri Comitum Southamptonia, cuius ad me Epistolam hic cito, laboravit diu febre Quartana. In qua cum ipsi Medicus vir doctissimus longo tempore Medicinas administrasset, Febris quartana. Morbus autem nec integrè profligaretur, nec vires restauratae essent, suavit ipsi Medicus ille ut meo Auropotabili uteretur. Quod factum, nec sine fructu, ideòq; post ad me pro portione alià scripsit in hunc modum.

Domine, tantum emolumenti ex vestro Auropotabili sensi, uti plus eius nunc desiderem. Nam certò affirmare possum, quòd multum virium acquisiverim ab eo tempore, quo id assumpsi, et recuperarim spiritus supra modum absumptos, ex importunitate Morbi. Portio mea nondum omninò exhausta est: sed plusculum habeo in alijs locis remotis, &c.

EX AEDIBVS SOUTHAMTON,
26. Nouemb. 1612.

Vestri amantissimi. amicus,
Thomas Risley.



Domine Dr. Rogo, tantum mihi officij præstes, vt pro viginti his solidis de præstantissimâ illâ Quintâ Essentiâ mittas. Nam prout tibi narra-
bam, vnum solummodò ex illis vitris ad meum pro-
prium reseruauî vsum: et hoc etiam quidam ex inti-
mis meis amicis à me obtinuit: adeò vt vix vnicum
iam mihi supersit granum. D. Brianus Caue Eques
Auratus violentâ febre correptus fuit: ille post sump-
tionem huius Medicinæ, vnum solummodò paroxif-
mum sustinuerat, et deinceps perfectè sanatus est. Et
quidam ex meis seruis ardentissimâ febre correptus fu-
it: quem cum domum redirem, moribundum inue-
ni. Propinaui ei de hac Medicinâ, paulò ante proxif-
mum, quæ copiosissimos excitauit sudores: et post du-
as repetitas vices (Deo sit laus) perfectè sanatus est, &c.

L O V V G H B V R R O V V D I E
Sancti Mathæi. 1612.

Firmissimus tibi amicus, H. Skipwith.

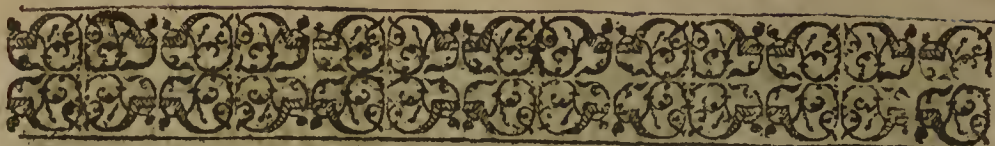
Domine,



Domine, paucis post tuum discessum horis, Dr. Lewknor huc aduenit ad Dn. meum Episcopum Wintoniensem. Et cum post cœnam Dn. Episcopus relationem habuit quandam de viribus et effectu tui potabilis Auri, Dr. Lewknor ad hæc respondens ait, quòd die Saturni proximè iam elapso, adueniens ego ad Cowdrie, generosam quandam fœminam inueni iam morituram: loquela ipsius fuit amissa, nec præsentem aliquem agnouit. Huic per vim Cochlear vnum potabilis auri in os infudi. Illa protinus Convulsiones quasdam perpeffa est per duas integras horas: tunc repeto Chochlear vnum, et sudor non exiguus inuasit: tertiâ vice post duas horas repeto, et in fomnum suauem incidit. Euigilans autem dixit: Detis mihi plus de eodem: postea autem optimè quieuit per integram noctem. Sequenti autem die, ego ad illam iueram spectatum quid ageretur: et inueni eam comedentem de pullastro. Hæc retulit Dr. Lewknor coram Dn. Epif. eius etiam Episcopi fratre, Steuardo Iuris Ciuilis Doctore, filio Dn. Epif. meipso, et alijs.

WALTHAM 15. Augusti. 1612.

Tua felicit. studiosiss. Tho. Webber.



Hic ipse Dr. Lemknar, cuius fit mentio in predicta Epistolâ, postea misit ad me ipsum Epistolam, expetens plus de eodem Auro potabili. Viderat autem hic vir doctiss. iam antè huius Medicina mirabiles virtutes in nuru suâ, filii sui uxore Epileptica; de qua re iam antè ad me scripserat, quemadmodum partem eius Epistola primo nostro Tractatui appendicis vice adiunximus: unde absque dubio, multi ex inimicis meis ipsiusq; veritatis, eum valde accusarunt, quemadmodum ex sequenti eius Epistola ad me missâ videre licet, que sic incipit.

Dr. Antoni, ego amarissimè taxatus sum ideò, quòd testimonium dederim de bono illo successu vestri potabilis Auri; quòd tamen omninò me deterrere nequit: Scio ego pro certo Aurum Potabile ritè confectum (ad quòd paucissimi peruenerunt) summarum esse virium. Sit quomodocunq; sit, credo equidem vestrum esse valde bonum; Experientia hoc edocuit. Mittas igitur ad me vncias duas per hunc meum Cognatum; et scribas ad me an præualeat in Mensibus mouendis, &c.

Pro certo tibi polliceor, quamdiu euentum videro bonum, Collegium totum non me auersurum: ita similiter nec vlla amicitia, adulatio aut lucrum inducet me vnquam, vt approbem periculosam vllam aut incertam Medicinam, &c.

TVVS GEORGIVS LEVKNAR.

Nullum



NVllum est mihi dubium (optime affinis) quin gratum tibi fuerit, de effectu tui Potabilis Auri aliquid audire. Quædam mea vicina, vxor Ro. Downinge de vitâ periclitabatur post longam et diuturnam ægritudinem (preces enim in Ecclesia pro eâ habitæ fuerunt). Ego ac meus filius Barnerus à meridie ad eam accessimus : aderant etiam ex vicinis plurimi. Inter quos Medicus quidam, qui præsentibus nobis, propinauit ægrotanti potionem quandam. Illa autem protinus eam euomuit : Tum maritus eius nobis affirmavit, quòd intra mensis integri spatium ne Cochlearis vnus quantitatem de quacunq; reassumpisset, quin eam similiter euomisset. Hinc filius meus valde me sollicitabat, vt darem ei de Potabili tuo auro Cochlear vnum. Non assentior, tamen, cum pro mortuâ omnino haberetur, atq; idcirco Medicinæ fidem (fortasse) detraheret, ac mihi met ipsi foret opprobrium, Nihilominus importunitate victus, dedi Cochlear vnum, quod retinuit, præter nostrum omnium expectationem. Nec ita multò post, calor quidam naturalis sparsim per totum corpus fusus est, vbi antea præ frigore semimortua videretur. Tum, de Cereuisia cum Mace et crusta panis incoctâ vnâ cum Cochleari vestræ Medicinæ obtulerunt, quod similiter ipsa hausit, et post mediam horam Cochlearia aliquot de eadem Cereuisia absq; Medicinâ ebibit, ac digessit totum. Tertio die post, misimus ad eam seruum nostrum, cui illa nunciauit se comedisse maiore pulli partem, et sperare se venturam ad nos post paucos dies, &c. Scias insuper quod quidam M. Boswel

Concionator de Parochia de Saffron Walden in Comitatu Essexiæ, serio mecum egerit pro vnciâ vnâ Potabilis Auri: vxor enim eius ex longâ ægritudine deplorata est habita. Illa autem ex vnicâ illâ vnciâ tantum leuaminis sensit, vt deinceps ad te miserit pro maiori eiusdem quantitate: quam cum accepisset à te, remisit ad me meam vnciam, et magnas gratias, &c.

COVVEING 23. Die Maij. An. 1611.

*Vestri certe amantiſſimus cognatus,
Tho. Wolrydge. (Iusticiarius est
in Comitatu Essexiæ.)*



AB honorabili et Nobili Domino Preside
Eboracensi, Domino Sheffield, sequens Epi-
stola missa est ad Magistrum Edwardum
Smyth, Iurisconsultum in le Temple.

Mr. Smyth salutem, &c. Meus Dominus petit, vt
quamprimum ad Doctorem Antonium eas, et ab eo,
impetres, vt mittat ad Dominum meum per hunc
Nuncium (idque quò citias eò melius) Essentiæ Auri,
et Tincturæ Auri, vtriusque eandem proportionem
quam nuper ab eo acceperat meus Dominus. Multa
fecit eiusdem Experimenta Dns. meus, idq; optimo
cum successu, ad honorem Doctoris Antonij, et Me-
dicinæ suæ approbationem, &c.

EBORA. Septemb. 30. Ann. 1613.

Sempertuus. Georg. Wetherye.

F. Relatio



RELATIO FACTA

per me Eliam Holmes exman-

DATO DOMINI MEI EDMONDI

SHEFEILDE BARONIS, DO-

mini Præsidentis Eboracensis.



Xor Ioannis Goulbrough seruito-
ris mei Domini, in Mense Augusti
decubuit ægra per aliquot dies, an-
tequam de eo, Domino quid inno-
tuit: Missus tandem ego ad eam,
inveni languidam, et miserè de-
cumbentem. Inuoluntarium et
continuum patiebatur fluxum: in-
cendio magno flagrabat: venter, oculi, ac reliqua cor-
poris membra valdè intumuerunt: prorsus in somnis
fuerat per 4. integros dies ac totidem noctes: deficie-
bant adeò vires, vt seipsam mouere in lecto non va-
leret, nisi aliorum ope iuuaretur. Verba quæ profere-
bat, vix quisquam ex astantibus licet propinquis au-
dire potuerat. Propinaui ei ex iussu Dni. mei, de Auro
potabili cochlear vnum. Nullum autem eius effectum
per horâ quasi vnâ animaduertere potueram: tam diu
enim cum eâ manseram. Postea (vt mihi ab astantibus
nunciatum est deinceps) ægrotans eructabat aliquo-
ties, et tandem materiam quandam aquosam è Sto-
macho reiecit. Revertor ad illam eodem die circa ves-
peram, et repeto præportionem priorem: mox som-
nus

nus invasit, quietus, sed non diu durans. Tunc, aliquantulum sentiens leuaminis, loquuta est, inquiens: Mr. Holmes, quid hoc est, quod meus Dominus ad me misit? Nam, Deo sit laus, valde refocillantur mihi spiritus, et dolores mitigantur. Ex Corde igitur pro meo Domino precabor. Obdormiuit etiam illa eadem ipsa nocte per duas integras horas: Mane iterum adueniens tertium propino cochlear, vnde parum euomuit: alui tamen fluxus nondum cessauerat: frigore enim correpta fuit ab incuriâ custodiæ, vnde dolores acres inuasere, et tanta virium deiectione, ut operam et oleum (quod dicitur) me amisisse omnem existimauerim. Sed Deus nobis adfuit, cui placuit huic benedicere Medicinæ. Nam post 4. aut 5. alia assumpta cochlearia, ventris cessauit fluxus, recuperantur aliquæ vires, adeo vt erigere se in lecto valeret et cibum capere: post alia tria deinceps cochlearia passa est vt vestiretur, et si quis parum sustineret eam, valebat per Cameram hinc inde deambulare. Assumpserat illa in toto cochlearia 13. Tum demum agnoscebat se

optimè sanitati restitutam fuisse, egitq;

Deo gratias: Mihi autem sic locuta

est: lam quæso labori tuo vltimè
rius parcas, &c.

Febris maligna.

Thomas Taylor, quidam ex Seruis œconomi præcedenti anno, circâ idem anni tempus, malignissimâ feбри correptus fuit et durante diu: Etiam si enim vir valde robustus esset, ita tamen debilitatus fuit ex violentiâ febris, vt vix se sustinere potuerit aut erectus incedere: appetitus etiam ita fuit prostratus, vt per longum tempus nullum admitteret Nutritum. Sæpe quoq; ac si furiosus esset, è lecto noctu surgens in terram procubuit, ibidem manens donec remoueretur ab aliquo fortè interueniente. Hoc anno in eundem incidit Morbum ex omnibus indicatijs ac circumstantijs. Primus Paroxysmus per sex horas perduravit, cum Cordis dolore acerrimo, ita vt exclamaret violenter. Meus Dominus non permisit vt aliquid ei daretur in hoc Paroxysmo: Sequentè die, eadem superuenère Symptomata: tum Dominus me misit ad ipsum, cui dedi cochlear vnum: post hanc assumptam Medicinam, reiecit per vomitum sæpius repetitum materiam pessimam: Cessante vomitione, dedi illi aliud cochlear, et superdormiuit: Paroxysmus etiam mitior euasit, et per tres solummodò perduravit horas. Tertio Paroxysmo adueniente dedi aliud cochlear, et intrâ quartam horæ partem euomuit: deinde dedi aliud, et exiguo tempore post iterum vomuit: tertîâ vice dedi cochlear, et hinc ad sedes vrgebatur, quibus dum vacaret, euomuit copiosam materiam, atque hæc fuit pessima, diuersis coloribus mixta et mucilaginosa. Post hunc vomitum, dedi iterum cochlear in eodem Paroxysmò, et superdormiuit, neq; vllum in posterum sensit Paroxysmum, &c.

Alius

Alius in nostris ædibus feruus, nomine Henricus ^{Febris Con-}
Kickinson, quotidianâ feбри superiori illi non ^{tinua & ma-}
ab simili affligebatur: Acerrimus dolor omnes ^{ligna.}

suos occupauerat artus, imprimis autem ipsa ossa, unde ad tantam imbecillitatem redactus erat, vt ne tactum alicuius perferre potuerat. Ex huius febris malignitate tantâ, quasi ad insaniam redactus est, cum amissione et loquelæ, et agnitionis cuiusquam. Ad eam imbecillitatem est redactus, vt de morte omnes cogitarent qui eum agnouerunt. Per quatuordecim dies in hoc statu perdurauit. Tandem ego ad illum sum missus. Primum quod ministraui cochlear conciliauit ei somnum, per horam vnam aut circiter: expergefactus parum vomuit. Nocte eâdem aliud cochlear obtuli, post quod dormiuit per duas horas. Tum demum locutus est ad hunc modum: An non vltorius adhuc accessurus est ad me Mr. Holmes, et huiusmodi alia protulit, clarè demonstrans se plurimum boni accepisse ex eo quod dederam, Deoq; gratias hinc egit. Totum quod ei dederam ad vndecim cochlearia accessit. Ille (adiuuante Deo) sensim emendatus est, et tandem conualuit.

Multos alios huc adducere possem, quibus præsentaneum auxilium hoc Remedium præstitit: Inter hos, Domini mei liberos, tam masculos quam fæmellas, qui varijs affecti Morbis, sæpissimè sunt sanitati restituti hoc vnico Remedio. Etiam ipse meus Dominus solet eius ex vsu præcauere sæpenuerò Calculum. Tuetur etiam sanitatem ex eo integram; et Domina mea etiam multum inde leuaminis in peruicacissimis affectibus est experta.

Paralyfis &
stupor par-
tium.

DEniq; de meipſo hoc confiteri liceat. Ego aut
vertigine, aut grauiori fortalſe Morbo ſum
vexatus. Sæpius enim in anno cum perfectè
ſanus eſſe videor, loquelam meam ſubitò amiſſam ſen-
tio, idq; per ſpaciũ mediæ horæ; poſtea, capitis do-
lorem acerrimum: tum ſtupor quidam primo ple-
rumq; impetu labia et linguam inuadit; poſt ad ma-
nus descendit, eaſq; extendit ad modum Paralyſeos,
tum ad pedes uſq; descendit. Per totum hoc tempus
capitis dolore affligor: Vomendi etiam deſiderio te-
neor, ſed vomere nequeo, antequam hoc Paroxiſmo
per ſex horas aut circiter detentus fuero: tum demum
vomere incipio, cum difficultate tamen. Poſt duas
autem aut tres vomitiones meliuſculè me habeo: Vix
reſpirare valeo dum in hunc modum affligor; nec lo-
qui, nec intelligere, nec audire, quid dicatur: Tan-
dem in ſomnum incido, et poſt reualeſco. Sed non
mox perfectè ſanus euado: imò, non niſi poſt ſepti-
manam integram. Deo ita viſum fuit, vt Londini in
Mense Decembris, 1613; cum præſens eſſet meus Do-
minus, ſubitò ſenſi, ex viſu meo paulatim tunc defici-
ente, et ex capitis dolore conſueto, appropinquare
Paroxiſmum mei Affectus. Precabar igitur veniam à
meo Domino, quia non valebam negotia eius expedire
quibus eram intentus. Ipſe mihi præcepit, vt mox af-
ſumerem de Potabili Auro; in meâ enim fuit ſem-
per cuſtodiâ. Ego autem efficaciuſ mixturam feci
quàm ſolitus ſum, et tunc aſſumſi. Poſt quartam ho-
ræ partem confortati ſunt ſpiritus ac ſenſus: et frigi-
ditas, quæ me tum inuaſerat vt alijs temporibus, in
temperiem eſt redacta. Multi quoq; flatus diſcutie-
bantur

bantur, tam per superiora, quam etiam inferiora. Desiderium quoque vomendi habui, ac etiam dormiendi: verum meus Dominus concedere hoc noluit, sed in ambulatione me detineri iussit. Intra horam autem optimè reconualui, nisi quòd caput parum adhuc doleret: Verum (Deo habeo gratiam) in vilitatum Paroxysmum non incidi. Adhæc, solutam mihi fecit aluum, cum solito modo sim magnopere constipatus. Hoc mihi semper incumbit malum, verum ab eo tempore persisto sanus. Annus autem præterijt integer. Hæc omnia, si necessitas postulauerit, iuramento attestari sum paratus. Hic subsisto

*Vester amicus Elias Holmes,
dicti Domini cubicularius.*

FEB. 4. 1614.

Non possum intermittere quin hoc loco Reuerendissimi, pietate, doctrinâ et virtute ornatissimi Domini, Domini Thomæ Bilsoni Episcopi Wintoniensis dignissimi, Patroni mei honoratissimi mentionem cum debitâ reuerentiâ faciam; qui prout est vir authenticus et fide dignissimus, huius nostri Auri Potabilis, à Deo ipsi inditas vires et efficaciam apud omnes, summos & Magnates prædicat et attestatur: et, si necessitas postulauerit, vel ipsi Regiæ domui et familiaribus verè attestari poterit, quomodo non solum ipsemet in afflicta sui corporis valetudine (dum continuis circa Biblia sacra unâ cum aliis ex Hebraico in Anglicum sermonem translata conferenda mace-

F 4. raretur.

raretur laboribus) sed etiam alii innumeri ex gratiosæ suæ charitatis communicatione per Aurum Potabile nostrum optimæ sanitati sint restituti: Cuius honoratissimi viri, cum ipse suâ vinâ voce plus authoritatis desideranti præstare possit, quam ego eius ad me literarum recensione, scriptis missas attestationses hîc lubens prætereo, contentus paucorum, ex multis, commemoratione, et testimoniis, quibus Reuerendissimus dictus Dominus Episcopus in summis necessitatibus et periculosis Morbis liberaliter id communicavit, et post effectus eiusdem breuiter annotari voluit, ut sequitur.

Mandatum accepi à Domino Episc. vt diligentius inquirerem de ijs, qui in hoc Comitatu de diuersis Morbis conquirentes, sanitati pristinæ sunt restituti per Aurum Potabile datum eis ab Episcopo, in deploratâ suâ valetudine, alijs remedijs frustra prius tentatis. Ego cum paucis solummodò adhuc conuenire potui, vicinis (videlicet) nostris. Alij autem quamplures sunt, qui remotius à nobis habitant: quos, vt commodè potero in posterum conueniam. Melius, vt spero, ero instructus, vbi tu huc ad nos proximè adueneris, quod breui futurum spero.

WALTHAM EPISCOPI
Nouemb. vltimo. 1612.

Tuus semper Anth. Langford
Secretarius Dni. Episc.
Winton.

Reuerende

Reverende vir Dr. Antoni, licet tibi penitus ignota sim; tamen cum diuina prouidentia te nobilis Scientiæ peritum, præcipuam causam constituit deperditæ meæ valetudinis restaurandæ; nolui silentio præterire, quanto perè sim de uincta honoratissimo Domino Episcopo Wintoniensi, qui ex suâ bonitate ac fauore usitato, gratis mihi elargitus est de Auro tuo potabili, debili meo ac infirmo corpori valde amicabili. Peto igitur vt de eâdem Medicinâ â te impetrem, cum id totum, quod habueram, sit erogatum. Operationem eius inuenio blandam ac mittem supra alia omnia quæcunq; Medicinalia. Temperatum quendam sudorem promouet, humorum malignitatem mitigans ac soluens. Quanto perè ego id æstimem, hæc mea Epistola erit pignoris vice. Obnixè eum rogo, â cuius imperscrutabili Potentiâ tanta processit virtus, vt tuis inceptis faueat et benedicat. Cuius gratiæ te commendo, &c.

*Bene tibi exoptans Lucia Iernoice uxor
D. Tho. Iernoice, Equitis aurati.*

Quotidiana febris per integram septimanam me inuaserat, cuius duo Paroxifimi adeò vehementer me excruciarunt, vt de vitâ periclitarer. Tum ego in tertij Paroxifimi medio æstu, de Auro potabili cochlear vnum assumpsi, et intra quadrantem horæ, grauissimi mei dolores cessarunt, qui antea sunt soliti, per tres aut quatuor horas me affligere:

Febris quotidiana.

G

gere:

gere: Calor etiam post horam vnam omninò remisit, et optimè me habui. Sequenti die expectatus Febris circuitus per totum illum diem non reuersus est: nocte tamen me grauer afflixit: accepi igitur, vt prius, Potabilis Auri cochlear vnum, quod, vt prius, operabatur: sudorem etiam promouebat, et sic ex gratiâ Diuinâ à Febre liber euasi.

Alexander Olfielde.

Febris Continua.

Domine, de ægritudine mei filij hoc tibi sit notum. Quotidianus fuit illius Morbus: Cum frigore semper incêpit veluti febrili, quod tamen eum non diu detinuit: mox ardore admodum vehementi flagrare est solitus, qui per tres aut quatuor horas perdurabat: interim vomitu crebro corripitur. In hunc modum indies per integrum Mensem et eo amplius excruciatu est. Post varia frustra tentata, accepit tandem Potabile Aurum, idq; in initio ipsius Paroxismi: quod primâ vice vomitum compescuit, et ardoris vehementiam sedauit. Hoc repetijt per tres aut quatuor sequentes dies, vnde senlim decreuit paroxismus, atq; ita eum penitus reliquit.

DURLAY 10. IANVARIJ. 1612.

*Franciscus Fortescue
Armiger.*

SEQVI.

SEQVITVR BREVIS
 collectio et relatio quorundam
 PAUCORVM IN HOC COMITATV
 SOVTHAMPTONIAE, QVIBVS IN SV-
 is ægritudinibus Aurum potab. opem præstitit, ex
 ore eorum verè relata coram me

Antho. Langforde.



Thomas Wheeler de Waltham co-
 lonus, annos natus 67. nouâ qua-
 dam et incognitâ, sed tunc tem-
 poris vsitatâ ægritudine (ex quâ
 plurimi moriebantur) per inte-
 grum mensem detentus fuit, atq;
 adeò de vitâ periclitabatur, vt
 publicæ preces in Ecclesiâ fue-
 rint habitæ, et Campanæ sonitus bis editus. Ille in
 deplorato hoc statu, Potabilis Auri portiunculam
 quandam accepit, atq; ilicò aliquid sensit leuaminis,
 sudauit etiam per horam vnam aut alteram: deinde,
 acceptâ aliâ portione, superdormiuit quasi per ho-
 ram: tertiâ vice accepit, et per vomitum reiecit hu-
 morum copiam. Postea autem sensibiliter veluti per
 gradus restituta est sanitas, quâ, Deo sit gratia, per-
 fectissimè adhuc gaudet, et diu frui poterit, licet ad-
 modum prouectæ sit ætatis.

Morbus ma-
 ligni moris.

Febris Con-
tinua ardens.

Edmundus Laurentius de Waltham, vir generosus, ætatis 36. annorum Ardenti febre continuâ spacio duorum dierum ac noctium absq; intermissione vexatus est. Accepit cochlear vnum aut paulo minus potab. Auri, ac post mediam horam melius se habuit calore euanescente, & corpus eius sensim in pristinam temperiem redijt : atq; in hunc modum breui tempore sanitatem recuperavit.

Febris acuta,
ardens.

EGidius Ethericke de eôdem Colonus, natus 40. annos, acuta ac ardenti febre per octo dies ac noctes detentus fuit : quo toto tempore nec dormire nec quiescere potuit. Huic datum fuit Auri potab. cochlear vnum, et postea sub vesperam aliud cochlear, vnde dormiuit eâdem nocte per duas horas: proximâ nocte assumens eandem quantitatem, totam dormiuit noctem, atq; ita sanus euasit.

Febris quo-
tidiana.

GVilielmus Hills ibidem habitans Colonus, annorum 55. in quotidianâ febre quintum sustinuerat Paroxysmum. Appropinquante autem sexto, assumpsit cochlear vnum de Auro potab. quod frigidum anticipauit paroxysmum, et conciliauit ipsi sudorem; et post tantundem denuo acceptum, primò bonum vomitum, postea tres mouebat sedes: dein dormiuit, quod non fecerat per quinq; præcedentes dies ac noctes; et sic sanatus est.

Iohannes

Iohannes Walter Colonus, 40. annorum, in quinto Paroxismo tertianæ febris, accepit cochlear vnum de potab. Auro, vnde intra horam vnam paroxismus illum reliquit, nec redijt amplius.

Febris tertiana.

Idem Iohannes testatur, quòd postquam ipsemet curatus fuerat, duo adhuc cochlearia potabilis Auri apud se habuerat. Ea dedit puellæ cuidam in Parochia de Hambledon, annorum 14. quæ ex tertianâ decubuerat per quadrantem anni, et magnoperè languebat: sanata est etiam ista per duo illa cochlearia.

Febris tertiana.

Henicus Hindle de Waltham, annorum 47. per quinque dies continuos, absque intermissione vllâ, continuâ febri correptus fuit. Ille nec edere nec bibere quicquam valebat quod non euomeret. Post quintam exacerbationem sesquicochlear de potab. Auro accepit, quod retinuit, et induxit ipsi sudorem quendam continuè per quatuor horas: tum de nouo tantundem assumpsit, et per tres vltèrius horas sudauit: postea surrexit è lecto, et euomuit pintam vnam viscosi et crassi phlegmatis. Et post duas horas de carne vitulinâ comederat, quam etiam optimè retinuit et digessit. Sequenti etiam die foras egressus est, et breui tempore pristinam sanitatem recuperauit, quâ adhuc fruitur.

Febris continua.

Cordis dolor.

Iohannes Cole de Waltham, Mercator, annorum 43. grauissimo Cordis dolore afflictus, per spacium trium dierum insomnis erat, nec vllum alimentum sumpserat: vnde adeò infirmus viribus euasit, vt de vita periclitaretur. Hinc propinarunt astantes de Auro Potabili, nesciente ipso quid egerint: intrà horam vnam aliud etiam cochlear; et paulò post tertium, vnde sudor continuatus est, et in spacio duorum dierum perfectæ sanitati est restitutus.

Personæ omnes inferiùs notatæ, acceperunt quoque in perduto suo statu, Aurum Potabile à Domino Episcopo: verùm cū ijs nondū locutus sum: Nihilominus certū est eos optimè curatos à periculosis Morbis.

Robertus Moore, Clericus, et Magister in Artibus, noua febris laborans.

Hamme generosus in eadem.

Vxor Magistri Arnewood in foresto habitans in eadem.

Vxor Magstri Cotton de Mansione, qua vocatur Roche-Courte.

Vxor Iohannis Hawkeswoorth de Waltham ex chronico Morbo, quo diu laborauerat.

Richardus Pecham.

Senex vietus et veterosus quidam, nomine Tho. Beale, atatis centum annorum, sanatus, et etiamdum superstes.

Edwardus Searle generosus de Corhampton, in noua febris, de quâ diu antè decubuerat.

Nicholaus Prior.

Hucus-

Hucusque descripta et posita literarum testimonio, cum saltem pro Exemplis, et non omnium singularium enumeratione habenda sint; intelligenti et Candido Lectori satisfactura non dubito. Nec verò velim Lectoris beneuoli patientiâ lubens abuti: aliàs possem his longè plura et prolixiora producere: cum constet, per totam Angliam vix esse Comitatum, aut ditionē aliquam, unde non pro meo hoc Auro potabili impetrando, et diuersis Nobilibus et generosis viris in suis necessitatibus conferendo, missum sit: quod, ut satis euincere liceret, omnibus profuit, nulli obfuit unquam, ita, ut Fato Diuino suus attribuatur locus, cui non Medicus nec Medicina humana, at solūm cœlestis medicari poterit. Adhuc quilibet ingenuè consideret, quòd non mei instituti fuerit, (ut nec est Dogmatici Medici, nisi certas ob causas) à quoquam feliciter hoc auro potabili curato testimonium curationis expetere. Nunc autem in sequentibus breuem offero annotationem personarum quarundam et agritudinum, quibus hæc nostra Medicina presentancam opem, post Deum, prestitit.

Non tamen in Centurias redigam: paucissimis contentus ero. Nec nostri est propositi, Curationum à me publicè habitarum in conspiciendis locis, mentionem facere, nec circumstantias hic adicere, idque ob causas peculiare. Saltem insignia quedam quasi obiter ingeram, veluti in sequentibus apparebit.

VT quo maior est Solis Splendor, eò umbræ à corporibus solidis et opacis proiectæ, sunt evidentiores; sic quò illustrior ex rebus benè ac fidelitèr peractis gloria consequitur, eò manifestiores invidiæ stimulos experitur. Quod uti verum est in omni huius vitæ tractatione siue negotio, ita in primis in Curationibus meis locum obtinet. His, Liuor ille nulli parcens, et Calumnia veritatis inimica, in initio quidem pro posse et more suo restiterunt: Sed nunc nolentes volentes à Temporis filiâ, quæ est Veritas, victi ex Dei nutu succumbunt. Ut autem ingenuus Lector eò melius huius Medicamenti innoxias virtutes perspiciat (præsertim si à maleuolis alitèr quàm optimè, de eo quid supponere incitetur) vnam aut alteram ab invidis arreptam ansam aut occasionem me falso calumniandi, proponam, et breuiter explicabo.

Quidam in hoc regno nobili ortus profapiâ, Nobilissimus Eques Auratus Adolphus Carye, cum in morbifica quædam symptomata incidisset, atque ideò Medicum famâ clarissimum ad se accersiuisset, acceptis ex eius præscripto medicamenti, inter quæ et purgatiuum, non saltem primas venas, sed validè satis euacuans, paulò post Exanthematis laborare visus est. Quorum eruptio, cum (ut arbitror)

Exanthe-
mata.

bitror) nimis forti reuellendi vi à Medicamento purgante impedita fuisset, et fortè incuriâ, nescio quâ, factum, vt variolæ, nec copiosè satis effluerent, et quæ comparuère, retrocederent. Vndè æger in præsentissimum vitæ periculum inciderat, adeò vt omnes adstantes de eius salute desperarent. Missum est igitur ad ægri fratrem, vti secum solitos Medicos mox adduceret. Verùm cum ille neutrum domi offendisset, atq; hinc ob fratris desperatum casum valde mæslus, mihi obuiam fortè fortunâ in viâ factus esset, me ad se vocatum rogat, vt secum ad fratrem decumbentem contenderem: Quod, cum Medicorum ipsi addictorum nomina audiuissem, ipse detrectaui, præsertim cum ante hoc tempus, dictum Dominum nec de facie, nec aliàs familiariter de nomine noueram. Ad quæ ille respondit, Sese, qui me benè ex amici cuiusdam curatione optimè nouerat, optare, et poscere, vt in tam honesto proposito sibi adessem: Cui cum morem gererem, ad ægrum accedens sub noctem, inueni ipsum omninò in pessimo vitæ statu, delirantem et furibundû, absq; quiete ac somno. Disparuere omnino Exanthemata, et venenû cor strenuè adoritur. Ministraui ei de hac meâ Medicinâ cochlear vnû: quo assûpto, mox quieuit, et aspectu mitiori visus, in somnum leuem incidit. Post horam vnam, adhuc tantundem ei ingessi: vnde se bene habere, et vires maiores, confortatis spiritibus, recepisse ipsemet contestatus est, et amplius superdormiuit. Sudor etiam naturalis per totum corpus se manifestauit, atque iterum, quod optimum signum erat, Exanthemata dicta apparuêrunt. Ego per integram illam noctem ipsi adfui, et per interualla debita repeto Medicinam, nunc meraciùs per se, nunc dilutiùs in brodio aut alio liquore. Mane proximo, cum vnus ex eius Medicis accederet, ac me præsentem animaduerteteret, occasionem hinc aucupatus, acriter

in me inuehitur, quòd apud suum ægrotum adesset: Cui responsum, Me ab iisdem ægro proximis adductum etiam inuitum, à quibus alii Medici rogati fuerant, et fortè maioribus precibus. Tantum abfuit, vt iam dicti Medici in salutem ægri, quem videbant nunc in bono statu, mecum consultarent, et coniunctis operis Curationem prosequerentur, vt etiam non quieuerint antequam me ablegassent, licet contra ægri et astantium voluntatem. Qualem inuenerim hunc ægrum superius dixi: qualem reliqueram apparet similiter. Quid refrigerantis, aut astringentis syrupi, Electuarij aut alterius Medicinæ per totum illum diem administratum fuerat, omninò nescio: Hoc tamen scio, quòd sequenti nocte in eadem relapsus est symptomata quæ prius: fortasse verò ex defectu prioris Alexiterij, quod validè satis per superiorem integram noctem, repetitis vicibus assumptum, in materiam morbificam protrusit foras: iam autem omninò intermissum est. Satius fuisset, venenum quod supererat, eadem quàm prius Arte extirpasse radicitus. Nam absq; dubio reliquæ erant. Regurgitantibus igitur iisdem Exanthematibus à superficie ad centrum, seu ab exterioribus sui partibus versus Cor, eadem symptomata et mala apparere necessum fuit, quæ prius. Recidivæ huiusmodi periculossimæ sunt, vbicunque ægris accidere solent, quales huic Nobili viro Domino patienti lethales contigerunt. Quod cum dicti Medici, in quorum manibus et Curâ moriebatur, vidissent, vnus eorum in Aulâ Regiâ suâ quasi innocentia, meæ autem culpæ commissæ præconem agens, mortem ipsius proclamavit. Nec hoc solum, sed me coram Collegio Medicorum Londinensium detulit, ac citatum iniquissimè accusavit: Vbi cum testes meæ legitimæ et innocuæ actionis satis locupletes producerem,

cerem, nempe quatuor ex seruis adstantibus Domini demortui, qui vno ore attestati sunt, me ad dictum suum Dominum in extremis iacentem, desperatum, et delirio iam præoccupatum, cum variolæ disparuerant, accessisse, eique post Aurum potabile nocte per vices à me ministratum, sensum mitiorem, quietem et symptomatum omnium remissionem, nec non variolarum eruptionem copiosam apparuisse: vnde in bonâ temperie fuerit. Sequenti verò die, cum, me excluso, dicti Medici suas mixturas illi propinâssent, omnia in deterius adeò conuersa esse, vt mors subsecuta sit. Ac insuper Regia Maiestas huic actui meo coram Collegio transigendo quatuor Nobiles et honore conspicuos viros, nempe duos dicti Adolphi fratres, Dnm. Henricum et Dnm. Philippum Carye, Equites auratos, Dominum Kneuet Baronem, et Dnm. Guilhelmum Godolphin Equitem, deputasset, ijque rem omnem velut acta esset, quomodo ego eum acceperim (nempe in extremitate mortis) et reliquerim (in bonâ temperie) illi verò eundem à me acceperint (in statu optimo) et reliquerint (in ipsa morte) Regiæ Maiestati detulerunt; in quem Regia Maiestas culpam eius necis iecerit, satis constat. Adhec cum dicti demortui duo fratres adhuc superstites sint, possunt, prout tantos viros omni exceptione maiores (qui nihil in mei gratiam nec alicuius odium dicturi sunt) decet, si rogantur, de hoc negotio veritatem dicere. Insuper ratio ipsa conuincit, quòd à nocentibus et iuuantibus satis firmum deduci possit argumentum. An non Medici iubent, quòd illud, quod sensibilitèr ægrum iuuerit, cæteris paribus, continuandum sit, quòd noxium, fugiendum? Hinc Equi et Boues umbram petunt in æstu, cum hunc sibi nociuum, illam proficuum senserint. Iuuit autem ad miraculum meum Aurum potabile. Quod

inde constat, quòd sensus et mens redierunt, somnus et sudor subsecuti, variolæ copiosè eruperunt. Illorum verò Medicinæ quæcunque fuerant, nocuerunt; quod inde patet, quia symptomata priora funestissima redierunt, nempe delirium, variolæ retrò reuulsæ disparuerunt, et mors subsecuta est: quæ vt est linea rerum, ita quoque tanquam recto lineæ ductu demonstrat, si hominis culpa commissa sit, cui imputanda. Ex his itaque circumstantijs quas oportuit me largiores recensere, cuiilibet, nisi malitiosè veritati sit aduersus, apparet, liuorem instar aranei, ex optimis quid mali exugere, et in despectum Medicamenti huius verè aurei nil non machinari. Quod nisi adhuc quotidie à prædictis inuidis reipsâ fieri animaduertissem, eos (nimirum) contra conscientiam propriam et omnem virtutis respectum calumnijs falsissimis multorum aures, meam famam, et dicti Medicamenti innocentiam vulnerare et onerare, hanc veræ historiæ relationem non produxissem, quâ ipsis apologeticè responsum sit.

Vomitus,
cum animi
deliquio &
tortura cor-
poris.

Generosa virgo *Cecilia* Boulstred, ætatis circiter viginti annorum, Regiæ à seruitio notissima, grauissimis symptomatibus affligebatur. Ad quam cum Celeberrimi ex Collegio Medici numero sex vocarentur, ab his omnis opera impensa in administratione Medicamentorum cuiusq; generis, tam Cordialium, quàm ad morbificas causas respicientium, prout illa in Pharmacopolijs prostant, vel aliàs Arte singulari parata erant. Adfuit ei assiduus vomitus, et reiectio omnium assumptorum, Cibi, Potus, et Pharmacorum, cum animi deliquio, cruciatu ac torturâ

turâ totius corporis. Lugendum â multis nobilitate conspicuis spectaculum. Perferebat illa totos dies atq; noctes insomnes; vnde velut à Morbi magnitudine ac diurnitate, ita et dolore continuo, ac quietis somniq; priuatione miserè afflicta, viribus omninò destituta est. Ne minimum quidem liquoris seu iusculenti, aut alterius nutrimenti, apud se retinere potuit: Ventriculus ob inediam omninò contractus et sui officij oblitus videbatur. In hoc statu miserabili, cum nihil aut parum leuaminis, per duos integros menses sensisset, remedijs per dictos Medicos administratis, sed omnia potius in peius, quàm melius, tenderent: hinc mater Generosæ huius fœminæ à Medicis præsentibus quæsiuit, Anne breui quid auxiliij suæ filix præstare se posse sperarent? aliàs se velle me accersere. Medici itaq; assumunt sibi præscriptum tempus, in quo omnem possibilem sibi operam adhibuerunt, vt me omnibus excluderent modis. Iusserunt itaq; Pharmacopolam, per diem noctemq; sequentem Dominæ agræ assidere, eiq; singulis ternis horis, quid de Cordialibus aut alijs Medicamentis in os ingerere. Quo finito, cum iam sese nihil proficere animaduertent, Accersite (inquiunt) Antonium, et sit Deus ei propitius. Ad hanc igitur cum venissem, auxilio Medico orbatam, et derelictam ab omnibus, Deum obtestor, vt Medicinæ huic benedictæ solitas vires largiri dignetur. Mox, consideratis omnibus, non cochlear integrum, vt communiter, imò vix quartam cochlearis partem primâ vice illi propino: quod, vt verum fatear, veluti alia omnia hæctenus, regeffit magno cum sonitu et vehementiâ: paulò post, iterum tantundem præbui: quod similiter reiecit eodem conatu. Hinc tertiâ vice ministraui, cuius aliquam partem quoq; reiecit, aliquam tamen retinuit, cum conflictu

(vt nobis videbatur) tamen quodam. Tunc suasi vt aliquandiu respiraret, ne nimis irritaretur Natura, et vt experiretur an somnum aliquem capere posset. Reposuit igitur se in dextrum latus, et superuenit somnus per integram horam satis profundus, quod præsenti- bus nobis omnibus manifestè satis apparuit ex stertere: et hoc omnibus valdè videbatur mirum. Exper- gefacta autem, meliusculè se habere confitetur. Iam quarta vice semicochlear propino, quod totum apud se retinuit. Atq; sic mihi ac plurimis astantibus No- bilissimis fæminis, Curationis spes non mediocris ap- paruit. Neq; illa nos, ex Dei nutu, frustrata est. Nam ex consequentibus eiusdem Medicamenti assumptio- nibus semper in quantitate maiori, eius vires, spiriti- bus confortatis, non solam indies auctæ fuerunt, sed et Morbus euictus, symptomatibus cessantibus sensim omnibus. In hunc modum, Deo sit laus, grauissi- mam hanc symptomatum cateruam hoc vno bene- dicto auxilio repuliet extirpauit, cum maleuolorum in- uidiâ, astantium stupore, et amicorum gaudio maxi- mo. Non hæc imposturæ aut corrosiux virtutis signa sunt: sed Corroboratiux et Dogmaticæ insignia.

Symptomata
prægnanti su-
peruenientia.

VXor Nobilis Domini Francisci Leake, Equitis Aurati, cum prægnans in summam maciem cor- poris incidisset, ac insuper grauissimis sympto- matibus ex copiosa pituitosæ materiæ collectione af- fligeretur, nempe spuitionis molestissimæ fluxu, vo- mitione præterea omnium quæ assumpserat: varijs Medicamentis per totum illud tempus, ferè quinq; mensium, quo in hunc modum laborauit, vsa, nihil auxiliij sensit omnino; ideòq; vel abortum, vel propriæ vitæ

vitæ discrimen incursum se non absq; causâ verita est. Hinc ex persuasione amicorum, qui nostræ Medicinæ efficaciam optimè nouerant, assumpsit tertio ferè mense ante partum, de Auro potabili, repetitis aliquot vicibus: vnde non solum vomitus et spuitio mox cessauit; set et ipsa toto tempore gestationis optimè se habuit, donec partu fælici filiolum ediderit satis uiuacem et adhuc superstitem.

VXor Nobilis Domini Edwardi Barret Equitis Aurati, et soror superius nominatæ Dominæ, laborans difficillimo partu, adeò vt Obstetrices quotquot aderant, de salute tam matris, quam fetus desperarent: ex consilio Dominæ cuiusdâ nobilis tum præsentis, aliquantulum assumpsit de Auro Potabili nostro: quo hausto, præter omnium adstantium opinionem et spem, mox liberata est fætu uiuido et bene se habente. Verùm quia ex Naturæ imbecillitate Secundina apud eam mansisset, atq; hinc in idem aut maius periculum incidisse videretur, accepit denuò de eadem Medicinâ, quâ Secundinam fæliciter eiecit, pristinaq; sanitati post optimè restituta est.

Similiter in aliis quamplurimis difficultate In difficultate
partus laborantibus, atque etiam ipso fætu partus.
mortuo in extremitate omni derelictis mira-
biliter profuit: adeò vt hac in parte vix quicquam
Medicamenti felicius administrari possit, ex
quibus exempli vice paucè sequuntur.

H. 4 non. uis. x. Vxor

VXor Iosephi Pemberton in Ciuitate Ipswiche, in summâ difficultate Partus liberata est per Potabile Aurum.

VXor Generosi viri, cuius nomen, Horatio Paluasino, in eodem partus periculo liberata est huius Medicinæ ministerio.

VXor Thomæ Blackborne Ciuis Londinensis, postquam per duos integros dies in partu periclitaretur, assumpta Auri potabilis vncia vna, qualibet (scilicet) vice ad cochlearis mensuram, tandem liberata est.

VXor Nicholai Colman habitantis in Parochiâ Sancti Bartholomei Magnâ, in ipso vitæ periculo nostram implorauit opem, et nutu Dei post assumptam hanc Medicinam Infantem peperit, et sana euasit.

VXor Magistri Foxton Londinensis, habitans in vico Rubræ Crucis, summo in vitæ periculo fuit ex fætu mortuo: A quo, post assumptionem
Auri

Auri potabilis feliciter liberata est, et pristinae sanitati restituta.

VXor Magistri Castoll generosi viri in Comitatu Essexia, in eodem vitae periculo consistens, cum ex Obstetricis relatione fetus per duos iam dies mortuus expelli non posset, hæc nostro Auro potabili adiuta, eundem feliciter eiecit, subsequente sanitate eius integra.

VXor Magistri Harde, habitans in vico vocato, Monte Sancti Petri, à fætu mortuo liberata fuit: Quæ, cum doloribus, et alijs vehementissimis Symptomatibus etiamdam afficeretur, ipsi vxor Magistri Fitzgarret Armigeri ibidem propè habitans, de Auro meo Potabili, quod tum penes se habuit, sequenti post partum die circiter horam nonam matutinam propinauit: vnde eodem die circiter horam secundam pomeridianam alio fætu mortuo feliciter excluso, post optimè se habuit.

VXor Magistri Iohannis Bingley Receptoris pecuniae Regiæ, fuit in discrimine vitae ob summam partus difficultatem; Hinc Matrona quædam generosa tum præsens, adferri curauit de Auro potabili, quod parturienti propinauit: Atq; sic eam non solum periculo liberauit, sed et in causâ fuit, quòd fetus viuus et sanus hoc Medicamento feliciter in mundum sit editus.

I

Vxor

VXor Domini Iohannis Pretiman Equitis Auri, puerperam agens, febris ardente, cum vigilijs alijsq; symptomatibus, molestissimâ correpta est. Quæ cum alijs remediorum generibus vti nollet, nec secure poterat, desiderauit solum hoc nostrum Aurum potabile assumere: vnde breui perfectissimè curata est.

VXor Magistri Edmundi Kingston in Comitatu Glocestriæ, in puerperio laborans febris æstuosa, et fluxu per aluum sanguineo, eadem Medicinâ à quadam generosa Dominâ, ipsi, vt. et proxime præcedenti, propinatâ, felicissimè sanata est.

Simili modo vxor Christoferi Blackwell de eodem Comitatu, puerpura, à febris et fluxu alui hoc Medicamento reconualuit.

VXor Iohannis Sherington Mercatoris Londinensis, imprægnata, propter accidentia quædam Abortum verita, idem Medicamentum sumpsit, et benè suo tempore sanum fatum edidit.

EX quibus apparet hoc Medicamentum esse diuersissimarum virtutum : nempe fatum mortuum, ut aliquoties retulimus, expellere: et vitium conseruare, ne ante tempus expellatur per abortum. Nec hoc solum, ut matri conueniat, sed etiam infanti recens nato, veluti patebit exemplo, quod sequitur.

VXor Magistri Richardi Browne Armigeri, habitantis in Parochiâ quæ fuit olim nigrorum fratrum, grauissimo partu aliquamdiu periclitabatur, adeo vt binas obstetrices apud se haberet: Cui cum generosa quædam femina ex vicinis suaderet, vt de Auro meo Potabili assumeret, vna ex Obstetricibus dixit sese habere æquè huic rei conuenientia et meliora, quam Aurum potabile foret. Verum cum illarū ope, nec spes aliqua salutis appareret, dicta generosa curauit quid de Auro Potabili adferri, et laboranti ministrari. Hinc continuo optatissimus effectus, Deo dante, sequutus, et ægra fatu viuo liberata est. Postridie cum eadem vicina accederet, et inueniret Infantem recens natum in gremio obstetricis, non bene dispositum, obstetrix ipsa rogauit eam, vt de eodem Auro potabili aliquid huic Infantulo daret: Cui cum referret vicina, an nunc vellet Infanti tantillo id præbere, quod heri matri dissuasisset? Obstetrix respondit, se vidisse mirabiles effectus, quos præstitisset in matre, nec dubitare, quin eosdem in hoc Infantulo absq; vlla noxâ præstiturum sit. Eoq; dicto præbuit Infanti cum lacte materno, qui et optimè inde se habuit, et sanus euasit.

SItaq; cum tenellis pusionibus, qui vix lucem huius mundi hauserint, et morbificum affectum (antequam malâ victus ratione uti potuerint) secum ex utero matris attulerint, hæc Medicina, ut et in puerperis, gravidis et periclitantibus in partu, tam mirabiliter operetur, vel hoc solo nomine dignissima esset, ut non solum in precio, sed et promptu haberetur; hoc est, ut Nobiles et generosæ femina ante et post partum, Aurum potabile semper penes se haberent, quo sibi, et exiguis suis Infantibus, quotiescunq; necessitas postulauerit, in tempore succurrere possint. Cum ipsa, ut et pueruli, nulla alia fortiora, aut minus incunda Medicamenta (quæ interdum vel ipsa copiâ sunt onerosa) ferant aut admittant.

DOminus Ludouicus Leuknar. Eques Auratus, anno 1611. correptus vehementissimis symptomatibus cum febris ardentissimâ, vocauit ad se Medicos duos huius Ciuitatis sat celebres: qui cum omnia auxiliorum genera ipsi per sex dies adhibuissent, nec febris æstum, aliaq; symptomata mitigare possent; sed omnia in peius cum eo tenderent ingrauescentibus malis, ac Bubone quodam in Inguinibus apparente, verissimè pestem esse contagiosam (quæ tum Londini passim, nec ab eo tempore, grassata est) pronunciârunt. Ideoq; cum alios multos Nobiles in vrbe viros visitare tenerentur, ne eos inficerent, sese ipsum vt relinquerent nolentes volentes cogi. Atq; sic

Pestis.

sic dictum virum Nobilem in extremis tanti Morbi periculis à Curâ suâ abdicârunt. Ad quem vocatus, licet primò luis ignarus, mox tamen ex signis præsentibus, quale genus mali esset, cognoscens, eum non relinquendum putavi: sed omni modo annitendum, vt contagium à Corde reuocaretur, illo corroborando præsentem quodam et satis forti Remedio. Dedi itaq; ei sex grana de Essentiâ Auri mixtâ cum Auro Potabili et aqua Cardui, quantitatis sufficientis. Vndè paulò post in sudorem incidit, qui per integram noctem, et sequentis diei permagnam partem continuo perduravit. Repeto eandem potionem sequenti nocte et diebus proximis quatuor, eâdem ferè quantitate. Atq; hinc, sudore copiosissimè erumpente, non solum febris malignitas et æstus remisit, viresque satis constantes permanserunt; sed et Bubo, qui ad insignem magnitudinem deductus erat, indies imminutus est, et tandem euanuit, applicato saltem stiptico quodam Emplastro. In hunc modum, Morbus tam lethalis et contagiosus prius à me ex Dei gratiâ curatus fuerat, quam vulgò cognitus. Nec iam inuulgandus, nisi ipse Dominus tum optimè restitutus, de Morbi sui genere, et Curatione hac, apud amicos sæpe narrauerat: A quo contagioso affectu, cum Bubone similiter complicato, anno præcedenti eiusdem Ludouici Vxorem similibus auxilijs, Deo propitio, liberaueram.

Domina Edmundes vidua, circiter 78. annos nata, in Aulâ Regiâ, vt et præcedentes, satis nota, tribus ab hinc annis Hydropica facta, omnia patiebatur symptomata et signa quæ hoc genus affectus comitari solent: Adfuit obstructio viscerum,

I 3,

Epatis

Obstructio
viscerum cum
hydrope.

Epatis et Lienis: hinc non solum valde intumuit, sed et contabuit, sanguificationis officinâ obsessâ et impeditâ. Huic de Auro potabili, debito modo et tempore, aliquid propinatum, per repetitas vices: Vnde et Morbus grauissimus in ætate tam graui propulsatus et sanitas postliminio restaurata est, vt adhuc omnibus munijs suis obeundis absque vllâ difficultate apta sit, nullo alio Medicamento vsa, quàm nostro Auro. Non autem hæc Nobilis Domina pepercit diligentiaæ ausumptui in eo assumendo, vt à tam diris affectibus, qui eam morti addicare viderentur, liberaretur. Nam circiter 12. dies manè sumpsit grana tria Essentiaæ Auri cum cochleari vno liquoris seu Auri potabilis, atque tantundem vesperi sub horam somni: Sub cibum quoque prandij et cœnæ, eiusdem liquoris absque Essentiâ cochlear vnum hausit: atque hinc sensim in minori quantitate: Cum enim Natura sit operatrix et propulsatrix Morborum, atq; hæc in prouectioribus ætate non adeò firma aut vegeta vt in iuuenibus, hinc restauratiuo sæpius et copiosius repetito opus se habere animaduertit ad euincendum Morbum: quod nec fefellit.

Symptomata
in senæ curata

Dominus Thomas Parry Eques Auratus, ex privato Regiæ Maiestatis Concilio, ætatis annorum 77. vel circiter, hyeme iam nuper elapsâ, tussi continuâ ac violentâ, quâ noctibus diebusq; molestabatur, ad eam debilitatem redactus est, vt somno maximâ ex parte noctis interrupto (quod saltem per duas primas horas cepit, post vsq; ad lucem tussi maceratus) non solum ad officia publicè gerenda inhabilis esset, sed quoq; vix se domi viribus sustineret. Ad hunc cum accersitus venirem, eumq; de Auropotabili

li assumendo in hoc casu satis probato, præ cæteris admonerem, non solum boni consuluit hoc meum consilium, sed etiam maximè sibi salutare expertus est. De diautem illi manè ieiuno, atq; horâ vnâ ante prandiũ et coenam de eodem Auro potabili cochlear vnum singulis vicibus: atq; præterea singulis noctibus post somnum primum noctis (quem Natura concessit per duas tantummodò horas) grana duo Essentiæ auri in liquore dicto soluta. Hac Essentiâ sũptâ, mox superuenit somnus qualibet nocte, tussi remissâ, in multâ lucè perdurans. His continuatis, vires quoq; mirabiliter (vt ipse quoq; sæpè prædicare est solitus, adhuc superstes) indies restauratæ fuerant, vt officio suo in tanta ætate, in quâ tusses aliàs difficillimæ Curationis habentur, satisfacere possit absq; molestiâ. Deo sit laus in æternũ.

Quidam generosus vir, annos viginti natus, cuius nomini parcendum, ad me venit ex Comitatu non longe abhinc remoto, conquerens, quòd noctu diuq; semẽ sibi genitale inuoluntariè deflueret: indeq; summa corporis extenuatio, cutis discoloratio, cum instanti tabe oriretur. Cum verò vnicus esset patris satis locupletis filius, ac ex parentum consilio quandam in matrimonium ducere teneretur, tentatis prius, quotcunq; potuit, auxilijs: tandem meo hoc Auro potabili, tam ad vires recuperandas, et maciem tollendam, quam fluxum cohibendum, vsus est tam fæliciter, vt mox ductâ coniuge, corpulentus satis, et nouâ prole lætus, post Deum, magnas mihi gratias reportarit. Siue enim hoc fluxionis genus ab intemperie Renum calidâ, irritatâ vi expultrice, aut alias retentiuâ debilitatâ, siue ex aliâ causâ Catharrosâ, phlegmaticâ, aut biliosâ oriatur, indeque macies, perinde est. Cum hoc vno Remedio

Gonorrhæa
cum macie
corporis.

materiae superfluae per urinam vel sudorem educantur, qualitates noxiae eius temperie contemperentur, sanguis purificetur, spiritus vitales augeantur et venae corroborentur, unde necessario haec symptomata originem ducunt.

VXor Roberti Dixon Secretarij Dni. Henrici Montegue Militis aurati, Recordatoris Londinensis, ex faetu mortuo, ardentissima et continua febre afflicta fuit, cum magna symptomatum congerie. Ad quam curandam tres Medici vocati omnia praesidia ex Artis methodo praescripta, quantum ipsis possibile fuerat, usurparunt. Sed quantum opis inde senserit, hinc patet, quod ab iisdem denegata manu Medicam, omnino derelicta fuerat. Cuius miseratione et compassione ducta Nobilis quaedam Matrona, Domina Tanfilde, de meo potabili Auro ad illam misit, quae tum insensilis erat. Ex astantibus quidam ministravit illi in os cochlear vnum, unde sudor blandus consequutus est, somnusque inuasit. Post somnum redire sensus et loquelam amissa: repetunt cochlearia interiectis vicibus. Unde ex Dei gratia omnis aestus cum caeteris afflictionibus cessarunt, et in paucissimis diebus ipsa extra omne discrimen vitae posita videbatur. Verum cum post paucos dies, ex incuriam, nimium aeris frigidiusculi hausisset, incidit in stuporem quasi Paralyticum totius corporis: Unde omnia membra refrigerata, loquela et sensus debilitati, viresque prostratae fuerunt. Tum, eadem Nobilis Domina, ipsi aurum potabile denuo propinari curavit, quo, sudore mox perfusa, profligata omni morbifica causa, sanitati optima sensibiliter restituta est. Eadem, cum
annis

annis sequentibus, iisdem omnino affectibus tam calidis quàm frigidis post factus viuos editos affligeretur, vnico hoc nostro auxilio vfa post Dei opem, semper sana euasit, adhuc superstes.

Generosa virgo, filia Nobilis viri Magistri Fitzgerald, ætatis circiter annorum vndecim, Peste ^{pestis} correpta, solummodo Aurum potabile cum Esfentiâ Auri accepit: atq; hinc omne periculum ex Deo nutu euasit, benèq; sanitati est restituta.

Nillum est dubium quin Aurum hoc potabile (ut genuinum promittit) si pluribus in luis illius pestifera, omnium Morborum maxime horribilis, desperatis casibus tanquam summum Cordiale et Alexipharmacum propinatum fuisset, iisdem salutiferum extitisset. Verum ab eo tempore, quo hoc Arcano fruor, ea non fuit hic Londini Epidemia, nisi sparsim in initio huius vsus, quod hoc loco monendum esse duxi.

EX relatione ipsius generosi Guilhelmi Bold de Comitatu Hamptonia, accepi, vxorem eius affectibus præternaturalibus quibusdam detentam malè sese habuisse per integrâ septimanam. Hinc cum apud Reuerendissi. Dominum Episcopum Wintonensem ipse conquestus esset, sese ab eius R. Dig. accepisse Auri potabilis aliquam portionem: quâ propinatâ,

K

pinatâ, vxorem eius per alui solutionem magnam materiæ quantitatem per vices eiecisse, indéque meliusculè habuisse: Verùm cum idem affectus rediret, nempè materiâ morbificâ nondum satis euacuatâ, monuit maritus vt eodem Medicamento vteretur: quod cum ipsa renueret, rogata causam, alui solutionem ab auro potabili causatam, sibi molestam adeò, vt se lecto continere non posset, prætendit: Alui autem solutione illâ cessante, cum peius ægrotaret, persuasit illi maritus vt denuò id assumeret. Atque sic eodem auro potabili assumpto, alui solutione clementissimâ subsequatâ, perfectè reconualuit.

Febris maligna.

Magister Guilhelmus Rowden, in Aula Regia Marshallus, septuagenarius, feбри continuâ, cum æstu maligno tenebatur; vehementiâ verò symptomatum, ac prouectæ ætatis imbecillitate victus, nullum ex astantibus agnouit, ita vt res ad extremum deuenisse cum eo videretur. Tum, vt alias sapius, vbi nulla relinquitur spes, itur ad nos. Ego adueniens, contra spem deploratum hunc è mortis faucibus eripio. Nam post propinationem potabilis Auri vnâ cum Essentiâ, in consuetis dosibus, vigor Medicinæ Morbi malignitatem euicit, vires restaurauit, æstum extinxit, et materiam morbificam per debitas vias vrinæ, et transpirationem cutis, non sine sudore superueniente, è corpore eduxit, sanitatemque, quâ adhuc fruitur, induxit.

Magister

Magister Guilhelmus Gore, Mercator transma-
 rinus ac primarius Ciuis, Sexagenarius aut cir-
 citer, mensibus nouem febrî quartanâ confli-
 ctatus, ac post multorum Pharmacorum ingestionem Quartana
febris.
 viribus omninò destitutus, cum omnem Medicinæ
 consuetæ vsum abhorreret, ex auditione cognitum ha-
 bens, Aurum potabile nostrum nec iniucundum as-
 sumptu, singulare esse corroboratiuum, illud assumere
 primâ occasione voluit. Verùm ex Medicorum ipsi fa-
 miliarium conceptâ ergà me inuidiâ dissuasus, per ali-
 quot septimanas abstinuit, donec summâ necessitate
 tandem, nempe Morbi longitudine, et vehementiâ,
 virium collapsu, et frustraneâ aliorum remediorum
 non sine fastidio adhibitorum vsurpatione, cogeretur
 ad me mittere pro Auro potabili: quod cum aliquam-
 diu in consuetis dosibus assumpsisset, atq; hinc contrâ
 inuidorum detrectationes manifestè sensisset vires si-
 bi refici, quotidieq; Morbum minui, ac penitus abi-
 gi: post id temporis hoc Medicamento adeò salutari,
 tum ad suos suorumq; Morbos curandos, tum ad sa-
 nitatem conseruandam, carere noluit; sed id hucusq;
 in possessione retinuit, et fæliciter vsurpauit.

VT autem contigit cum prædicto viro, quòd
 ab inuidis calumniosè persuasus mentem a-
 lienam ab Auro potabili priùs habuerit, i-
 tà cum plurimis Nobilibus et generosis huius Reg-
 ni usu venit, quòd illi in summis suis egritudinibus

hoc lubentissimè usi fuissent ad suam salutem, nisi ab iisdem calumniatoribus, Medicis quibusdam potius suo lucro quam agrorum vitæ consulentibus, forent à bonâ suâ opinione abalienati et retracti. Verùm Cordatiore, et quibus non ut pueris, terriculamentum inane fieri potest, pro suâ discretione facile distinguunt, quid sibi bonum et salutare potius existat, quam consultoribus huiusmodi lucrosum: quid ab invidiâ proficiatur, quid à veritate. Atque ideò non semper illorum monitis obsequentes erant, etiamsi ex liuore animi, tam benedictæ Medicinæ restiterint, et potius agro sanitatem inuiderint, quam sua placita reprobari concesserint.

Vrinæ stillicidium in prouecta ætate.

Magister Mathæus Dale, Iusticiarius et Iudex, ætatis 76. annorum, affectu senibus multis consueto vexatus est, nempe perpetuo stillicidium vrinæ: vnde noctes insomnes diesque cum dolore transegit, vt vires tam ex priuatione somni, quam cruciatu continuo in illo senio facile minuerentur. Vigeties et eo amplius in tempore somni vrinam reddere fuit coactus. Hic tantum leuaminis in Auro potabili inuenit, vt ab alijs Medicamentis quibuscunque omninò abstineret. Nam ex eius usu, dolor et hæc molestia abierunt, et sanitas illi ætati congruens redijt; nec eius usum reliquit, donec post aliquot annos in locum illum communem nulli hominum vitabilem, ex fato diuino concessit, annorum plenus.

Vxor

VXor eiusdem Septuagenaria, tabida ex Pulmo-
num vitio et tussi facta, eiusdem Medicinæ be-
neficio, quasi aliàs moribunda, per aliquot an-
nos sustentata est.

Tabes cum
tussi.

Dominus Guilihelmus Hericke. Eques auratus,
ex vxore suâ duas filiolas, vnam post aliam sus-
cepit, quarum singulæ circiter vigesimam æta-
tis suæ hebdomadam Epilepticis convulsionibus cor-
reptæ, obierunt. Hinc cum tertiam ex eâdem vxore
natam haberet, nutricem, cuius lactis vitio reliquas
obijisse existimabat, mutauit: aliâ in eius locum recep-
tâ. Cum hæc filiola ferè decimam sextam ætatis sep-
timanam ageret, similiter Epilectica facta est. Vnde
Pater sollicitus de salute eius, cum audiuerat meo Au-
ro Potabili eiusmodi infantulos à Convulsionibus sæ-
pè curatos; Nutricem cum Infantula ruri degentes, ad
se vocauit: tunc ad me quoq; misit. Huic infantulæ
cum de Auro potabili et Essentiâ Auri aliquandiū de-
dissem (interim non neglectâ Nutricis suæ ratione):
filiola benè liberata est, idq; circa tempus Veris. Ve-
rùm cum eandem Curam circa initium Autumnii rei-
terari consulerem, vt ipsius Morbi radix extirparetur
penitus, parentes fortè arbitrati, cum benè se haberet,
non opus fore, aut fortasse admonitionis meæ imme-
mores quod consului neglexerunt: Vnde in eundem
Morbum recidisse suam filiolam animaduertunt.
Hinc secundâ vice ad me miserunt, vt inceptam Cu-
rationem perficerem: quod et cum Dei gratiâ com-
pleui,

Epilepsia.

pleui, et ab eo tempore exactis iam tribus annis, nullum paroxysmum sensit.

Epilepsia.

AD eundem modum curatus est ab eodem affectu filiulus Domini Georgij Write Equitis Aurati, eiusdem Medicamenti efficaciam ac viribus.

Chronica
ægritudine
desperatus.

IAnitor Domini Henrici Hubbard Equitis Aurati et Iudicis Regij, nomine Iohannes Vnet, ætatis 46. passus est ex Chronicâ ægritudine tantam virium deiectionem, loquelæ priuationem et sensuum debilitatem, vt pro iamiam mortuo haberetur, ac non solum omnibus valedixisset, sed etiam Campanæ pulsatio eius nomine iterata foret. In quo quasi mortis articulo consistenti Domina Hubbard, de Auro meo potabili aliquantulum adferri iussit, eiq; in os infundi. A quo ille, qui morti erat deputatus, vitæ restitutus est, ex Dei viuificantis virtute et gratiâ. De eiusmodi Raymundus Lullius libro de quintâ Essentiâ loquitur.

Mortuos appellamus non illos, qui simpliciter sunt mortui, sed secundum quid, id est, secundum opinionem Medicorum; illos nempe dico, de quibus ultimâè desperatur, ita quod à Medicis et à vitæ actibus sunt derelicti in tantum, quod etiam sensibus non utantur, &c. Pro mortuis igitur reputati, si vitam ac vires recipiant Quintâ Auri Essentiâ, à mortuis renixisse dicendi sunt.

Huc

HUc quoq; spectat alius vir senex, vicinus Nobilis Domini Ludouici Leuknar: cuius nomen Robertus Brodebottom, qui ad similem seu extremum vitæ suæ statum erat redactus, vt pro more, Campanæ sonitus in Ecclesiâ, per horas aliquot Casus desperatus in sene. auditus eius de causâ foret; Quâ de re cum sciscitaretur dictus vir Nobilis, ac senem supra nominatum in agone existentem animaduerneret, misit ipsum aurum potabile quod ipse apud se reseruatû habuerat, ac hominem à morte ad vitam hoc modo reuocauit. Nam eo accepto in somnum incidit, et simul in sudorem, à quo, sensus et loquela redierunt, et post, ipsa sanitas.

Nobilis filia ac hæres Dni. Waltheri Coape Æ-quitis aurati, Exanthematibus siue variolis Exanthemata. erupturis conflictata est non sine periculo, cui ad expulsionem iuvandam propinatum est Aurum potabile in solitis suis dosibus: atq; hinc apparuerunt Exanthemata, et ipsa post benè conualuit.

AD eundem modum quamplurimis alijs in Exanthematibus, variolis et morbillis hæc Medicina ad faciliorem eruptionem contulit. Nomina quorum recordor, sunt sequentia.

Generosa Domina, vxor Richardi Ogle Ordinis Equestris.

Generosa quadã femina à seruitio Domina Barret.

Generosus Iuuenis et Assecla Domini Hen. Carge Equitis Aurati.

Eiusdem Domini filiola in Morbillis.

K 4

Eiusdem

Eiusdem filius et heres in variolis.

Filiola Dni. Rich. Nortoni Equitis aurati, in Morbillis, qui, superueniente frigore, intro repulsi magnum periculum intentabant: Verum assumptâ Essentiâ Auri in lacte muliebri dissolutâ, ilicò conualuit.

Filiolus P. Edwardi Cordwell Londinensis Ciuis.

Servus Magistrò Marshe Armigeri, qui tunc temporis habitabat in vico vocato Coleman streate.

Ancilla quaedam inseruiens Magistro Roberto Dixon Secretario Dni. Henrici Montague Equestris ordinis.

Alia Ancilla inseruiens Magistro Iohanni Morris Mercatori.

Infans Magistrì Price serui Regii.

Quotidiana experientia insuper testatur, quamplurimos difficili Exanthematum eruptione, tam adultos quam natu iuniores adeò periclitari, vt, licet Morbus per se non magnæ Curationis æstimetur, tamen in præsentissimum vitæ discrimen, ac ipsam mortem haud paucos conijciat: quibus si eiusmodi Medicina probatissima, quæ Cordi in corroborando, et malignam Exanthematum materiam expellendo, suppetias præstet, ad manum sit, ac in tempore et modo debitis propinetur; nullum erit dubium, quin Diuino fauente numine, expulsiuâ virtute auctâ, et materiâ expellendâ subtiliatâ, hoc vno eodemq; Medicamento fælicissimè euadent. Cuius vsus vti semper saluberrimus inventus est ijs qui assumpserunt, ita multis qui eo frui non potuerunt, et immaturâ et dolendâ morte in primo ætatis flore (non rarò Medicamentis à superficie ad Centrum, seu à cute ad Cor materiam reuellentibus

bus irritati) succubuerunt, absque dubio ex Dei nutu prosperimos effectus demonstrasset.

Nobilis Domina Dorothea Skot, vidua, ætatis 70. annorum, cum vomitione continuâ quæ ex morbificis causis diutissime collectis ortum habuit, affligeretur, nec quicquam cibi ac potus retinere posset, atq; hinc viribus extreme deiectis languida foret, Auro potabili accepto refocillata est: Vndè satis conspicuum est, hanc vnam eandemq; Medicinam et interdum vomitiones, vbi a natura requiruntur, excitare, et easdem, vbi superflue sunt, sedare.

Vomitio
continua.

Magister Napper, Armiger, habitans Oxoniæ, ætatis 60. in Diarrhæam, vna cum vomitione vehementiori incidit, quæ variè colorata et in magnâ quantitate tam per aluum, quam os eiecit, non sine adstantium stupore. Expertus Medicorum non solum eius loci, sed quoq; quorundam Londinensium Curationes, nihil aut parum operis persensit. Nam cum diu ita maceratus esset, vsq; ad extremam euacuationem, et debilitationem totius corporis, licet tunc illa symptomata remiserunt ad tempus; tamen vbi cibi ac potu vires aliquatenus recuperasset, mox in idem malum inciderat, per multas vices successiuas per integrum annum. Tandem, quasi desperans de hæcenus usurpatis Remedijs, filium suum ad me ablegauit, vt et casum patris exponeret, deq; meo Auro potabili quid ipsi apportaret. Hinc breui Morbus remittitur, et tandem vir dictus sanitatem recuperauit, vt Oxoniensium plurimi norunt, et hinc Londini attestati sunt hoc ipsum, non sine omnium admiratione.

Diarrhæa
cum vomitione.

L

Vxor

Puerperæ
symptomata.

VXor Magistri Guihelmi Wiseman Jurisconsulti, post partum incidens in symptomata difficillima, nempe fluxum tam per matricem quam aluum, vnâ cum perpetuis vigilijs et virium imbecillitate, vnde in præsentissimum vitæ periculum, prout in eiusmodi puerperij casibus accidere solet, coniecta, nostro Auro potabili cum Essentâ auri, quibus aliquoties per vices ordinarias vtebatur, sanitati integræ restituta est.

Febris Endemia.

DOminus Edwardus Barret Eques Auratus, in Comitatu Essexiæ quandoque commorans, vbi cum ex febris Endemiâ, istis locis vtpote palustribus, quotannis populariter grassante bis diuersis vicibus decubuisset, toties beneficio huius Medicinæ Auræ ab ista lue perfectè liberatus est. Nec ille solum, sed plurimi ex seruis eius, vltra denos, diuersis temporibus eodem Morbo laborantes, inter quos cœconomia præ cæteris miserrimè afflicta est, vt omnes de vitâ eius desperarent; nihilominus ex Dei gratiâ eodem Medicamento breuissimè sana euasit. Sunt autem illæ febres istis locis satis morosæ, quæ multos menses plerumque perdurare solent, nec facile Remedium huic malo accommodatius inuentum est. Eodem modo innumeri ibidem ab his febribus curati sunt, quos omnes recensere non est huius loci: veluti quoque idem Morbus in Cantix Comitatu frequentissimus est, iisdem ex causis, vbi sæpissimè quoque nostræ Medicinæ efficacia, eodem talicissimo effectu sac cognita est.

Magister

M Agister Temp. Sauvage, Iuris Ciuilis Doctor eodem affectu Endemio febrili in Essexia decumbens, me ad se aduocauit pro huius mali Curatione. Ad quem accedens, antequam quid Medicinæ administrassem, video ipsū incidisse præterea in Conuulsiones seu Contractiones partium extremarum, Manuum, Pedum, Oris, &c. Huic cum dosim vnā de quintā Essentiā auri in pondere quatuor granorum vnā cum Auri potabilis cochleari propinaxsem, post paucissimas horas symptomata ista grauiissima, subsequente sudore copiosissimo, cessarunt; ac mox, eādē Medicinā reiteratā, omni morbifico affectu liber euasit.

Febris Endemia cum conuulsionibus.

I Dem, anno præcedenti aut eo amplius à Morbo Chronico, quo diu afflictus, Medicorum eius loci, vt et quorundam Londinensium, consilio vsus, nihil inde leuaminis sentiens, adeo vt pro desperato haberetur, nostro Medicamento, et auxilio, post Deum, non destitutus, sed integrè curatus fuit: veluti plurimi eius ditionis, si opus sit, attestari possent.

H Oc ipso anno iam corrente, cum idem vir clarissimus febrimalignā populariter grassante hic Londini corripere, ad hanc quoque Medicinam confugiens Dei auxilio presentaneam inde opem reportauit ex assumptione illius per aliquot vices repetita. Vnde breui domum ab hinc per 17. miliaria se contulit. Verum aeris aut motus repentinā inopportunitate concitatus, in symptomata conuulsiva (quæ olim quoque passus fuerat ab assumptis quibusdam Medicamentis non conuenien-

Febris maligna.

uenientibus, incidit. Misit itaq; ad me denuò pro
 quintâ meâ Essentiâ Auri; quâ propinatâ omnes
 illi adfectus subito sedati sunt et penitus sublati,
 valetudine integrâ mox subsequutâ.

Obstructi-
 ones visce-
 rum.

Thomas Driwood in Essexiâ, vir bene notus et fat-
 locuples, ætatis 30. annorum, de Northoken-
 den, ex occultis quibusdam obstructionibus, a-
 liisque causis, languorem sensit diuturnum, vnde in
 maciem corporisq; absumptionem vltimam deuenit.
 Hic præsentissimam Dei manum in hoc Auro Potabi-
 bili sentiens, sanitatem integram est consecutus.

In difficultate
 partus.

VXor eiusdem in difficultate partus, et imbecilli-
 tate post partum, accepit quoque hanc Medici-
 nam, atque hinc speratum effectum, nempe sa-
 nitatem.

Filia eorundem circiter quatuor annorum, diu
 quoque affectu molestissimo laborans, haustâ exi-
 guâ quantitate Auri potabilis, vomitione eiecit
 viscosam et lentam materiam in notabili copiâ, vnde,
 cum nullâ alia Remedia admitteret, mox benè se ha-
 buit, et valetudinem integram recepit.

Difficultas
 respirationis.

Filiola Iohannis Fanne Ciuis Londinensis in vico
 Aldersgate habitantis, quinq; nata annos, ex in-
 veteratâ obstructione viscerum nutritionis, et
 thoracis,

thoracis, difficillimè respirans, Aurum potabile bibit vnâ solummodò vice, vnde per vomitû, mucilaginosam, et vitri instar liquidi lentam materiam, quæ vel cultro dissecanda foret, eiecit, atq; sic sanior euasit.

Magister Guilhelmus Snelling piscium Mercator, in plateâ Thamisis habitans, filiolum habebat ætatis vnus anni Morbo Caduco laborantem, sed frequentius, nempe vigesies vno die vexatû: qui cum per aliquot dies ita miserrimè affligeretur, nec quid auxiliij ab vllâ aliâ Medicinâ sentiret, paucis in diebus cum Essentiâ Auri à malo tam horrendo liberatus est, nec ab eo tempore (ab hinc tribus annis) vnquam recidiuam passus est.

Morbus Caducus.

Ancilla Domini Thomæ Smyth Equitis aurati, circiter ætatis 22. annorum, grauissimis Convulsionibus et symptomatibus Epilepticis dies et noctes incessanter excruciatâ, Remedia aliorum, utpote Clysteris iniectionem, nec non alia experta est absq; fructu. Tandem itur ad nos. Ego cum hoc Arcano, sanitatem, Deo dante, Morbo curato reduxi.

Epilepticæ Convulsionis.

Infantula ætatis Anni vnus cum dimidio, filia Domini Edwardi Barret ordinis Equestris, grauiter diu conquesta est de magno cruciatu et tormine ventris. Domina Paget Baronissa, Infantuli huius A-
via dederat ei Cochlear vnum potabilis Auri. Illa in-

Colicus dolor.

continenti euomuit crudam quandam materiam et pituitosam, vnde benè se habuit per duas horas. Postea torquebatur vt prius et fortasse vehementius : sumpto autem Auro potabili, iterum euomuit, scilicet, viscosam materiam diuersis coloribus tinctam; tunc dormiuit per horam integram. Subitò autem expergefacta è somno moribunda videbatur. Omnia enim Mortis signa comparuère, cum animi deliquio, faucium lapsu, &c. adeò vt Domina Paget, per totum illud tempus Infantulam in amplexu et supragenua gerens, coacta fuerit cum violentiâ aperire eius os, et tertiâ iam vice infundere de Auro potabili cum Cereuisiâ mixtâ, quod tum denuò vomitum promouebat. Erat autem ista materia, in formâ nigræ et malè olentis mucilaginis. Postea autem bene se habuit Infantula.

Ex Morbo
Marasmus.

MAgister Tho. Allin Armiger, 60. annos natus languerat diu. Tandem viribus omninò prostratis ad tabem vsq; meam implorat opem. Hic Auro potabili restitutus est integrè, idq; paucis in diebus absq; vsitatâ Pharmaciâ.

Quartana.

MAgister Robert. Small Attornatus, et studiosus Iuris, de hospitio vocato Fernifalls Inde, ætatis 35. per multos menses quartanâ laborabat satis forti, Ictericus etiam erat: qui cum à cæteris auxilijs parum aut nihil iuuaretur, Auro potabili aliquot vicibus assumpto integrè curatus est.

Similiter

Similiter à quartanâ febrî eodem Medicamento Quartana.
 liberatus est Anthonius Tuttesham, 20. anno-
 rum, filius Anthonij Tuttesham generosi, de
 hospitiò vocato Staple Inde.

Filiolus Domini Iohannis Talesburrow Equitis Febris Ende-
 Aurati, circiter quatuor annorum, febrî Endemiâ niâ.
 in Essexiâ populari decumbens, cum abhorreret
 ab omnibus alijs assumendis Medicamentis, accepit
 Essentiam Auri, nec non Aurum potabile aliquot vi-
 cibus, et perfectè curatus est.

Filia Domini Arthuri Capel Equitis Aurati, cir-
 citer 14. annorum ætat. post ægritudinem diu-
 turnam in tabem et virium absumptionem inci-
 dit: Pro quâ pater ad me misit, et de Auro Potab. ali-
 quid expetijt, quo illa brevissimè ex Dei gratiâ, opti-
 mam valetudinem recepit.

Elizabètha Elward famula et cognata Edwardi Pestis.
 Rugham, Peste infecta fuit. Cum itaq; Nobilis
 vir Dominus Kneuet Baro, *Aule Regiæ Londini*
 præfectus, ipsi Edwardo Rugham, qui inseruiebat
 dicto Baroni in Aulâ Regiâ, de Auri mei potabilis vi-
 ribus in hoc casu narraffet, ad me missum fuit pro eo,
 quo, dicta Elizabetha perfectè reconualuit.

Paralysis.

FRanciscus Wonnam de Darkin in Comitatu Sur-
 Freij, Colonus, ex Paralyfi et neruorum resolutio-
 ne totius corporis laborabat. Huic Mr. Guilhel-
 mus Radcliff de Darkin, Armiger, nonnihil de Au-
 ro potabili, quod pro suo vsu contra Calculum magno
 cum sui leuamine à me acceperat, propinauit; vnde il-
 le ab affectu grauissimo liberatus est, ita vt manibus et
 pedibus pro libitu vti possit, vt prius.

Paralysis lin-
 guæ.

INuenis quidam generosus, ætatis circiter 17. anno-
 rum, nomine Iohannes Studolf, moratus in ædibus
 matris suæ viduæ prope Darkin prædict. Paralyfi
 linguæ vnà cum vomitione alimentorum correptus
 fuit. Ad quem vocatus, cum ei per tres ferè dies præ-
 sens, de Auro nostro potab. iteratis vicibus propinaf-
 sem, lequela redijt, vomitus cessauit, et breui recon-
 valuit. Verùm, vt intellexi ab eius amicis, anno inde
 exacto, in eundem Morbum recidit: quo, antequam
 pro Medicamento mittere potuerat, extinctus est.

Asthma cum
 tussi.

MAgister Iohannes Coles, aliàs Capitaneus Co-
 les dictus, 44. annos natus aut circiter, incidit in
 grauissimum et diuturnum affectum Pulmonum, cum
 Asthmate et tussi, nec non sputatione purulentâ: vnde
 in tabem et corporis absorptionem deuenerat: qui
 continuo Auri potabilis vsu perfectissimè sanitati re-
 stitutus est.

Seruus

Servus Domini Edwardi Barret Equitis aurati, cui nomen Henricus Smith, loquelæ usu ex Paralyfi destitutus fuit. Ad quem curandum misit ad me eius Dominus iam dictus pro Auro potabili. Quo recepto, eiq; per aliquot vices propinato, valetudo integra ipsi redijt, cum sermone.

Paralyfis lingua.

Servus Domini Thomæ Smith Equitis aurati, Quartanâ feбри aliquandiu afflictus, cum nihil sibi proficuum sensisset ex Remedijs quæ adhibita fuerant, tandem Auro potabili perfectè curatus est.

Quartana.

Vxor Magistri Seabright generosi viri Londini benè noti, 60. annos vel circiter nata, diuersis affectibus, vtpote Convulsionibus, Paralytico stupore et sensuum diminutione sæpenumerò vexata, aliquoties releuata fuit usu Auri potabilis nostri. Quod vt eo maiores vires in tanta materiæ copiâ exerere posset, monui, vt de Essentiâ Auri sæpe quid assumeret. Ex cuius assumptione eiecit Melancholicam et nigram materiam copiosam; A quo tempore dictis symptomatibus nunquam perturbata fuit.

Convulsiones cum stupore.

M

Magister

Obstructio
viscerum.

Magister Iohannes Sherington Londinensis Mercator filiolum habuit circiter tres annos natum: Cui aliquandiu ægrotanti et emaciato dederunt quædam contra vermes, sed absq; effectu, quia omnia peiora reddi visa sunt. Verum postquam de Auro potabili nostro per aliquot vices accepisset, vomitione materiam viscosam et crassam eiecit, unde obstructionibus viscerum reseratis optime reconvaluit.

Contra abor-
tum.

Vxor eiusdem Iohannis Sherington imprægnata, propter accidentia quædam abortum verita, idem Medicamentum iumpsit, et bene suo tempore sanum fætum edidit. Ex quibus apparet hoc Medicamentum esse diuersissimarum virtutum: nempe fætum mortuum, vt aliquoties retulimus, expellere: et viuum conseruare, ne ante tempus expellatur per abortum.

Similiter iam memorata recens nata filiola, sextum agens mensem ætatis, ægritudine correpta est vehementi: Cui idem, auxilium Medicum præstitit.

Vidua.

Vidua Magistri Henrici Coles habitans in vico *Pestis in*
 vocato Colman streate, tum recens ex *prægnanti.*
 mortui, cum ipsa prægnans simul à morte Mari-
 ti contagio infecta esset, et reliqua auxilia tam pro se
 quam fætu vsurpanda in hoc casu nimis fortia refor-
 midaret, (quippe quæ abortum absq; dubio et mor-
 tem ipsius atq; fætus accelerassent) vsa est ex Dei nutu
 meo Auro potabili vnà cum Essentia; et illa vnà cum
 fætu saluata et liberata est.

Maritus obiit; vxor eodem Morbo occu-
 pata saluatur: quæ alias mortis causam,
 nempe fætum apud se gestauit. Nihil hic
 nisi manus Diuina videtur; quæ per Aurum pota-
 bile mirabiliter operata est. Taceant itaq; inuidi,
 et Dei miracula speculentur.

Edmundus Nusum habitans propè Charingiam
 Crucem ante Aulam Regiam, ætatis 40. *Morbis*
 nico diu laborabat Morbo. Tandem in grauissi- *Chronicus.*
 mo suo affectu, vocauit ad se Medicum huius Ciuita-
 tis, virum satis doctum et notum: qui assistens suâ
 operâ patienti in præscribendis et porrigendis consue-
 tis Remedijs non defuit: adeò vt nihil intentatum re-
 linqueret, quod existimaret ipsi profuturum. Interim
 cum nihil proficeret, vxori ægotantis mortem viro
 suo in propinquo esse nunciauit. Tum misertus huius,
 Nobilis quidam vir ægri vicinus, misit ad me suum
 seruum vt ad dictum patientem venirem. Venio, et
 Phar-

Pharmacopœum ante ostiũ inuenio, qui me his verbis affatur : In vanum laboras. Respondeo : Etiam si nihil fortè profuturus sim, certè obesse illi nolo. Ad ægrum cum accessissem, nec aliquam spem vitæ superesse perspexissem, nihil illi aut astantibus pollicitus, dedi tamen aliquantulum tentandi gratiã de Auro potabili, idq; iteratis vicibus singulis ternis horis, per totam iam instantem noctem. Vndè ex Dei gratia, letho propinquus et quasi destinatus, reuixit, reualuit et restauratus est, non sine omnium admiratione adhuc superstes.

Casus deploratus.

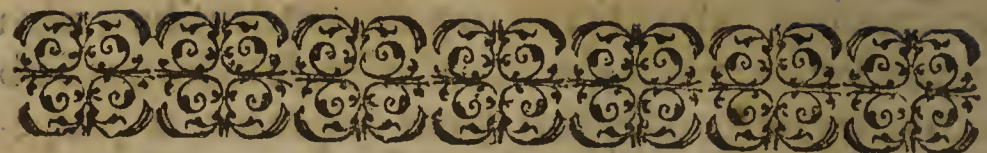
MAgister Guilhel. Parkinton generosus, propè ibidem habitans, et satis notus, periculose decumbens, eodem Medico vsus est per longum tempus. Ipse quantum possibile fuit, Remedijs omnis generis curationem instituit : æger tamen neutiquam leuatus est. Imò deploratus est habitus à Medico ipso, à Coniuge alijsq; amicis. Ad quem tandem vocatus, propinaui quoq; ei nostrum Aurum potabile, maximè verò Essentiam auri; et sic Deus ille qui vulnerat et sanat, qui in fauces mortis nos iniicit, et iterum eripit, per hoc medium hunc virum integræ restituit sanitati, vt adhuc viuat.

Febris acuta et ardens.

Filius Pharmacopolæ paulò antè nominati, cui nomen Nathan Darley, correptus quoq; Morbo grauissimo acuto, nempe feбри ardente, vsus est non solum iam nominati Medici, sed plurimorum quoq; aliorum auxilijs; quibus parùm proficientibus,

ac omnibus cum Patiente in peius tendentibus, cum omnis sensus et loquelæ usus abesset, et mors quasi ob oculos ægroto versaretur; pater desperans et prope-rans sub mediâ concione diei festi, ad me venit, opem-que meam postulavit: cui volens cum morem gere-rem, ægroque de Auro potabili propinasssem, idque a-quoties repetiisssem, ille mox ex Dei gratiâ refocillatus, vires et sanitatem recuperavit.

EX quibus proximis tribus casibus, quasi ab uno eodemq; Medico, in uno quasi vico seu loco ac fere tempore derelictis, et ab uno Auro potabili demum curatis, quilibet perspicere potest, me non nisi vocatum accessisse tum, cum omne auxilium humanum ægris denegatum esset ab aliis, et nostram Medicinam singularem benedictionem à Deo optimo Max. accepisse. Unde non invidiâ et calumniis prosequenda et extenuanda, sed pro Dono Dei singulari honoranda et æstimanda sit. Ne quis autem ideò fastidiat hoc Medicamentum, quòd unum et simplex, multisque Morbis et ægris accommodatum sit: sed ideò magis extollat et in precio habeat: quia quò quid simpli-cius, eò veritati, qua ipsa simplex, proximius, et e-contrà. Adhæc, vniq; dicitur, Frustrâ fit per plura quod potest fieri per pauciora, ut in omni vitâ, sic quoq; in Medicinâ. Hinc Damascenus inquit, Scelus est, uti composito, ubi simplex Medicamen-tum profuerit.



X haecenus productis, et lectori candido absque villo fuco fideliter partim ex Anglicano sermone translatis, partim in formalibus suis retentis testimonijs, quilibet, (quem non à veritate fallax opinio aut praua distorsit natura, inuidiæ Morbo penitus ob^{essa}) iudicare et discernere poterit, an non hæc nostra Medicina, Aurum Potabile verissime dicta, sit ex maximè salutaribus, tutis et efficacissimis Remedijs, quæ hodierno die sunt in vsu; tum ad Morbos deploratos, spe ferè omni abiectâ, humanoq; auxilio denegato, curandos, viresque ægrorum mirificè refocillandas cum Cordis singulari corroboratione: tum ad cuiusque sanitatem conseruandam et retinendam. Quod si ita est, videntur illi ipsi qui me haecenus contra Dei mandatum, Christianam charitatem, veritatis amorem, proximi necessitatem, et fortassis etiam contra, propriam conscientiam odio plus quam viperino prosecuti sunt, meaque omnia veracissima facta et dicta pro nihilo habuerunt, et in chartis suis maledicis mille modis me hucusque onerârunt: non solum mihi, sed omnibus bonis, tam summæ quam infimæ fortis hominibus, maximam et deplorandam iniuriam intulisse; Mihi; quòd veritatis amanti, et opera charitatis exercenti, in faciendâ hac Medicinâ alijsque communicandâ, conuitia pro honore, contumeliam pro labore, et blasphemiam pro munere retulerint: Bonis quibuscunque, quòd pro suo posse impedire conentur, ne hoc illis ministretur ad

ad sanitatem recuperandam (quod multoties efficacissime opitulatur ubi alia quaecunq; remedia omnino sunt frustranea.) Verum ille, qui Cordium scrutator est et Iudex, ut illis liuidis viperis secundum merita faciet recompensationem; sic synceris et beneuolis Donorum Dei veritatisque ipsius amatoribus, secundum gratiam et misericordiam suam, quæ est vita et salus in Christo Domino nostro, largissime concedet. Quod si respiciamus ad antiquorum medicorum, longe supra Galenum, ætatem, et quorundam medicamentararissima, inueniemus à proposito nostro non multo alienum illud, cuius meminit Quintus Curtius libro tertio in rebus gestis Alexandri Magni, qui cum difficillimo et lethali ægitudine detineretur, et Remedio presentissimo indigeret, nec admitteret in medicando moram, quia ad certum diem cum Dario hoste manum conferere promississet, consilium iniuit cum amicis suis ac Medicis, quibus vteretur Remedijs in hoc perditio statu. Usitata Pharmaca invalida reputauit: ignota, non admittebant Medici. Vnus tamen ex eis, nomine Philippus Acarnanus, pollicitus est concinnare Regi Medicinam et securam et satis efficacem, licet reliquis Medicis incognitam. Parmenio autem, quem Alexander maxime præ cæteris suis nobilibus fidelem sibi adiunxit, Regem dehortatus est, ipsique suasit ut à Philippo præcaueret; illum mille Talentorum munere à Dario esse corruptum. Verum Alexander post mirabilem sui à Morbo liberationem per Medicum dictum, in calumniatorem animaduertere, quem propter prodicionem post occidi iussit, Medicumque fidelissimum suæ post Deum sanitatis authorum præmijs decorare. Cuius Medicinæ operationem nostræ non absimilem, dicto loco in hunc modum legimus. *Vt verò Medicamentum se diffudit in ve-*

nas, sensim toto corpore salubritas percipi potuit: Primò animus vigorem suum, deinde corpus quoque expectationem maturius recuperavit: quippe post tertium diem quàm in hoc statu fuerat, in conspectum Militum venit, nec avidius ipsum Regem, quàm Philippum intuebatur exercitus, prosequisque dextram eius amplexi grates habebant, &c. Hæc ille. Similiter satis ab experientiâ et rei veritate innotuit, quòd hoc nostro Medicamento quamplures vel eodem Morbi genere, quo Alexander ille releuatus, vel similibus aut grauioribus decumbentes Heroes, Nobilesque fæminas, ab alijs Medicis derelictos, et desperatæ vitæ, breuissimo tempore ex Dei nutu curauerimus, et optimæ sanitati restituerimus. Idcirco vos, vt Nobili profapiâ ita ingenio ornatissimi viri, quicquid à calumniatoribus contra me mouetur, pro nihilo æstimabitis: qui, non tam vestram salutem, quàm meam perniciem: non tam rei veritatem, quàm propriam vtilitatem respiciunt: vosque potius sopori perpetuo consecrarent, quàm vel tantillum ab inuidiâ suâ recederent. Vestrum erit, album à nigro, falsum à vero, et lumen à tenebris discernere; meque, veritatemque ipsam patrocínio vestro defendere et vindicare. Quòd si quis vestrùm circa quædam iam prolatorum dubitet; En habetis nomina singulorum in quibus de veritate inquirere poteritis, veluti et scripta authentica plurimorum apud me videbitis. Hoc sat scio, omnes honestas personas, hoc Auro potabili curatas et sanatas, tantum Deo gratiæ habituras, vt agnoscant in hoc Dei beneficium, nec cum nouem illis ingratis, à Salvatore immediatè restitutis, perpetuo silentio præterituræ, ne dicam contra conscientiam denegaturæ sint. Ab ijsdem discere licet, quòd omnibus hoc profuerit, nec vlli nocuerit; quòd tam tuta, quàm efficax et iucunda sit Medicina, et verè Regia, cuius est benefa-

benefacere omnibus, et ab ingratis non bene audire. Producant calumniatores contraria, ac producta à nobis tenebris obliuionis inuoluant, si poterunt: aut pudoris et conscientiae propriae non immemores, taceant in perpetuum. Non has Curationes Medicinales verè reales, et hominibus ægris derelictis vtilissimas, cum suis tricus et quisquilijs grammaticalibus (quibus si verba subtrahas, nihil rerum dixisse videbis) ad nullam rem nisi excitandas rixas, et veritatem obfuscandam aptis, delebunt. Imò illæ in honestorum omnium mentibus insculptæ manebunt, cum horum maledicæ chartæ non oculis aut auribus dignæ, sed alijs vsibus vilioribus mancipandæ censebuntur. Ne vnicum inuidi illi casum referre poterunt, in quo hæc Medicina occasionem noxæ alicuius præbuerit: à quâ tamen aliæ præstantissimæ compositiones veterum, vt Theriaca, Mithridatium, et innumeræ aliæ non semper sunt immunes, præsertim si in manus imperiti inciderrint. Non omnibus, quibus vnquam propinata est, (dicent fortasse) profuit ad vitâ, quoniam aliqui mortui sunt. Verùm his respondeo: Mortis eorum, Medicinam hanc non fuisse causam: Sed Morbum lethalem et derelictum ab alijs. Sciant omnes (inquit Hippocrates) Medicinam mala omnia tollere non posse. Fatale enim punctum evitare nemo potest. Impedimentum igitur non est in Medicinâ ipsa, sed in imper-scrutabili Dei consilio, qui non vult vt ex omnibus Morbis curari possint omnes ægri; cum interdum illi nec corpus ab intemperantiâ, nec animam à peccatis (quorum merces mors est) liberari expetant.

Obiectio.

Solutio.

Hipp. lib. de Arte.

N

DE



DE TERTIA
PARTE QVÆ
continet vsum huius

Auri Potabilis.



Vod Philippus Macedonum Rex olim de Auro dixit, eo omnes Ciuitates, arces, propugnacula, castella etiam munitissimi oppugnari et expugnari posse: id nos, utiliori ad hominum salutem modo, de Auro Potabili verè affirmare possumus: quòd (nimirum) vires eo corroborari, Morbus eijci, velut hostis, corpus, in star Castelli in sanitate conseruari possit, dummodò ritè administretur, quod est Medici Dogmatici. Hic enim veluti Capitaneus æquè contrà hossem ijsdem legibus, artibus, studijs, stratagematis et apertâ acie pugnare tene tur, nec minori authoritate aut gloriâ. Hostes autem inuisibiles et ex insidijs pugnantes, quo sunt perniciosiores visibilibus et in aperto constitutis: ita et Morbi atrociores sunt quibuscunq; alijs externis inimicis, quippe qui ciuile et intestinum bellum intra ipsa hominis viscera moueant. Ex quibus si
Medicus.

Medicus victoriam seu stratagemate seu apertâ vi reportet, non immeritò AEsculapio debetur gallus, victorique brauium. Verùm prout belli gerendi contra hostes armatos nunc longè aliud est institutum quàm antiquitus, inuentis tot nouis bellicis machinis et armis, vti stultum sit ad Arietes et onagros, et eiusmodi antiquorum nostro tempore redire: ita quoque contra hostes corporis ipsissimos Morbos, etsi vetus pugnandi ratio non omninò reiiciatur: tamen si qua noua auctaria ei accesserint, quale in primis est hoc Aurum Potabile, inter alia rariora Chymica rarissimum, insanum videtur ea velle spernere, et ad vulgarissima et viliora et effectu et pretio, recurrere. Sint Militibus macharæ, frameæ et pugiones, quia hæc vetusta arma, vt et clypei et umbones: at ne negligantur interim Tormenta et Bombardæ quas Muschettas vocant, cum sint noua: imò hæc illis præferantur, prout effectus mirabilis harum demonstrat. Ita in suo precio maneanth Electuaria, syrapi, pillulæ et pulueres quicunq; ad Morborum expugnationem probati longo vsu. At ne Aurea vis, quæ sæper celebratissima fuit, inter postrema recenseatur; quæ cum in Auro potabili sese exerat, hoc Medicamentum cæteris vt longè preciosius, ita efficacius existit. Antiquis Militibus dura lex posita fuit, non cedendi, at gnauiter pugnandi contra hostes. Medicis Dogmaticis et in Academijs promotis sua conscientia. Iuramento Hippocratico firmata itidē suadet, iubet et vrget, non cedere Morbis quocunq; modo: at in eorum expugnationem velle vti efficacissimis quibuscunq; remedijs, siue veteribus, siue nouis, dummodo tutis et iucundis, absq; alterius præiudicio, seu inuidiæ seu præeminentia. Hippocrates Imperator, Galenus Rex, Auicenna Princeps nobis omnibus placeat. Interim, Dies Diei magister est, nempe posterior prioris, et

quælibet ætas habet suos riuos donorum ex immenso illo omnis boni fonte, Deo, scaturientes. Inter quæ hoc nostrum Aurum potabile, ad hominum Morbos curandos vtilissimum non minimum est. Ideoq; non nisi à Momis (qui nihil probant, nisi quod ipsi fecerint) aut Mimis (qui huic simile aut longè præcessens ore promittunt, re non præstant) aspernandum erit; quales inter Medicos Dogmaticos, qui habentur pro strenuis et expertis viris, inueniri non opinor. Cum verò quilibet ex ægris, aut etiam sanis, qui nobiscum hoc vtilissimo Dei dono ad hominum salutem concessio, vti et frui cupiunt, præsentem Medicum doctum vbiunque habere nequeant, quamuis ex antè dictis Epistolis et relationibus satis de vsu constet: tamen hæc tertiâ et vltimâ huius libri parte, de eo, seu vtendi modo, adiectâ Morborum et symptomatum singulorum quibus commodissimè adhiberi possit, enumeratione (velut promisimus) tractabimus.

Est autem hæc nostra Medicina in triplici differentiâ seu formâ, ne quis erret in nominibus vel administratione eius. Primò, quando solutio Auri est facta suo proprio menstruo, tum, menstruo detracto vsq; ad consistentiam gummi liquidi coloratissimi. (vt Lullij, vtar verbis) et vinctuosissimi, affunditur spiritus vini, qui hinc tingitur colore ruberrimo, et separatis fæcibus albis manentibus in fundo, conseruatur per se in vitro, vocaturq; Tinctura Auri Medicinalis. In quâ formâ potest transmitti et gestari etiam ad remotiora loca leuiori onere, et absq; sui corruptione diutissimè est perdurans. Atq; hanc constituimus primam formam.

Secunda forma. Accipitur iam huius Tincturæ vncia vna, diluitur cum vncijs sedecim vini potentis, aut Hispanici aut alterius albi: tunc nominatur Aurum illud potabile cuius toties fecimus mentionem. Et cochlear vnum
aut

aut duo pro vice, veletiam vnciam vnâ in prædictis Morbis adhibuimus, aut adhiberi debere statuimus. Sit hæc secunda forma.

Tertia forma est, cum spiritus ille vini ita tinctus ruberrimo colore, lento igne balnei abstrahitur, dein vitrum transfertur ad cineres, et edistillatur phlegma ad siccitatem materiæ. Tum denuo recens vini spiritus superfunditur: materia soluitur: humiditas vt supra edistillatur donec materia sicca sit vt puluerifetur: rursus fæces in vitro remanebunt. Istudq; opificium toties repetitur, segregatis semper subsidentijs ac fæcibus, donec nullæ amplius fæces in solutione remaneant. Tum demum materia ad summam puritatem reducitur, et Essentia Auri nuncupatur. De quâ, 2. aut 3. grana, aut amplius pro Morbi ratione, cum aquis aut liquoribus accommodatis administrare sum solitus.

Tertia forma.

Qui itaq; desiderauerint de hac Aureâ Medicinâ habere aut vsurpare, poterunt eam vel vt Aurum potabile, vel vt Tincturam Auri Medicinalem, vel vt eiusdem Essentiam à nobis accipere, et suis vsibus diuersis accommodare.

Aurum Potabile cum vino mixtum, in omnibus Morbis absq; vltiori permixtione aut additione, satis est conueniens in nostris regionibus, vbi (cum temperatior sit æer etiam æstius) in vino datū est affectibus calidissimis, in quibus plerumq; exoptatum refrigerium post id, magis quàm post vlla Iulapia, aut cremores, liquores aut aquas ex violis, hordeo, amigdalibus et similibus sequutum est: vt patet ex nostris et aliorum experimentis supra notatis. Nihilominus, vbi æer intentior, et consuetudo loci, aut Medici præsentis discretio suaserit, temperari poterit hæc mixtura cum aquis appropriatis, aut in eis omninò ministrari.

N. 3.

Vbi

Vbi verò æstus vehemens, vel aliàs Morbi aut perfo-
 næ necessitas requirit, vsus erit crebrior et aptior Tin-
 cturæ ac Essentiæ: quia vtraq; cum alijs pro libitu per-
 misceri poterunt: nempe cum frigidis et appropriatis:
 Tinctura cum liquidis, Essentia cum siccis aut liqui-
 dis pro arbitrio sumptis.

Duplex itaq; vsus, primò in sanis; secundò in ægris,
 vt duplex Medicinæ Practicæ finis: aut sanitatem præ-
 sentem conseruare, aut amissam restaurare.

DE



DE VSV AVRI POTABILIS in sanis.



Mnes Medici, tam qui partim ex priori nostro Tractatu, partim hic in præcedentibus citati sunt, quâ innumeri ferè alij, quos nominatim non advocauimus, conueniunt in eo, quòd Aurum potabile, ad sanitatem cuiusq; conseruandam in quacunq; temperie corporis humani, sit vtilissimum: quòd imminentes Morbos prohibeat: Cor, spiritus vitales et vires restauret, sanguinis boni generationem adiuuet, atq; hinc virile semen augeat, et ad generandi actiones in utroq; sexu mirificè faciat, sterilitatem remoueat, abortum in fæminis præcaueat, partum acceleret, canos retardet, senium immaturum emendet, Iuuentutem vegetiorem inducat et conseruet. Hæc adeò sunt nota partim antedictorum rationibus, partim proprijs et secretis experientijs, vt nullâ hîc probatione egeant. Adhec, ab Epilepsia, Apoplexiâ, Leprâ, Hydrope, Cancro, Arthritide, Febris omnîs generis, tam iuvenes quam senes ex parte præseruat. Et in summâ, omnibus affectibus seu Morbis à materiali causâ oriaturis, quocunq; nomine appellentur, resistit, et materiam antecedentem et ex quâ generari possent, subtrahit per vias Naturæ conuenientes.

Hi

Hi, qui ad sanitatem conseruandam eo vti volunt, saltem simpliciori modo, id assument: nempe, si id fieri possit aut libeat, in lecto; sin minus, extra, pro vice cochlear vnum aut duo ieiuno corpore, quò sæpius eo melius. Si enim quisquam id sibi vtile fuisse ex binâ vel ternâ assumptione, sentiat, eius dosin augere vel minuere poterit. Nihil enim periculi est in aucta dosi, modò omnem mediocritatem non excedat; vt est in Croco, Theriacâ et alijs Cordialibus, aut purgantibus. Si quis etiam vnâ horâ aut duabus ante prandium aut cœnam, aut etiam vesperi dormiturus (conciat enim somnum, et digestionem absoluit) eâdem quantitate assumat, pro necessitatis aut instituti ratione; in eo non peccabit. In Morbis qui ad motum lunæ reguntur, præcauendis, vt Epilepsiâ, Mensium inordinatione suis temporibus; contra illam, tribus aut pluribus diebus ante Nouilunium et plenilunium: contra hos, quibus diebus instare solent.

Quod si verò quis, vt euentius operetur, non erit contentus hac simplici assumptionis formâ, sed cum quibusdam ex proprietate Morbum præcauendûm respicientibus vti malit, ille, vt antè dictum, ex Medici præsentis consilio, eiusmodi quod libet, adiungat.

DE

DE VSV AVRI PO- TABILIS IN AEGRIS.



Nægris, Dosis est eadem, aut paulo maior, vel etiam minor, pro personarum et morborum respectu. Communiter datur cochlear vnum de Auro potabili: guttæ aliquot de Tincturâ permiscendâ liquori: grana 2. aut 3. de Essentiâ. Vbi dosis Dosis. maior necessaria sit, duplicanda est, aut triplicanda simplex, seu duo cochlearia vel tria, vsq; ad vnciam vnam de Auro potabili dantur. De Essentiâ, ad grana quatuor ac. sex: De Tincturâ eodem respectu. In extreme debilitatis aut nauseabundis, primo dimidia dosis, vel tertia pars eius sufficit, quæ deinde augenda pro viribus, quemadmodum hæc omnia ex antè relatis exemplis satis clarè apparent. Conuenit etiam Infantulis Essentia Auri. Accipiatur eius granum vnum, soluatur in lacte muliebri si placet: huius mixturæ pauxillum, et postea plus, securè datur secundo aut tertio post partum die: Atq; æquè securè potabile Aurum in mediocri quantitate cum liquore mixtum.

Singulis horis, binis aut trinis interiectis, iuxta Morbi exigentiam securè repetitur medicina pro libitu toties, donec effectus speratus consequatur, Morbus Quoties. decrescat, viresq; augeantur.

Datur omni tempore, mane plerunq; ieiuno Stomacho, aut duabus horis sub prandium aut cœnam: Quando datur. Etiam in nimis repleto ventriculo post Epulas contra indigestionem. Digestionem enim absoluit, et Morbos præcauet, qui ab indigestione proueniunt. Ad conciliandum somnum noctu datur, aut alias urgente necessitate, quacunq; hora.

O

Effectus

Effectus.

Effectus huius medicamenti sunt, Cordis corroboratio; spirituum vitalium atq; ipsarū virium infirmarū restauratio, idq; semper quantum homini possibile: quod tam astantibus quam ægro innotescit, et ex somno leuiori insequente vt plurimum: velut etiam ex doloris mitigatione, vel symptomatum vehementium sedatione percipitur. Sæpè sudor superuenit: nonnunquam vomitio: aut vrinæ copiosa emissio: aliquando, licet rarius, alui subductio: eaque omnia pro Morbi, partium, et ægri differentiâ ex naturæ motu, qui motus hoc Medicamento adiuuatur, contingunt.

Atq; hæc de simplici eius administratione sufficiunt. Verum etiam si hæc Medicina suâ virtute ad quoscūq; Morbos curandos ex Dei gratiâ multum præstet auxiliij, veluti ex adductis exemplis, vbi rarissimè quid aliud præter hoc adiectum est, satis constat: tamen cum sit diuersitas ingeniorū, naturarum, Morborum, temporum, locorum et gentiū, et suus cuiq; mos laudabilior videatur, ne accusemur ab alijs, tanquam omnium aliorum Pharmacorū vsum negligamus aut contempnamus; nos prout antehac sæpè protestati sumus, committimus hanc Medicinam quibuslibet rationalibus (non inuidis) Dogmaticæ sectæ Artificibus et Medicis, vt pro suo arbitrio et iudicio, quæ videbuntur ex vtilitate ægri futura Remedia, huic adiungant et vsurpent, quemadmodū in alijs magnis Medicinis factitatū fuit. Illis enim nihil præscribimus, nec quicquā cōtrā rationem aut Methodi ordinē imponimus: dum tamen nostræ Medicinæ operationem, non interrumpi aut impediri patiātur ab alijs. Hi nouerunt vbi præsentem sint, qualia, quâ quantitate, ordine, tēpore et loco, cui Morbo et ægro cuiq; conueniant, aut non: quid faciēdum, quid omittendum fuerit. At vbi eiusmodi non sint ad manum, veluti in prædijs aut rure, alijsve locis, nos breuem quandam admonitionem hinc addemus.

Notum

NOtum est Medicis, qui Chymicos libros vel le-
 uiter attigerint, ijsq; non omnem fidem (veluti
 increduli quidam præposterè faciunt) abrogâ-
 rint, quid de effectu, efficaciâ et vſu Medicinæ illius v-
 niuerſalis multis in locis decantatum ſit; ita vt à nobis
 eius rei testimonia produci non ſit opus. Ea Medici-
 na, vt antehac confefſi ſumus, ſupremum ſuum finem
 confeſcuta eſt. In mineralibus enim, non ſolum huma-
 nis corporibus ſuos effectus laudabiles exerit. Vt patet
 in illis Raymundi verbis: *Quinta Eſſentia Auri remane-* De Medicina
bit in fundo vaſis puriſſi. et ſeparata, ſpiſſa ad modum mellis ſecretiſſima.
ſine gummi coloratiſſimi et vinctuoſiſſimi, valens mirabiliter
ad omnem humanam ſcilicet et Alchymiſticam Medicinam.
 Hæc autem noſtra non tam ſublimem in gradum eſt
 exaltata, ſed ſaltem humanorū corporum curationi eſt
 deſtinata. Veruntamen cum vtraq; quicquid laudabi-
 lium virtutum habeat, ratione aureæ formæ æquata et
 temperatiſſimæ poſſideat (quum ab vno fonte et fun-
 damento utraq; deducta ſit) hinc non immeritò eun-
 dē vſum huic noſtro Auro potabili, quem Lullius ſuo
 lapidi, aut Medicinæ, aſcribendum putamus. Si enim
 cauſa agens et effectus conueniunt, et non ſunt genere
 diſpares, quis de vſu dubitabit? Quicquid igitur Lul-
 lius in libro Mercuriorum, cap. 26. de modo admini-
 ſtrationis ſuæ Medicinæ ſeu aquæ aureæ, ſeu lapidis
 dixit, huc adducendum non abs re cenſemus, cum dif-
 ferentiam quandam ſpecialeſ vſurpandi hanc Medici-
 cinam præſcribat, quæ hoc loco neceſſaria eſt. Mul-
 ta ſua verba in pauca contraham. Sanis igitur ad con-
 ſeruandam valetudinem hoc regimen inſtituit. *Miſ-*
ce cum quantitate vini albi, et da Phlegmatico in hyeme.
Si eſt Cholericus, da cum aqua ſimplici: et Melancholico, da
cum brodio, vbi ſit coctus Muro. Et ſi eſt Sanguineus, in vino
albo

albo simplici. Et erunt securi ab egritudine, et redificati contra qualitatem temporis. Et si vis dare Infirmis, sit mixtura efficacior, &c. Nec cures cognoscere Infirmi- tates (inquit ille) quia sapiens Natura per suam instinctum, dedit virtutes lapidi dissoluto ad redificandum seipsam. Fili, ista Medicina habet potestatem contra Infirmi- tates calidas et frigidas, naturales et accidentales. Hæc et alia Lullius de usu huius- modi Medicinæ prodit: quæ nos huic negotio appri- mē conuenire, ab experientia ipsa didicimus. Tamen ad symptomata magis vrgentia quoque respici inter- dum debere nos agnoscimus; quæ nonnunquam pati- entem in præsentissimum vitæ discrimen præcipitant. Qualia sunt virium imbecillitas, vigiliæ, æstus, rigor, fluxus alui, vteri, appetentiæ deiectio, delirium, sitis, et his similia. Hæc omnia et alia huiuscemodi ex Dei nu- tu hac vnicâ Medicinâ mitigata fuerunt etiam primis vicibus repetitis. Nihilominus multa adduci possunt appropriata et conuenientia cuilibet Morbo. Quod si igitur æger tantâ materiæ copiâ grauetur, vt etiam per aluum reductio eius adiuuanda sit, eccopro- tica et leuiter aluum subducentia, pro cuiusq; delectu appro- bamus. Interdum Morbus per vrinam aut sudorem e- uacuari desiderat: quod vtrumq; licet ab Auro Pota- bili effectum detur, tamen in casu hæc excretio iuuari posset. Si sit alui profluuium, aut Dysenteria in Intesti- nis inferioribus, ad quæ Medicina per os sumpta non ita penetrare posset, et antequam descendat rapiatur à venis, Clyster conueniet abstergens cum astringente. Somnus cum sit reparandis viribus maximè requisitus, et interdum à dolore, fumis calidis aut siccis Cerebrū petētibus, Catharro, et alijs causis impediatur, ad hunc imprimis respiciendum. Qui licet virtute huius Medi- camenti occultâ sapissimè concilietur, tamen si opus sit, adiuuetur. Sanguinis missio opportuna non neg- ligenda. Cætera discretioni vsurpantis committimus.

Conclusio



CONCLUSIO LIBRI.



Vnc ad te Lector beneuole, re-
deo, cui omnia mea studia, la-
bores omnes do, dico, dedico,
consecro, voueo: Obnixè ro-
gans, vt hæc qualiacunq; sint
dextrè accipias: inque quibus-
dam, liberioris meæ mentis
excursum, candidè interprete-
ris. Quæ hîc exposita sunt Testimonia, in nullius præ-
iudicium aut ignominiam cedere poterunt, cum de-
tractationi aliorum, quantum in me fuerit, penitus ab-
stinuerim: nec illis, quibus ex lege talionis deberem,
per conuitia responderim. Habeant sibi suam loquen-
tiam maledicam: ego meâ simplicitate veridicâ con-
tensus sim. Viuat interim veritas, et ex vulnere recipi-
at vires, ex attritu odorem spargat instar Aromatis sua-
ueolentis: Amaraciq; suauitatem æmuletur. De quâ
narrant, quòd Sues si fragrantiam eius cogantur apertis
naribus haurire, emoriantur: stupendo naturæ miracu-
lo: quòd res per se bona et innoxia, ex malitiâ Suillæ
naturæ ei cedat in venenum. Sic mihi contigit circa
hoc Medicamentum: quod cum omnibus saluti fuerit,

nulli damno; nihilominus, sunt quibus odio sit, quibus
 virtute suâ internecium videatur. Verùm vt Philo-
 sopher dicunt, quòd nutriens convertatur in naturam
 nutriti, et non contra: ita maleuoli, quicquid inimi-
 co respiciant oculo, aut manu tractant inuidâ, licet
 per se optimum sit, suæ tamen naturæ, hoc est, pessimæ
 assimilare studēt. Vt in Ape & Araneo manifestè vide-
 tur: quorum illa mel, hoc venenum fugit ex iisdem flo-
 ribus. Conferat omnia inter se æquus et eruditus le-
 ctor, et maturo iudicio perpendat, quid verum, quid
 falsum, quid sincerum, quid fucatum inueniat, et non in
 alicuius odium aut fauorem inclinet: sed mente libera,
 quasi bilance æquitatis singula exactius pendat: iuxta
 commune dictum, Inter bonos benè agier oportet.
 Nullum est mihi dubium, quin multi ex antè relatis, to-
 tiusq; libri tractatione, plurima ambigua mouere pos-
 sint: quæ tamen homini ægro nec vtilia nec proficua
 sunt, vtpote qui salutaribus Remedijs, non verbis sub-
 tilibus curari desideret. Quocircà nos, singulis captio-
 nibus otiosorum si respondere vellemus, et otio nos
 et beneuolorum patientiâ abuteremur. Pauca saltem
 sunt, quæ te admonere volui, Candide et amice, lector,
 ne, vt in præfatione huius Tractatus præmissi, hoc no-
 strum Institutum aliter, quàm dextrè interpreteris. Nec
 te statim ad dehonestationem rei aut personæ per ver-
 bales aut scriptas iniurias, accingas aut conferas. At si
 quæ inueneris, quæ vel tuo captui aut iudicio non satis-
 fecerint, vt me, velut ingenuum decet, eorum præmo-
 neas et certiozem facias, hoc est, per facialem prius nū-
 cius, antequàm veritatem oppugnes. Adhæc, si cui no-
 stra viluerint, illum obnixè rogatum velim, vt meliora
 sua in medium hominum vsu (attamē non minori ex-
 perientia et temporis vsu probatissima) beneuolè pro-
 ferat, ac interim, dum ea expectemus, his homines frui
 ne impediat.

FINIS.



APPENDIX LECTORI CANDIDO RESERVATA.



Non te fugit, Candide lector, Mattheum Guinium in libri sui illius in me inuectiui Præfatione, Regiam Magnæ Britanniaë Maiestatem sollicitare, et maiorem in modum precibus orare, vti et mihi Praxis Medica, et Auro potabili vsus

et æstimatio interdiceretur, dum inquit: *Tolluntur vna Medici, Chyrurgi, Pharmacopœi, si vna obtineat vnius Antonii vniuersalis Medicina.* Et paulò post. *Firmet hunc ordinem Maiestas tua, ne ordo Medicorû Architectonicus, ne ordo Chyrurgorum Polychrestus, ne ordo Pharmacopœorum Londinensium, honestus, doctus, diues, vel inuicem distinctus confundatur, vel inuasoribus Chymicis confundatur.* Verùm quam iniqua sit hæc eius petitio, ne dicam, præiudicialis veritati, nemo non videt. Si Deus aliquod singulari Medicinæ donum concesserit, quod præ multis alijs Medicamentis vtilissimè vsurpari possit, an hoc reiiciendum, propterea quòd aliorum æstimatores, hinc non æquè lucrentur? An Vas illud electum iuste silere et vapulare cogitur, quia ex eius sermone Idolorum fabricatores, non tantum lucri capturi essent, quàm alias? (vt sacris profana conferam) Neutrum nisi iniquissime, liceat. At vice versa, si

P

vna

vna obtineat vnus Antonij vniuersalis Medicina, flo-
 rebunt magis Medici, Chyrurgi, et Pharmacopœi.
 Non confundetur triplex ille ordo Medicorum, licet
 Archytecſtonicus; Chyrurgorum, licet Polychreſtus;
 Pharmacopœorum Londinenſium, licet honeſtus,
 doctus, diues : ſed magis ſtabilietur, et confirmabitur.
 Si enim illi terni, dum ad ægri curationem accedunt,
 æmulationem, inuidiam, et ſordidi lucri odorem ante
 oſtium deponerent, (vt Ethnici illi antiqui Sena-
 tores conſultaturi de Repub.) tum Medici in hac Me-
 dicinâ ſi non vniuerſali, tamen ei proximâ, inuenirent
 Morbis deploratiſſimis auxilium haud aſpernandum
 et vtiliſſimum. Tum Chyrurgi, veluti in animi deli-
 quiis, et in caſibus, vbi requies, ſomnusque abeſt, ac vi-
 rium deiectione comitatur, experirentur maxime Poly-
 chreſton hoc Remedium. Tum Pharmacopœi, in ho-
 neſtate, in doctrinâ et diuitiis nihil amitterent, ſi et
 hanc Medicinam apud ſe in ægrorum commodum
 inueniri paterentur. Apud quos tamen etiam viliffi-
 ma haud pauca, et à quibus aſſumendis multi abhor-
 rent, in ſingulis angulis et thecis proſtant. Nolim ego
 enim hac meâ Medicinâ illis quid detractum, ſed
 plurimum potius adiectum; idque in commu-
 nem Reipubl. vtilitatem, cui me, mea-
 que omnia, dico, conſecro,
 offero. Vale.

INDEX



INDEX MORBORVM HOC

TRACTATV CONTENTORVM,

QVI AVRO POTABILI, TAN QVAM

vnâ et vniuersali Medicinâ foeliciter curati

sunt, et ex innumeris alijs

hic citati.

A

A Bortus precautio. 90
Alui fluxus conti-
nuus. 42

Appetitus amissus. 29

Ardores corporis. 42

Asthma cum tussi. 88

C

C Alculi precautio. 45

Capitis dolor. 46

Casus desperatus in sene. 79

Casus deploratus. 92

Colicus dolor. 22, 85

Congelatio. 19

Cordis tremor. 22

Cordis dolor. 54

Convulsiones cum stupore. 89

Causon. 27

Cruciatu intolerabiles. 29

D

D Elirium. 19, 25

Diaphoreticum. 49

Desperatus. 78, 79

P 2 Diar-

Diarrhea cum vomitione 81
 Difficultas respirationis. 84
 Dysenteria. 22, 23, 30

E

Epilepsia. 22. 23. 24.
 77. 78. 85.
 Epilepticus Paroxysmus. 46
 Exanthemata. 23. 26. 56.
 79. 80.

F

Febbris maligna. 44. 74.
 83.
 Febris Causos. 27. 36
 Febris ardens. 30. 92
 Febris quartana. 20. 35. 75
 Febris continua. 50. 53.
 Febr. continua ardens. 52
 Febris acuta ardens. 52
 Febris quotidiana. 52
 Febris tertiana. 53
 Febris Epidemica. 54
 Febris post infelicem par-
 tum. 72
 Febris Endemia. 82. 83. 87
 Febris Endemia cum con-
 vulsionibus. 83

G

Gonorrhoea. 33
 Gonorrhoea cum ma

cie corporis. 71

H

Hepatis et Lienis ob-
 structio. 70
 Humores maligni. 49
 Hydrops. 69

I

Infans recens natus. 67
 Intestinorū excoꝛiatio. 30

L

Loquela amissa. 37. 45.
 46. 72.

M

MAnia. 45. 57
 Marasmus ex Mor-
 bo. 86
 Matricis affectus. 23
 Matricis suffocatio. 22
 Melancholia hypochondria-
 ca. 22
 Menstrua immodica. 23
 Membrorum tumor. 42
 Morbus maligni moris. 51
 Morbus Chronicus. 40. 54
 83. 91.

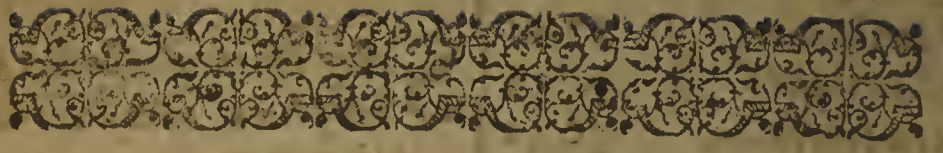
Morbus

Index.

<i>Morbus caducus.</i>	85		
<i>Moribundus.</i>	37.51		
<i>Moribunda.</i>	39		
<i>Morbi recidivi.</i>	30.31		
<i>Morbilli.</i>	23		
N			
<i>Nausea.</i>	39		
O			
<i>Edema.</i>	34		
<i>Obstructio viscerum.</i>	34.90.		
<i>Obstructio viscerum cum hy-</i>	69		
<i>drope.</i>			
P			
<i>Paralysis.</i>	p.88		
<i>Paralysis lingua,</i>	88.89		
<i>Partus difficultas.</i>	63.64		
	16.16.65.66.84		
<i>Pestis.</i>	68.73.87		
<i>Pestis in pregnante.</i>	91		
<i>Pregnantium symptomata.</i>	62.63		
<i>Podagra.</i>	23		
<i>Puerpera symptomata.</i>	82		
Q			
<i>Quartana.</i>	20.35.75.		
	86.87.89		
R			
<i>Renum debilitas.</i>	27		
		S	
		<i>Sanguinis profluuium.</i>	25
		<i>Sanguinis cum urina</i>	
		<i>stillicidium.</i>	33
		<i>Scorbutus.</i>	29
		<i>Spasmata.</i>	28
		<i>Stranguria.</i>	33
		<i>Stupor.</i>	72
		<i>Symptomata pregnantis su-</i>	
		<i>peruenientia.</i>	62
		T	
		<i>Tubercula cum tussi.</i>	p.77.
		<i>Tormina.</i>	27
		<i>Tumores.</i>	34
		<i>Tussis vehemens.</i>	70
		V	
		<i>Variola.</i>	23.26
		<i>Ventriculus ab inedia</i>	
		<i>contractus.</i>	61
		<i>Vermes.</i>	19.23
		<i>Veternus.</i>	54
		<i>Vigilia.</i>	27.29.42.61.
		<i>Virium debilitatio.</i>	31.42.
			87
		<i>Vomitus.</i>	22.27.39.81
		<i>Vomitus cum animi deliquio.</i>	60
		<i>Vrinae suppressio.</i>	27
		<i>Virium debilitatio.</i>	31.42.87
		<i>Vrinae stillicidium.</i>	33.68

FINIS.

2 bands
 3 bands of perfect
 pair of of sterling
 pair of of blank
 20 words
 1 pair of
 pair of of books
 1 row
 all epist
 words
 1 row
 1 row
 writing books



Errata typographica benignus Lector hic emendet.



N Epist. 1. ver. 8. araneos, v. 19. mancipandam. In carm. 2. v. 6. ea. In carm. ad tertium. v. 11. proluit. ad quartum. v. 2. quotquot. ibi. fallant. ad battol. v. 6. Antonio-mastix. In Epist. 2. v. 7. p. 2. deest, grana aliquot. ibi. v. 27. misericordia. ibi. illi. In praefatione. v. 17.

mancipare.

P. 8. v. 3. et motum, corrige per motum, p. 9. v. 9. ægrotantis, p. 12. v. 22. confortatiua. p. 15. v. 14. Regiæ p. 16. v. 23. plerumque. p. 17. v. 12. Medicinale. p. 19. v. 3. incluso. p. 22. v. 1. Reuerende. p. 59. v. 23. adhæc. p. 66. v. 2. annorum. p. 66. v. 1. Equitis. p. 68. v. 1. Leuknar Eques, p. 70. v. 6. quem. p. 77. Eques. p. 80. v. 7. Edwardi. p. 84. difficultas. Filiola. p. 88. v. 1. Capitaneus p. 89. v. 4. munitissima. p. 100. v. 6. præcellēs. p. 101. v. 32. intensior. p. 106. v. 21. sæpe. p. 109. v. 11. detrectationi. p. 110. v. 2. internecinum. ib. v. 7. assimilare. ib. v. 8. hic.

